

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

มิ่งขวัญ เสืองามเอี่ยม

วิทยานิพนธ์เสนอต่อมหาวิทยาลัยรามคำแหง
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
ปีการศึกษา 2551
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยรามคำแหง

A STUDY OF TOURISM BEHAVIORS IN
NAKHON PATHOM PROVINCE

MINGKWAN SUEANGAM-IAM

A THESIS PRESENTED TO RAMKHAMHAENG UNIVERSITY
IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ECONOMICS

2008

COPYRIGHTED BY RAMKHAMHAENG UNIVERSITY

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ชื่อผู้เขียน นางสาวมิ่งขวัญ เสืองามเอี่ยม

คณะ เศรษฐศาสตร์

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์ ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันชนวัฒน์

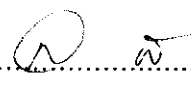
รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ ฉัตราคม

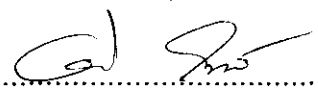
มหาวิทยาลัยรามคำแหงอนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

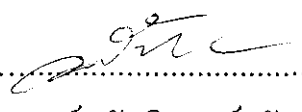

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิมล พุพิพิธ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุณี ฉัตราคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์สุกัญญา ตันชนวัฒน์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์อัมรินทร์ พงศ์ ฉัตราคม)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไกรสร คีอประโคน)

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์ การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ชื่อผู้เขียน นางสาวมิ่งขวัญ เสืองามเอี่ยม

ชื่อปริญญา เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปีการศึกษา 2551

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

1. รองศาสตราจารย์อดิ ไทยานันท์ ประธานกรรมการ
2. รองศาสตราจารย์สุกัญญา ดันธนวัฒน์
3. รองศาสตราจารย์อัมรินทร์พงษ์ นิตราคม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐม และเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม การศึกษาใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิจากผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยกลุ่มตัวอย่าง โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวน 400 ตัวอย่างด้วยการใช้สถิติพรรณนาและสถิติไค-สแควร์ ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากพักอาศัยอยู่ในภาคกลาง เป็นเพศหญิง อายุ 20-29 ปี สถานภาพสมรสแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท มีรายได้ 10,000-14,999 บาท

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม โดยทราบข้อมูลจากเพื่อนหรือญาติ เดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ และมากับเพื่อน ด้วยรถยนต์ส่วนตัวมีวัตถุประสงค์เพื่อท่องเที่ยวหรือพักผ่อน กิจกรรมที่ชอบกระทำคือรับประทานอาหารที่บ้าน ส่วนมาก

ไม่พักค้างคืนมาท่องเที่ยว เพียง 1 วัน และชอบท่องเที่ยวที่ตลาดคอนฮวาย ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง 500-999 บาท

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชม พบว่า ผู้เยี่ยมชมให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านระยะทาง/ระยะเวลาการเดินทางและความสะดวกในการเดินทางมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ทศนคติต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชม พบว่า ผู้เยี่ยมชมได้รับความพึงพอใจทางด้านการเดินทาง การให้บริการอาหารและเครื่องดื่มอยู่ในระดับมากที่สุด และต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกครั้ง

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ และปัจจัยส่วนบุคคลที่สัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งในการท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้

holders of a bachelor's degree. They worked as company employees and earned a monthly income of 10,000 to 14,999 baht.

2. In respect to tourism behaviors expressed by the tourists under study, it was found that the majority had formerly visited Nakhon Pathom. They had received pertinent information from friends or relatives. They visited Nakhon Pathom on weekends and came with friends by personal cars. They visited Nakhom Pathom because they were interested in travelling or desired to relax. The most enjoyable activity for them was to try local foods. The majority did not stay overnight. They visited for only one day. They enjoyed visiting Don Wai market. The expenditures for each visit were between 500 and 999 baht.

3. In respect to factors influencing their decisions to travel to Nakohn Pathom, it was found that visitors paid greatest attention to the factors of distance, traveling time, and convenience in traveling.

4. Concerning attitudes toward tourism in Nakhon Pathom on the part of these visitors, it was found that at the highest level they were satisfied with traveling to and fro this destination and with food and drink services. They would also like to visit Nakhon Pathom again.

5. In testing the hypothesis posited for this investigation, it was found that the demographical characteristics correlating with a former visit or visits to Nakhom Pathom were age, educational level, occupation, and income. Demographical characteristics correlating with vehicles used for traveling were gender, age, marital status, educational level, occupation, and income.

Demographical characteristics correlating with major objectives in traveling were gender, age, marital status, educational level, occupation, and income. Finally, demographical characteristics correlating with expenditures per visit were gender, age, marital status, educational level, occupation, and income.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือจากรองศาสตราจารย์อติ ไทยานันท์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่อง รวมทั้งข้อคิดเห็นต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียน จึงขอกราบขอบพระคุณท่านไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนี้ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์โดยมี รองศาสตราจารย์สุณี ฉัตราคม รองศาสตราจารย์สุกัญญา คันธนวนันต์ รองศาสตราจารย์อัมภินพวงศ์ ฉัตราคม รองศาสตราจารย์ไกรสร คือประโคน ที่ได้ข้อคิดเห็นและคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ช่วยให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัว ซึ่งเป็นผู้ที่ทำให้กำลังใจและผลักดันจนเกิดความสำเร็จในครั้งนี้ และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับความสำเร็จในครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบให้ บิดา มารดา คณาจารย์และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

มิ่งขวัญ เสืองามเอี่ยม

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(4)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(6)
กิตติกรรมประกาศ.....	(9)
สารบัญตาราง	(12)
สารบัญภาพประกอบ.....	(15)
บทที่	
1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
วิธีการศึกษา.....	5
สมมติฐานของการศึกษา.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
2 แนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดทางทฤษฎี.....	11
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	28
3 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม	35
ประวัติความเป็นมา	35
ที่ตั้งและสภาพทั่วไป	36
สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม.....	45

บทที่	หน้า
4	61
วิธีการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน	61
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน.....	64
ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวใน จังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือน	65
ส่วนที่ 4 ทักษะต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือน....	67
ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	70
5	73
สรุปและข้อเสนอแนะ	73
สรุป.....	73
ข้อเสนอแนะ.....	76
ภาคผนวก	
ก	78
พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน	78
ข	85
ผลการวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์.....	85
ค	110
แบบสอบถาม	110
บรรณานุกรม.....	116
ประวัติผู้เขียน	118

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทย ปี พ.ศ. 2547-2550	4
2 จำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ปี พ.ศ. 2547-2550	4
3 ขนาดพื้นที่การปกครอง	40
4 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน	62
5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม	66
6 การกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมในอนาคต	69
7 ความพึงพอใจที่ได้จากการท่องเที่ยว	70
8 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว	71
9 ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้เป็นครั้งแรกใช่หรือไม่	79
10 ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม จากสื่อใด	79
11 ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมท่านคิดว่าจะเดินทางในช่วงใด ...	80
12 ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้กับใคร	80
13 ท่านเดินทางมาจังหวัดนครปฐมด้วยพาหนะใด	81
14 วัตถุประสงค์ในการมาจังหวัดนครปฐม	81
15 กิจกรรมที่ท่านชอบกระทำในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม	82
16 ในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านพักค้างคืนที่ใด	82
17 ระยะเวลาที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม	83
18 สถานที่ใดบ้างที่ท่านมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม	83
19 ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม	84

ตาราง	หน้า
20 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม	86
21 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม	87
22 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม	88
23 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม	89
24 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว.....	90
25 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว.....	91
26 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว.....	92
27 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	93
28 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	94
29 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	95
30 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง.....	96
31 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	97
32 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง.....	98
33 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง	99
34 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง	100
35 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับวัตถุประสงค์หลักของ การเดินทาง.....	101
36 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวัตถุประสงค์หลักของ การเดินทาง.....	102
37 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง	103

ตาราง	หน้า
38 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับวัตถุประสงค์หลักของ การเดินทาง.....	104
39 ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว	105
40 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว	106
41 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของ การมาท่องเที่ยว.....	107
42 ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว	108
43 ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของ การมาท่องเที่ยว.....	109

สารบัญภาพประกอบ

ภาพ	หน้า
1 เส้นความพอใจเท่ากัน	17
2 เส้นความพอใจเท่ากัน	18
3 คุณสมบัติเส้นความพอใจเท่ากัน.....	19
4 รูปแบบพฤติกรรมกรรมาศของผู้บริโภค	20
5 แผนที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนครปฐม	37
6 องค์พระปฐมเจดีย์	59
7 พระราชวังสนามจันทร์.....	59
8 พุทธมณฑล	60
9 พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะในปัจจุบันนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศได้นำเงินตราต่างประเทศเข้ามาใช้จ่ายในประเทศ ทำให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายโอกาสในด้านอาชีพบริการ และธุรกิจด้านบริการ แก่คนไทยเป็นจำนวนมาก อันได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องโดยตรง คือ ธุรกิจขนส่ง ธุรกิจโรงแรมและภัตตาคาร ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจการค้าและของที่ระลึก และยังมีธุรกิจที่เกี่ยวข้องทางอ้อม เช่น การผลิตสินค้าเกษตรกรรมและการผลิตหัตถกรรมพื้นบ้าน เป็นต้น (นิคม จารุมณี, 2535, หน้า 2) จะเห็นได้ว่า การท่องเที่ยวเป็นแหล่งที่ก่อให้เกิดรายได้ และกระจายไปสู่หลากหลายอาชีพในภูมิภาคต่าง ๆ ทำให้เกิดการจ้างงานในชนบทและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวจะช่วยลดการโยกย้ายถิ่นที่อยู่ รายได้จากการท่องเที่ยวทำให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจและมีการลงทุน หรือ ขยายกิจการ ทำให้รัฐบาลให้ความสำคัญในการพัฒนาและบริหารด้านการท่องเที่ยว ให้มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าและบริการ ด้านการท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เป็นที่ยอมรับและประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ

ดังนั้น การท่องเที่ยวจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประเทศ รัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว โดยมีการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกันและต่อเนื่องมาโดยตลอด แต่เมื่อประเทศไทยได้เกิดสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อการท่องเที่ยวของประเทศหลายประการ นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2547 เช่น สถานการณ์ไม่สงบใน 4 จังหวัดภาคใต้ การระบาดของโรคไข้หวัดนก (bird flu) การเกิดคลื่นยักษ์สึนามิใน 6 จังหวัด ชายฝั่งทะเลอันดามัน ราคาน้ำมันที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง และ

ปัญหาการเมืองภายในประเทศ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่อยู่เหนือการควบคุม (กมล รัตนวิระกุล, 2548) ได้เป็นสาเหตุทำให้นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศลดลง ทำให้รายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศลดลง ดังนั้น รัฐบาลจึงได้มีการประชาสัมพันธ์ เพื่อกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาตลาดท่องเที่ยว ซึ่งจะให้มีเงินหมุนเวียนภายในประเทศ ลดการนำเงินออกนอกประเทศ และลดการฟุ้งฟิงเงินรายได้ของนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ

ประเทศไทยมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสวยงามดึงดูดใจนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากและกระจายตัวอยู่ทั่วทุกภูมิภาค สำหรับจังหวัดนครปฐมนั้น จัดว่าเป็นจังหวัดเล็ก ๆ และตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครนัก ด้วยระยะทางประมาณ 56 กิโลเมตร เป็นจังหวัดที่อยู่บนเส้นทางสำหรับเดินทางจากภาคเหนือลงสู่ภาคใต้และภาคตะวันตก ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงในหมู่นักท่องเที่ยวมาช้านาน และจังหวัดนครปฐมยังใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดนครปฐมด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเชิงสุขภาพ เป็นส่วนช่วยส่งเสริมให้เกิดความเจริญก้าวหน้าทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนเศรษฐกิจในท้องถิ่นนับแต่อดีตมาจนกระทั่งปัจจุบัน จังหวัดนครปฐมมีแหล่งท่องเที่ยวมากมายอาทิ เช่น องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย วัดบางพระ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดดอนหวาย วัดไร่จิง สวนสามพราน พุทธมณฑล ลานแสดงช้างและฟาร์มจระเข้ เป็นต้น ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนหย่อนใจ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ครบครันทั้งสถานที่พัก และร้านอาหาร นอกจากนี้ จังหวัดนครปฐม ยังมีการจัดงานเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น เทศกาล อาหาร ผลไม้ และงานนมัสการพระปฐมเจดีย์ โดยกำหนดขึ้นในวันขึ้น 12 ค่ำ ถึงแรม 5 ค่ำ เดือน 12 บริเวณวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร เป็นต้น

เมื่อพิจารณาจากรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชมเยือนชาวไทยในปี พ.ศ. 2547-2550 (ดูตาราง 1) จะเห็นได้ว่า รายได้จากการท่องเที่ยวมีมูลค่าค่อนข้างสูงและเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจาก 979.28 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 เพิ่มขึ้นเป็น 1,647.37 1,751.61 และ 1,981.61 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547-2550 ตามลำดับ แม้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงจะมีอัตราการเพิ่มขึ้นและลดลงเป็นบางช่วงจากร้อยละ 68.22 ในปี พ.ศ. 2548 เป็นร้อยละ 6.33 ในปี พ.ศ. 2549 และ 13.13 ในปี พ.ศ. 2550 แต่ก็นับได้ว่ารายได้ที่

เกิดจากการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมมีส่วนช่วยในการสนับสนุนให้เกิดการกระจายรายได้ในท้องถิ่นและการหมุนเวียนของเงินตราภายในประเทศตามมานอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมในปี พ.ศ. 2547-2550 (ดูตาราง 2) จะพบว่า ในช่วงปี พ.ศ. 2547-2550 มีผู้เยี่ยมเยือนเพิ่มขึ้นตามลำดับจาก 1,344,745 คนในปีพ.ศ. 2547 เป็น 2,053,841 คนในปีพ.ศ. 2550 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 16.80 10.12 และ 18.75 ตามลำดับ อันเนื่องมาจากรัฐบาลได้มีการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวชาวไทยหันมาท่องเที่ยวภายในประเทศเพิ่มมากขึ้นจึงทำให้มีอัตราการเพิ่มขึ้นของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐมเพิ่มขึ้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551)

ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมและจูงใจให้นักท่องเที่ยวมีความประทับใจในการกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกในครั้งต่อไป อันจะเป็นการช่วยสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังเป็นการช่วยสนับสนุนนโยบายของรัฐบาลให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไป จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมนักท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมเยือนถึง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการนำข้อมูลไปกำหนดกลยุทธ์ที่เป็นการดึงดูดผู้เยี่ยมเยือน รวมทั้งเป็นการพัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดนครปฐมเพื่อให้เกิดความต่อเนื่องของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งจะมีผลทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเจริญเติบโตอย่างมั่นคง และสร้างรายได้ให้กับประเทศได้ในอนาคต

ตาราง 1

รายได้จากการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชมชาวไทยปี พ.ศ. 2547-2550

พ.ศ.	รายได้ (ล้านบาท)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2547	979.28	-
2548	1,647.37	+ 68.22
2549	1,751.61	+ 6.33
2550	1,981.61	+ 13.13

ที่มา. จาก รายงานสถิติการท่องเที่ยว, โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551, ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2551, จาก http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/700/Nakhonphom_Book2007.xls

ตาราง 2

จำนวนผู้เยี่ยมชมชาวไทยที่มาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมปี พ.ศ. 2547-2550

พ.ศ.	นักท่องเที่ยว (คน/ปี)	อัตราการเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
2547	1,344,745	-
2548	1,570,603	+ 16.80
2549	1,729,532	+ 10.12
2550	2,053,841	+ 18.75

ที่มา. จาก รายงานสถิติการท่องเที่ยว, โดย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2551, ค้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน 2551, จาก http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/700/Nakhonphom_Book2007.xls

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐม
2. เพื่อศึกษาทัศนคติของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐมและศึกษาทัศนคติของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตในการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องจำนวน 400 ตัวอย่าง โดยได้ทำการสำรวจและจัดเก็บข้อมูลเฉพาะผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยเท่านั้น ซึ่งจะใช้วิธีเลือกสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) บริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ อำเภอเมืองนครปฐม พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติวัดบางพระ อำเภอนครชัยศรี ตลาดน้ำลำพญา อำเภอบางเลน ตลาดคอนหาวย วัดไร่จิงสวนสามพราน อำเภอสามพราน พุทธมณฑล อำเภอฟุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ในช่วงเดือนธันวาคม 2551 - มกราคม พ.ศ. 2552 โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการศึกษา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ โดยแบ่งข้อมูลเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ใช้วิธีการเก็บด้วยแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างโดยกลุ่มประชากรที่สนใจจะศึกษาในครั้งนี้ คือ ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ซึ่งผู้ศึกษาใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างที่ไม่อาศัยความน่าจะเป็น (non-probability) คือ วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) หรือ การเลือกตัวอย่างแบบไม่เจาะจง

ขนาดตัวอย่าง (sample size) ในการศึกษาครั้งนี้ ได้คำนวณหาขนาดตัวอย่างที่สามารถใช้เป็นตัวแทนของกลุ่มประชากร จากสูตรของ Yamane (อ้างถึงใน บุญธรรมกิจปริดาภิวัตน์, 2542, หน้า 13-14) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นของกลุ่มตัวอย่างให้มีค่าเท่ากับร้อยละ 95 หมายความว่า จะยอมให้มีระดับความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างได้ร้อยละ 5 ซึ่งสูตรที่ใช้ในการคำนวณเป็นดังนี้

$$\text{จากสูตร } n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา
 N = จำนวนหน่วยประชากร จะแทนด้วยจำนวนผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมในปี พ.ศ. 2550 ซึ่งมีจำนวน 2,053,841 คน
 e = ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ในการศึกษาครั้งนี้กำหนดให้ $e = 5\%$

$$\text{แทนค่า } n = \frac{2,053,841}{1 + 2,053,841 (0.05)^2}$$

$$n = 399.89$$

$$\text{หรือ } n \approx 400$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 399.89 ตัวอย่าง เพื่อความสะดวกในการคำนวณของการศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาจึงใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ตัวอย่าง

การศึกษานี้ จะแยกศึกษาข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในบริเวณจังหวัดนครปฐม จำนวน 9 แห่ง จำนวนตัวอย่างแห่งละ 50 ตัวอย่าง ดังนี้

1.1 องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม

1.2 พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหุ้ญจิมังไทย วัดบางพระ ตั้งอยู่ในเขตอำเภอนครชัยศรี

1.3 ตลาดน้ำวัดลำพญา ตั้งอยู่ในเขตอำเภอบางเลน

1.4 ตลาดดอนหวาย วัดไร่จิง สวนสามพราน ตั้งอยู่ในเขตอำเภอสามพราน

1.5 พุทธมณฑล ตั้งอยู่ในเขตอำเภอพุทธมณฑล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ซึ่งในเนื้อหาของแบบสอบถามจะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้มาเยี่ยมชม ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ที่พักปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมชม

ส่วนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยความสัมพันธ์ส่วนบุคคลกับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมชม ลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (rating scale) โดยมีเกณฑ์คำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มาก ให้ 4 คะแนน

ปานกลาง ให้ 3 คะแนน

น้อย ให้ 2 คะแนน

น้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

ส่วนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้มาเยี่ยมชมชาวไทยต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเก็บรวบรวมจาก เอกสาร หนังสือ สถาบันวิจัย และงานวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และส่วนราชการ

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมชม ได้ทำการใช้วิธีวิเคราะห์ 2 วิธี คือ การวิเคราะห์เชิงพรรณนา และวิธีวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive analysis) โดยนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากการออกแบบสอบถามและข้อมูลทุติยภูมิที่ได้จากการเก็บรวบรวมจากเอกสารและหน่วยงานราชการต่าง ๆ มาบรรยายถึงพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ตลอดจนสภาพทั่วไปของจังหวัดนครปฐม และเพื่ออธิบายถึงลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ที่ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมชม ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมชม และทัศนคติของผู้มาเยี่ยมชมชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม โดยการใช้ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และค่าเฉลี่ย (mean)

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative analysis) เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมชมในจังหวัดนครปฐม ซึ่งปัจจัยส่วนบุคคลที่ทำการศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมชม ได้แก่ การเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ช่วงเวลาที่เดินทางมาท่องเที่ยว ประเภทของพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว จำนวนวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว บุคคลที่ร่วมเดินทางมา ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้งของ การมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการประมวลผล โดยใช้โปรแกรม (Statistical Package for the Social Sciences--SPSSPC+) เพื่อคำนวณค่าทางสถิติ เช่น ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) และใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ในการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวว่า-

มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05 ระดับความเชื่อมั่น 95% ในการทดสอบสมมติฐานและทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ค่าไค-สแควร์ (Chi-square)

สมมติฐานของการศึกษา

การศึกษานี้ผู้ศึกษาต้องการทดสอบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนในจังหวัดนครปฐม โดยมีสมมติฐาน คือ ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐม

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์ที่นำมาใช้ในการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมเยือน มีดังนี้ (ทิพวรรณ พุ่มมณี, 2546, หน้า 4-5)

การท่องเที่ยว (tourism) หมายถึง การเดินทางจากถิ่นที่อยู่อาศัยปกติหรือถิ่นที่พำนักถาวร ไปยังที่อื่นด้วยความสมัครใจ และเป็นการเดินทางชั่วคราวโดยใช้เวลาพำนัก ณ สถานที่นั้น ๆ ชั่วระยะเวลาหนึ่ง ตามวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่มีใช้เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้

ผู้มาเยี่ยมเยือน (visitor) หมายถึง บุคคลที่เดินทางจากสถานที่ถิ่นพำนักถาวรของตนเองไปยังสถานที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพักผ่อนเยี่ยมญาติมิตร ศึกษาหาความรู้ การกีฬา การศาสนา ติดต่อธุรกิจ การประชุม การรักษาสุขภาพ หรือเพื่อประกอบภารกิจใด ๆ โดยมีได้รับค่าจ้างในระหว่างการเดินทางดังกล่าว ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ผู้เยี่ยมเยือนที่ค้างคืนกับผู้เยี่ยมเยือนที่ไม่ค้างคืน

1. นักท่องเที่ยว (tourist) หมายถึง ผู้มาเยือนชั่วคราวที่มาพักอยู่อย่างน้อย 24 ชั่วโมง โดยมีเหตุจูงใจ คือ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เพื่อการพักผ่อน เพื่อสุขภาพ

เพื่อการศึกษา เพื่อศาสนา การกีฬา ดำเนินธุรกิจ การปฏิบัติการเกี่ยวกับครอบครัว
การปฏิบัติการกิจที่ได้รับมอบหมาย

2. นักทัศนจร (excursionist) หมายถึง ผู้มาเยือนเป็นการชั่วคราวที่ เดินทางเข้ามาอยู่ในประเทศน้อยกว่า 24 ชั่วโมง และมีได้พักค้างคืน

การท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง การเดินทางของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จากจังหวัดหนึ่งไปอีกจังหวัดหนึ่ง โดยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ ที่ไม่ใช่การทำงานประจำ เพื่อการศึกษา และไม่ใช่คนท้องถิ่นที่มีภูมิลำเนาหรือศึกษาอยู่ที่จังหวัดนั้น

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความประพุดติหรือการแสดงออกมาในขณะที่เดินทางท่องเที่ยว ไม่ว่าจะเป็น คำพูด กิริยา ท่าทาง เช่น ความรู้สึกหรือคำพูดที่นักท่องเที่ยวมีต่อแหล่งท่องเที่ยว การซื้อของที่ระลึกและการถ่ายรูป เป็นต้น พฤติกรรมดังกล่าวนี้ อาจมีพื้นฐานมาจากอุปนิสัย จากความต้องการของแต่ละคน หรืออาจเนื่องมาจากสภาพสิ่งแวดล้อมตลอดจนกระทั่งประสบการณ์ที่เขาเหล่านั้นได้รับ

ทัศนคติที่มีต่อการท่องเที่ยวด้านแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีผู้มาเยี่ยมชมที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถนำข้อมูลและผลที่ได้จากการศึกษา ได้แก่ พฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมชม มาเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประกอบการวางแผนการส่งเสริม การพัฒนา และการปรับปรุงการท่องเที่ยวของจังหวัดนครปฐมให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเหมาะสมตรงตามความต้องการของผู้มาเยี่ยมชม

บทที่ 2

แนวคิดทางทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดทางทฤษฎี

ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ที่นำมาประยุกต์ใช้อธิบายพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้มาเยี่ยมชม คือ

ทฤษฎีอุปสงค์

อุปสงค์ (demand) หมายถึง จำนวนต่าง ๆ ของสินค้าหรือบริการชนิดนั้นที่ผู้บริโภคต้องการซื้อในระยะเวลาหนึ่ง ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าชนิดนั้น หรือ ณ ระดับรายได้ต่าง ๆ ของผู้บริโภค หรือ ณ ระดับราคาต่าง ๆ ของสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้องอาจกล่าวได้ว่าอุปสงค์ หมายถึง ความเต็มใจที่จะซื้อ (willingness) ร่วมกับความสามารที่จะซื้อ (ability) พร้อม ๆ กันไป การมีความปรารถนาที่จะซื้อสิ่งนั้นสิ่งนี้โดยปราศจากอำนาจซื้อหนุนหลังในความหมายทางเศรษฐศาสตร์จะเป็นแค่ Want มิใช่ Demand (Pindyck & Rubinfeld อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 35) จากนิยามดังกล่าวข้างต้น เราสามารถแบ่งอุปสงค์ได้เป็น 3 ชนิด คือ อุปสงค์ต่อราคา (price demand) อุปสงค์ต่อรายได้ (income demand) และอุปสงค์ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งแต่ละอุปสงค์จะมีคุณลักษณะ ดังนี้

1. อุปสงค์ต่อราคา (price demand) หมายถึง ปริมาณเสนอซื้อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับต่าง ๆ กันของราคาสินค้า โดยกำหนดให้สิ่งอื่น ๆ คงที่ ได้แก่ ปัจจัยทุกชนิดมีส่วนกำหนดปริมาณเสนอซื้อนอกเหนือจากราคาสินค้านั้น เป็นต้นว่า ราคาสินค้าชนิดอื่น รายได้ และรสนิยมของผู้ซื้อ ดังนั้นตัวกำหนดว่าปริมาณเสนอซื้อในขณะหนึ่ง ๆ จะมากน้อยเพียงใดในกรณีของอุปสงค์ต่อราคาคือ ราคาสินค้าเป็นตัวกำหนดปริมาณเสนอซื้อ และปริมาณเสนอซื้อที่แปรเปลี่ยนไปตาม

ราคาโดยทั่ว ๆ ไป ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณเสนอซื้อและราคาสินค้าจะเป็นไปในทางตรงกันข้ามเสมอ กล่าวคือ เมื่อราคาสินค้าสูงขึ้น ปริมาณเสนอซื้อจะลดลง และเมื่อราคาลดลง ปริมาณเสนอซื้อจะสูงขึ้น

2. อุปสงค์ต่อรายได้ (income demand) หมายถึง ปริมาณเสนอซื้อสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับต่าง ๆ กันของรายได้ โดยกำหนดให้สิ่งอื่น ๆ เป็นต้นว่าราคาสินค้าชนิดนั้น ราคาสินค้าชนิดอื่นที่เกี่ยวข้อง รสนิยม และปัจจัยอื่น ๆ คงที่

3. อุปสงค์ ต่อราคาสินค้าชนิดอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (cross demand) ในบางครั้งเรียกกันว่าอุปสงค์ไขว้ หมายถึง ปริมาณเสนอซื้อสินค้า ชนิดใดชนิดหนึ่ง ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง ณ ระดับต่าง ๆ กัน ของสินค้าชนิดอื่น โดยกำหนดให้สิ่งอื่น ๆ เป็นต้นว่า ราคาสินค้าชนิดอื่น หรือรายได้ของผู้ซื้อคงที่

อย่างไรก็ตามเมื่อก้าวถึงอุปสงค์ของสินค้าโดยทั่วไปแล้วจะหมายถึง อุปสงค์-สินค้าต่อราคาเท่านั้น ซึ่งอุปสงค์ของการท่องเที่ยว ก็จะมีควมหมายในลักษณะเดียวกับอุปสงค์ของสินค้าโดยทั่วไปนั่นเอง ซึ่งสินค้าที่ผู้บริโภคต้องการซื้อก็คือ สินค้าและบริการท่องเที่ยวในลักษณะต่าง ๆ นั้นเอง

ปัจจัยที่กำหนดอุปสงค์ หมายถึง ตัวแปรหรือปัจจัยต่าง ๆ ซึ่งมีอิทธิพลต่อปริมาณซื้อเล็กน้อยไม่เท่ากัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมของผู้บริโภคแต่ละคนและกาลเวลา ปัจจัยเหล่านี้มีหลายอย่างดังนี้ (Pindyck & Rubinfeld อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 38-39)

1. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับราคาสินค้านั้น ตามปกติเมื่อราคาสินค้าเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณซื้อจะมีน้อย แต่ถ้าราคาสินค้าลดต่ำลง ปริมาณซื้อจะมีมาก
2. ปริมาณซื้อขึ้นอยู่กับรสนิยมของผู้บริโภคและความนิยมของคนส่วนใหญ่ในสังคม รสนิยมอาจเกี่ยวข้องกับความรู้สึกนิยมชมชอบชั่วขณะหนึ่ง ซึ่งเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว เช่น แบบเสื้อสตรี ภาพยนตร์ และเทปเพลง เป็นต้น แต่บางกรณีความนิยมนั้นก็คงอยู่นาน เช่น รูปแบบของสิ่งก่อสร้าง รถยนต์ และน้ำอัดลม เป็นต้น สิ่งที่กำหนดรสนิยมของผู้บริโภค ได้แก่ อายุ เพศ ความเชื่อ ค่านิยม การศึกษา แฟชั่น และอิทธิพลของการโฆษณา ปัจจุบันรสนิยมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อธุรกิจการค้า ดังนั้น หน่วยธุรกิจจึงยอมทุ่มเงินจำนวนมหาศาลโฆษณาเพื่อหวังผลในการเปลี่ยนแปลงรสนิยม โดยเฉพาะ

ในหมู่บ้าน ซึ่งเป็นวนัที่ซั้กจุงด้วยสั้อต่าง ๆ ใ้ด่งาย หรือมึจะนั้ก็เพ็ือรั้กษารสนึยมของ ผู้บรึโภคใ้คงเคึมนั้เอง

3. ปริมาณซั้อซึ้นอยู่กั้บรายใ้ค้เฉล็ยของครั้วเร็อน โดยทั้วไปเม็ือประชากรมี รายใ้ค้โดยเฉล็ยซึ้น ความต้งอกรสนั้ค้และบรึการเพ็มซึ้น

4. ปริมาณซั้อซึ้นอยู่กั้บราคาของสนั้ค้่อื่น ๆ ที่เก็ยวซั้อ ตามปกตึคความต้งอกร ของผู้บรึโภคอาจสนองใ้ค้ด้วยสนั้ค้หลายชนิด ถ้สนั้ค้ชนิดหนึ่มีราคาสูงซึ้น ผู้บรึโภค จะซั้อสนั้ค้ชนิดนั้นั้ยลง และหันไปซั้อสนั้ค้่อีกชนิดหนึ่ซึ่ซั้ทดแทนกันใ้ค้ สั้สำหรับในกรณีของสนั้ค้ที่ต้งอใ้ค้ประกอบกัน เช่น น้ตาลกั้บกาแฟ เป็ต้น เม็ือ ผู้บรึโภคต้งอกรบรึโภคกาแฟมากขึ้นม้กจะบรึโภคน้ตาลมากขึ้นด้วย

5. ปริมาณซั้อซึ้นอยู่กั้บฤดูแล เช่น ประเทศที่อยู่ใ้เขตหนาว เม็ือย่างเข้า ฤดูแล ประชาชนจ้เป็นต้งอจ้คหาเครื่องนุงห่มกันหนาว ทำใ้ความต้งอกรสนั้ค้ เครื่องกันหนาวต่าง ๆ ในซั้งเวลาคังกล่าวเพ็มซึ้น

แสดงควมสัมพันธ์ระหว่กั้ปริมาณซั้อกั้บตัวกำหนดอุปสงค้เหล่านี้ด้วยฟังก์ชัน อุปสงค้ ดังนั้

$$Q_x = f(P_x, A_1, A_2, A_3, \dots)$$

จากฟังก์ชันอุปสงค้ดังกล่าวแสดงว่า ปริมาณซั้อสำหรับสนั้ค้ x (หรือ Q_x) เป็น ตัวแปรตาม (dependent variable) ส่วนตัวกำหนดต่าง ๆ ทางขวามือเป็นตัวแปรอิสระ (independent variable) และใ้บรราคาตัวกำหนดอิสระท้งหลาย P_x เป็นตัวกำหนดที่มี อิทธิพลต่อ Q_x มากที่สุด ดังนั้ เราจ้ให้ P_x เป็นตัวกำหนดโดยตรง (direct determinant) ส่วนตัวแปรอื่น ๆ ที่เหลือใ้ค้เป็นตัวกำหนดโดยอ้อม ซึ่บัจจย้กำหนดอุปสงค้ใ้ค้แก่ ราคาสนั้ค้ รสนึยมของผู้บรึโภค รายใ้ค้เฉล็ยครั้วเร็อน ราคาสนั้ค้่อื่นที่เก็ยวซั้อ ฤดูแล ต่างมึความสัมพันธ์กั้บพฤติกรรมกรท้งเท็ยวท้ง โดยตรงและ โดยอ้อม

ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภค

Pindyck and Rubinfeld (อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 89-90) ได้ อธิบายและให้ความหมายเกี่ยวกับทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคพอสรุปได้ ดังนี้

ทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคจะอธิบายถึงว่าผู้บริโภคตัดสินใจอย่างไร ที่จะเลือกซื้อหรือไม่ซื้อสินค้าและบริการต่าง ๆ ถ้าผู้บริโภคตัดสินใจซื้อ ทำไมจึงซื้อ ซื้ออะไรและจำนวนเท่าใดคั้งนั้นทฤษฎีว่าด้วยพฤติกรรมของผู้บริโภคจึงแบ่งได้เป็น 2 ส่วนตามวิธีวิเคราะห์ได้แก่ (1) ทฤษฎีอรรถประโยชน์ เป็นวิธีวิเคราะห์แบบจำนวน นับได้ซึ่งเป็นวิธีการที่เกิดขึ้นก่อน (2) เส้นความพอใจเท่ากัน เป็นวิธีการวิเคราะห์แบบนับ ลำดับที่เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นทีหลังซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ทฤษฎีอรรถประโยชน์

อรรถประโยชน์ (utility) หมายถึง ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับจากการอุปโภค บริโภคสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่งในระยะเวลาหนึ่ง (Pindyck & Rubinfeld อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 90-100)

เศรษฐกิจทรัพย์ (economic goods) ทุกอย่างย่อมมีอรรถประโยชน์ด้วยกันทั้งนั้น แต่จะมีมากหรือน้อยย่อมขึ้นอยู่กับระดับความชอบ หรือความต้องการของผู้บริโภค ในสินค้านั้น และช่วงเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งอาจแยกพิจารณาได้ดังนี้

1. สินค้าชนิดเดียวกันจำนวนเท่ากันอาจมีอรรถประโยชน์ต่างกันสำหรับผู้บริโภคแต่ละคนผู้บริโภคที่พอใจในสินค้าหรือบริการชนิดนั้นมากย่อมได้ อรรถประโยชน์มากกว่าผู้บริโภคที่พอใจน้อย เช่น ผู้ที่ชอบดูทีวีได้ อรรถประโยชน์ มากกว่าผู้ที่ไม่ชอบ
2. สินค้าชนิดเดียวกัน จำนวนเท่ากัน อาจมีอรรถประโยชน์ต่างกันสำหรับผู้บริโภคแต่ละคนผู้บริโภคที่มีความต้องการสินค้านั้นมากย่อมได้ อรรถประโยชน์ มากกว่าผู้ที่ต้องการน้อย เช่น นักเรียนที่เรียนอ่อนย่อมได้ อรรถประโยชน์จากการเรียน พิเศษมากกว่านักเรียนที่เรียนดี

3. สินค้าชนิดเดียวกัน จำนวนเท่ากัน อาจมีอรรถประโยชน์ต่างกันสำหรับผู้บริโภคคนเดียวกันแต่ต่างเวลา เช่น นักเรียนที่สอบเข้าสถานศึกษาได้แล้วย่อมได้อรรถประโยชน์จากการเรียนพิเศษน้อยกว่าช่วงเวลาก่อนสอบเข้า

ข้อสมมติ นอกจากข้อสมมติหลักที่กำหนดให้สิ่งอื่น ๆ อยู่คงที่แล้ว ทฤษฎีอรรถประโยชน์ยังมีข้อสมมติต่าง ๆ ดังนี้

1. อรรถประโยชน์ที่ผู้บริโภคได้รับจากการบริโภคสินค้าหรือบริการสามารถวัดค่าเป็นตัวเลขได้ และมีหน่วยนับเรียกว่า “ยูทิล” (Util)

2. ผู้บริโภคเป็นผู้ที่มีเหตุผลในการเลือกซื้อสินค้ามาบริโภคเพื่อให้ได้รับความพอใจมากที่สุด โดยเปรียบเทียบอรรถประโยชน์ที่จะได้รับจากสินค้าหรือบริการแต่ละอย่าง และเลือกซื้อสินค้าที่ให้อรรถประโยชน์มากที่สุดตามลำดับจากงบประมาณที่มีจำกัด

3. สินค้าที่ซื้อขายนั้นสามารถแบ่งเป็นหน่วยย่อย ๆ ได้ สินค้าแต่ละหน่วยมีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการ

อรรถประโยชน์รวม และอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม อรรถประโยชน์รวม (Total Utility--TU) หมายถึง ผลรวมของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม (Marginal Utility--MU) ที่ได้จากการบริโภคสินค้า นับตั้งแต่หน่วยแรกจนถึงหน่วยที่กำลังพิจารณาอยู่

อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม หมายถึง ความพอใจที่ผู้บริโภคได้รับเพิ่มขึ้นจากการบริโภคสินค้าเพิ่มขึ้น 1 หน่วย

กฎว่าด้วยการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่ม กฎว่าด้วยการลดน้อยถอยลงของอรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มระบุว่า เมื่อผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าหรือบริการเพิ่มขึ้นทีละ 1 หน่วย อรรถประโยชน์ส่วนเพิ่มที่ผู้บริโภคได้รับจากสิ่งนั้นจะลดลงตามลำดับ

กล่าวได้ว่ากฎนี้แทบจะไม่ต้องอ้างอิงข้อสมมติใด ๆ เนื่องจากเป็นกฎที่สะท้อนถึงปกติวิสัยของคนทั่วไป ไม่เฉพาะแต่ในเรื่องการบริโภคเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความต้องการด้านอื่นด้วย กล่าวคือเมื่อบุคคลได้รับหรือได้ครอบครองสิ่งใดมากขึ้น ๆ ความรู้สึกพึงพอใจที่ได้สิ่งนั้นมาจะลดน้อยถอยลงไปตามลำดับ เราอาจพิสูจน์กฎนี้ด้วย

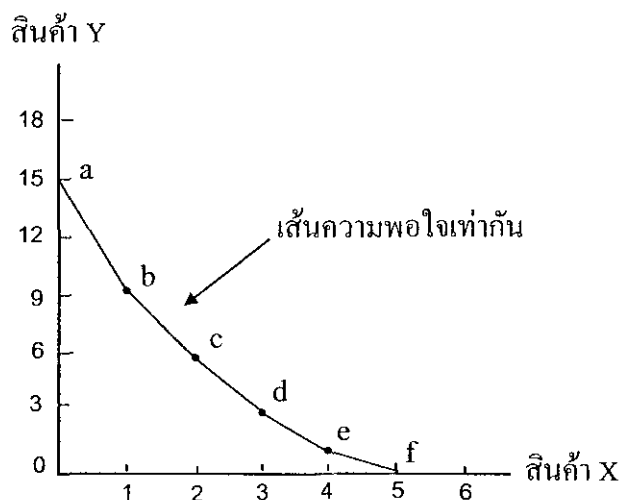
ตนเองแบบง่าย ๆ ด้วยการเติมน้ำ เราจะพบว่า อรรถประโยชน์จะลดน้อยลงไปเรื่อย ๆ เมื่อเราเติมน้ำเพิ่มขึ้นทีละแก้ว ๆ

เรามักได้ยินคำกล่าวที่ว่า ผู้ที่หลงทางอยู่กลางทะเลทรายและขาดน้ำ เขาอาจจะยอมเสียสละทุกอย่างที่มีอยู่เพื่อแลกกับน้ำดื่มจำนวนหนึ่ง ซึ่งแสดงว่า MU ของน้ำจำนวนนั้นมีมากจนประมาณค่าไม่ได้ ในทางตรงข้าม ถ้าผู้ใดจะต้องเติมน้ำจำนวนมากจนเกินความต้องการของร่างกาย MU ของน้ำที่เกินความต้องการก็จะลดลงจนในที่สุดอาจจะมีค่าติดลบก็ได้ ซึ่งหมายความว่าน้ำจำนวนนั้นทำให้ผู้ดื่มไม่สบายเกิดความทุกข์ทรมาน

ทฤษฎีเส้นความพอใจเท่ากัน

การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริโภคด้วยการวิเคราะห์เส้นความพอใจเท่ากัน เป็นอีกวิธีหนึ่งนอกเหนือจากการวิเคราะห์อรรถประโยชน์ที่ได้กล่าวมาแล้ว ว่าการวิเคราะห์ทฤษฎีอรรถประโยชน์นั้น อรรถประโยชน์ที่ผู้บริโภคได้รับจากสินค้าจะต้องกำหนดเป็นตัวเลข ซึ่งห่างไกลจากความเป็นจริง จึงมีการเสนอการวิเคราะห์ด้วยเส้นความพอใจเท่ากัน การวิเคราะห์ตามทฤษฎีนี้ ความพอใจของผู้บริโภคได้รับจากสินค้าแสดงเป็นอันดับคือมากกว่าหรือน้อยกว่า เส้นความพอใจเท่ากัน (Indifference Curve--IC) เป็นเส้นที่แสดงจำนวนต่าง ๆ ของสินค้า 2 ชนิด ซึ่งจะทำให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจเท่ากัน ไม่ว่าจะเลือกซื้อโดยวิธีใดก็ตาม ผู้บริโภคจะได้รับความพอใจเท่ากันหมด (Pindyck & Rubinfeld อ้างถึงใน วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน, 2551, หน้า 100-102)

ภาพ 1 เส้นความพอใจเท่ากัน จุด a, b, c, d, e, และ f คือแผนการซื้อต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้บริโภคได้รับความพอใจเท่ากัน

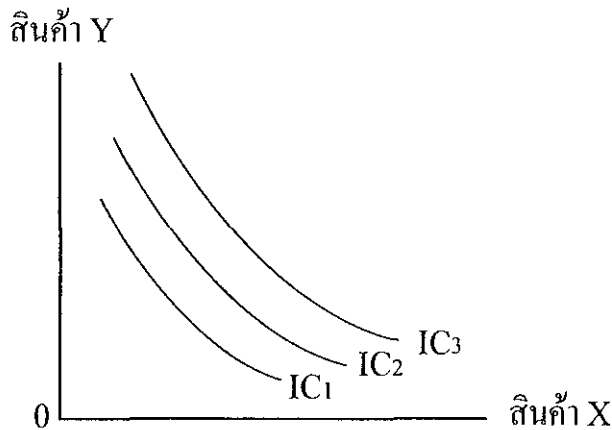

ภาพ 1 เส้นความพอใจเท่ากัน

ที่มา. จาก หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค (พิมพ์ครั้งที่ 19, หน้า 100), โดย วันรักษ์ มิ่งมณี-
นาคิน, 2551, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จากแผนภาพแสดงความพอใจเท่ากัน

เส้น IC ของผู้บริโภคคนหนึ่ง ๆ ย่อมมีได้หลายเส้น เพราะความพอใจของผู้บริโภคมีได้หลายระดับ แต่ละเส้นแทนความพอใจระดับหนึ่ง เส้น IC ที่แสดงความพอใจระดับสูงกว่าจะอยู่ทางขวามือของเส้นที่แสดงความพอใจระดับต่ำกว่า ภาพ 2 เส้น IC_2 แสดงความพอใจในระดับสูงกว่า IC_1 ดังนั้น IC_2 จึงอยู่ทางขวามือของเส้น IC_1 เส้น IC ต่าง ๆ เหล่านี้รวมกันเรียกว่าแผนภาพเส้นความพอใจเท่ากัน (indifference map)

ภาพ 2 เส้นความพอใจเท่ากัน

ที่มา. จาก *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค* (พิมพ์ครั้งที่ 19, หน้า 101), โดย วันรักษ์ มิ่งมณี-นาคิน, 2551, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

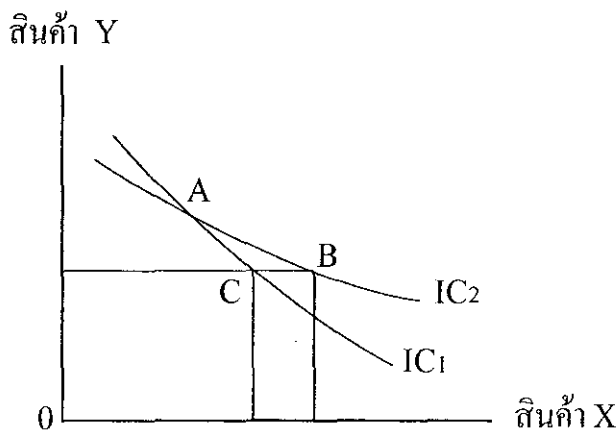
คุณสมบัติเส้นความพอใจเท่ากัน เส้นความพอใจเท่ากันมีคุณสมบัติที่สำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. เป็นเส้นโค้งหรือเส้นตรงที่ทอดลงจากซ้ายมาทางขวา มีลักษณะคล้ายเส้นอุปสงค์ แต่แสดงความหมายแตกต่างกัน การที่ IC มีค่าความชันเป็นลบ (negative slope) แสดงว่าเมื่อผู้บริโภคได้รับสินค้าอย่างหนึ่งลดลง เขาจะต้องเพิ่มการบริโภคสินค้าอีกอย่างหนึ่ง จึงจะชดเชยให้ได้รับความพอใจเท่าเดิม

2. เส้นความพอใจเท่ากันส่วนมากจะเป็นเส้นโค้งเว้าเข้าหาจุดกำเนิด (convex to the origin) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าอัตราทดแทนของสินค้า 2 อย่างมีลักษณะลดน้อยถอยลงแสดงว่า สินค้า 2 ชนิดใช้แทนกันได้ไม่สมบูรณ์ (ถ้าทดแทนได้สมบูรณ์ เส้นความพอใจเท่ากันจะเป็นเส้นตรงทำมุม 45 องศากับแกนตั้งและแกนนอน)

3. เส้นความพอใจเท่ากันแต่ละเส้นจะตัดกันไม่ได้ ทั้งนี้เนื่องจากเราสมมติว่า IC แต่ละเส้นแสดงความพอใจในระดับที่แตกต่างกัน และเส้น IC ที่อยู่สูงกว่าย่อมแสดงถึงระดับความพอใจที่มากกว่าเส้น IC ที่อยู่ต่ำกว่า ดังแสดงในภาพ 2 เส้น IC_3 แสดงความพอใจที่มากกว่าเส้น IC_2 และเส้น IC_2 ก็แสดงความพอใจที่มากกว่าเส้น IC_1 นอกจากนี้เรา

ยังสมมติว่าทุก ๆ จุดบนเส้น IC เดียวกันจะแสดงถึงระดับความพอใจที่เท่ากัน ดังนั้นจากข้อสมมติ 2 ข้อนี้นี้ เราสามารถนำไปสู่ข้อสรุปว่า IC ต่าง ๆ จะตัดกันหรือสัมผัสกันไม่ได้ สมมติให้เส้นความพอใจเท่ากันสองเส้นตัดกันที่จุด A ดังแสดงในภาพ 2 จากข้อสมมติข้างต้นจะเห็นได้ว่าที่จุด B ซึ่งอยู่บนเส้น IC_2 แสดงถึงความพอใจที่ผู้บริโภคจะได้รับมากกว่าที่จุด C ซึ่งอยู่บนเส้น IC_1 แต่ขณะเดียวกันทั้งจุด C และจุด B ต่างก็แสดงถึงความพอใจเท่ากันที่จุด A เพราะถือว่า A นั้นอยู่บนเส้น IC ทั้งสองเส้น จากการวิเคราะห์ช่วงหลังนี้

ภาพ 3 คุณสมบัติเส้นความพอใจเท่ากัน

ที่มา. จาก *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค* (พิมพ์ครั้งที่ 19, หน้า 102), โดย วันรักษ์ มิ่งมณี-นาคิน, 2551, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อาจสรุปได้ว่าที่จุด A, B และ C มีความพอใจเท่ากันหมด ซึ่งเป็นข้อสรุปที่ขัดกับการวิเคราะห์ช่วงแรกเพื่อหลีกเลี่ยงความขัดแย้งกัน (inconsistency) ในลักษณะนี้เราจึงยืนยันได้ว่าเส้นความพอใจเท่ากันจะตัดกันไม่ได้

4. ส่วนประกอบของสินค้า 2 ชนิด (combinations) ที่สร้าง ความพอใจเท่ากัน สำหรับผู้บริโภคมีได้นับไม่ถ้วน กล่าวคือเส้นความพอใจเท่ากันนี้เป็นเส้นติดต่อกันโดยไม่ขาดช่วง

แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมผู้บริโภค

พฤติกรรมผู้บริโภค หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของแต่ละบุคคลหรือกระบวนการตัดสินใจของบุคคล เกี่ยวกับ การค้นหา วิธีการซื้อ การใช้ การประเมินผล และการใช้จ่าย สินค้าหรือบริการที่ผู้บริโภคคาดว่าจะตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้ (ปราโมชน์ รอดจรัส, 2549, หน้า 5)

รูปแบบพฤติกรรมผู้บริโภค เป็นการศึกษาเกี่ยวกับแรงจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อ โดยเริ่มจากการกระตุ้น (stimulus) ให้เกิดความต้องการ สิ่งกระตุ้นที่เข้ามาในความคิดของผู้บริโภคเปรียบเสมือนกล่องดำ (black box) ที่ผู้ขายไม่สามารถคาดเดาได้ ความคิดของผู้บริโภคจะได้รับอิทธิพลภายในตัวผู้บริโภคและจะเกิดการตอบสนองของผู้บริโภค (buying's response) หรือเกิดการตัดสินใจของผู้บริโภค (buyer's purchase decision) ออกมาว่า จะซื้อหรือไม่ซื้อ

ภาพ 4 รูปแบบพฤติกรรมซื้อของผู้บริโภค

ที่มา. จาก พฤติกรรมนักท่องเที่ยว (หน้า 6), โดย ปราโมชน์ รอดจรัส, 2549, กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สิ่งกระตุ้น (stimulus) คือ สาเหตุที่ไปกระตุ้นความต้องการให้บุคคลเกิดการตัดสินใจให้ซื้อผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นนั้นจะประกอบไปด้วย

1. สิ่งกระตุ้นภายนอก (external stimulus) จะประกอบไปด้วย

1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่ นักธุรกิจหรือนักการตลาดสร้างขึ้นเพื่อจูงใจให้ผู้บริโภคสนใจต้องการซื้อผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นนั้น คือ ส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา สถานที่จัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

1.2 สิ่งกระตุ้นอื่น ๆ (other stimulus) เป็นสิ่งที่ไปกระตุ้นความต้องการอยู่ภายนอกตัวผู้บริโภค เป็นสิ่งกระตุ้นที่ผู้ประกอบการธุรกิจไม่สามารถควบคุมได้ เช่น เศรษฐกิจ เทคโนโลยี กฎหมาย และวัฒนธรรม

2. สิ่งกระตุ้นภายใน (internal stimulus) เป็นสิ่งกระตุ้นที่เกิดจากนิสัยหรือสัญชาตญาณที่มีอยู่ในตัวของแต่ละคน ไปกระตุ้นให้แสดงออกมา

กลองคำหรือความรู้สึกของผู้บริโภค หมายถึง ความคิดหรือทัศนคติของผู้บริโภคที่นักการตลาดยังไม่ทราบ จึงพยายามค้นหาคำตอบว่าความรู้สึกดังกล่าวได้รับอิทธิพลจากปัจจัยภายนอก หรือปัจจัยภายใน เพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อเสนอขายตรงกับความต้องการของผู้บริโภค สามารถแบ่งออกได้ดังนี้

2.1 ลักษณะของผู้ซื้อ (buyer's characteristics) ลักษณะของผู้ซื้อจะมีอิทธิพลที่เกิดมาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น ด้านวัฒนธรรม ด้านสังคม ส่วนบุคคล และปัจจัยด้านจิตวิทยา

2.2 กระบวนการตัดสินใจซื้อ (decision process) กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภคจะประกอบไปด้วย สิ่งเร้าที่เกิดจากสังคม สิ่งเร้าที่เกิดจากการโฆษณา สิ่งเร้าที่ไม่ได้เกิดจากการโฆษณา สิ่งเร้าที่เกิดจากแรงกระตุ้นทางร่างกาย

3. การตอบสนองของผู้ซื้อ หมายถึง พฤติกรรมที่ได้แสดงออกมาหลังจากที่มีสิ่งกระตุ้นให้เกิดการตัดสินใจซื้อ ซึ่งการตอบสนองจะประกอบไปด้วย

3.1 การเลือกผลิตภัณฑ์ คือ การเลือกผลิตภัณฑ์ที่จะบริโภค เช่น จะเลือกการเดินทางโดยเครื่องบิน หรือจะเลือกเดินทางด้วยรถยนต์

3.2 การเลือกตราสินค้า คือ ตราผลิตภัณฑ์ที่จะต้องซื้อ เช่น ถ้าเลือกการท่องเที่ยวโดยเครื่องบินจะเลือกเดินทางไปกับบริษัทใด

3.3 การเลือกผู้ขาย คือ การเลือกผู้จำหน่าย เช่น จะซื้อตั๋วโดยสารจากบริษัทสายการบินโดยตรงหรือผ่านบริษัทตัวแทนจำหน่าย

3.4 การเลือกเวลาในการซื้อ คือ การเลือกเวลาที่จะบริโภค เช่น ถ้าจะท่องเที่ยว จะเลือกเดินทางเมื่อไร เพราะจะมีผลเกี่ยวกับราคาค่าโดยสาร เพราะบางฤดูกาล ลดค่าโดยสารเพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยว

3.5 การเลือกปริมาณการซื้อ คือ ปริมาณที่ต้องการบริโภค เช่น การซื้อตั๋วโดยสารเครื่องบินถ้ามีการซื้อในปริมาณมาก ๆ ก็จะได้รับส่วนลด

แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

อุปสงค์การท่องเที่ยว (tourism demand) หมายถึง ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปซื้อสินค้าและบริการ หรือบริโภคผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ในสถานที่ท่องเที่ยว หรือจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวของคน โดยนักท่องเที่ยวจะต้องมีความต้องการ มีอำนาจซื้อ และมีความเต็มใจที่จะจ่ายค่าสินค้าและบริการที่กำหนดในเวลา นั้น ๆ ปริมาณสินค้าและบริการท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นหรือลดลงย่อมหมายถึง การเพิ่มขึ้นหรือลดลงของอุปสงค์การท่องเที่ยวด้วย (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2550, หน้า 19)

ลักษณะเฉพาะของสินค้าท่องเที่ยว

1. สินค้ามีลักษณะเป็นนามธรรม ไม่สามารถจับต้องได้ หรือสัมผัสก่อนการตัดสินใจซื้อได้ เช่น การเที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ ลูกค้านำจะซื้อจากจินตนาการ อารมณ์ความรู้สึกส่วนตัวและประสบการณ์ เป็นต้น
2. สินค้ามีเอกลักษณ์ มีเฉพาะแบบเดียวไม่เหมือนใคร ไม่ว่าจะเป็สิ่งดึงดูดใจทางธรรมชาติ (natural attractions) หรือสิ่งดึงดูดใจที่มนุษย์สร้างขึ้น (man-made attractions) ซึ่งอาจมีบางส่วนที่สร้างเลียนแบบจนดูเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันได้แต่ผู้ขายก็ต้องพยายามเลือกสรรใช้กลยุทธ์การสร้างแตกต่างในตัวสินค้าให้มีความแปลกแตกต่างจากสินค้าของกลุ่ม และอยู่ในความนิยมของลูกค้าเพื่อรักษาตลาดไว้
3. การผลิตและบริการสินค้าเกิดขึ้นในเวลาและสถานที่เดียวกัน เช่น การเดินทางโดยเครื่องบิน การเข้าพักในโรงแรม ลูกค้าจะสามารถบริโภคได้ในเวลาและสถานที่ที่กำหนดเท่านั้น
4. กระบวนการซื้อขายสินค้าและการบริการไม่สามารถแยกออกจากกันได้ เช่น การซื้อรายการนำเที่ยวแบบเหมาจ่าย (package tour) ผู้ประกอบธุรกิจจ้ดนำเที่ยวต้องให้บริการตั้งแต่เริ่มออกเดินทางจนถึงกลับบ้าน หรือกลับมาถึงจนเริ่มต้นของการเดินทาง กระบวนการซื้อขายจึงสิ้นสุดลง การเดินทางโดยเครื่องบิน และการเข้าพักในโรงแรมก็เช่นเดียวกัน ผู้ซื้อจะได้รับการบริการตลอดเวลาการบริโภคนั้น
5. สินค้ามีลักษณะ “เน่าเสีย” ถ้าลูกค้าไม่มาบริโภคหรือใช้บริการในเวลาที่กำหนด เช่น ยกเลิกการเดินทางของกลุ่มทัวร์ สินค้าและบริการจะถูกทิ้งไปเฉย ๆ เป็นลูกโซ่ ตั้งแต่ยกเลิกเที่ยวบิน โรงแรม ร้านอาหาร และการนำชมสถานที่ต่าง ๆ ถ้าไม่มี

ลูกค้าอื่นมาซื้อสินค้าและบริการทันในเวลานั้น สินค้าและบริการนั้นก็เสียไปเลย รายได้สูญเปล่าไม่มีโอกาสขายมากเหมือนสินค้าอื่น

6. สินค้าการท่องเที่ยวจะขายได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับฤดูกาล สภาพภูมิอากาศ เวลาของการบริโภค เช่น ที่พักแรมตามสถานที่ตากอากาศชายทะเลจะเต็มเฉพาะฤดูร้อน ในฤดูหนาวแทบไม่มีคนเข้าพัก ความต้องการเดินทางโดยเที่ยวบินวันจันทร์หรือวันศุกร์ จะมากกว่าเที่ยวบินวันอังคารถึงวันพฤหัสบดี

7. การซื้อขายสินค้าการท่องเที่ยวมักเป็นการซื้อขายร่วมกันในคราวเดียวกัน ถึงแม้จะต่างเจ้าของกัน จึงต้องการความร่วมมือทางธุรกิจสูง เช่น การซื้อขายตั๋วเครื่องบินและบริการเรือสำราญ (fly/cruise packages) และการซื้อขายสินค้าท่องเที่ยวอย่างใดอย่างหนึ่งก่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าและบริการในธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น การเดินทางโดยเรือสำราญ ลูกค้าต้องการสินค้าและบริการอื่น ๆ ที่ทำเรื่องจอดแวะ เช่น การเที่ยวชมสถานที่ รถยนต์รับจ้าง ร้านขายสินค้าของที่ระลึก (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2550, หน้า 17-18)

การให้บริการการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวเป็นงานให้บริการที่จำเป็นที่บุคลากรจะต้องรับการฝึกอบรม โดยเฉพาะ เพราะธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นเรื่องละเอียดอ่อน ผู้ให้บริการจะต้องเข้าใจในลักษณะของงาน และมีบุคลิกชอบที่จะให้บริการ บริการท่องเที่ยวจะมีคุณลักษณะพิเศษ ดังนี้ (ปราโมชน์ รอดจำรัส, 2549, หน้า 37-38)

1. เป็นบริการแบบตัวต่อตัว เป็นการให้บริการแบบใกล้ชิดที่ทำให้นักท่องเที่ยวมีความรู้สึกถึงผลของงานบริการที่ได้รับทันที ไม่ว่าจะเป็นความพอใจหรือไม่พอใจ ความรู้สึกเหล่านี้ขึ้นอยู่กับ คุณภาพของการบริการ สภาพอารมณ์ ทัศนคติ ความต้องการ ทั้งของผู้ให้และผู้รับบริการ

2. ต้องเตรียมการไว้ล่วงหน้า บริการท่องเที่ยวจะต้องมีการเตรียมการไว้ล่วงหน้า มีความพร้อมเสมอที่จะให้บริการตลอดเวลา เช่น โรงแรมจะต้องพร้อมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวไม่ว่าจะเป็นเวลาใดก็ตามที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาเข้าพัก

3. ต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง บริการท่องเที่ยวจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านรูปแบบ ประสิทธิภาพ ความรวดเร็ว วางแผนพัฒนาองค์กรเพื่อรองรับสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

4. ใช้แรงงานเป็นหลัก การท่องเที่ยวเป็นงานบริการต้องใช้แรงงานจากคนเป็นหลัก อุปกรณ์และเครื่องมือเป็นเพียงเครื่องช่วยให้พนักงานปฏิบัติงานได้รวดเร็ว ถูกต้องและมีประสิทธิภาพมากขึ้น คนจึงมีความสำคัญสูงสุด

ธุรกิจกับการจูงใจนักท่องเที่ยว

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้พัฒนาไปอย่างรวดเร็วทำให้เกิดความต้องการปัจจัยด้านพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งในส่วนของรัฐบาลได้มีการลงทุนในการบริการด้านพื้นฐานต่าง ๆ หรือเป็นการอำนวยความสะดวกและให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนบริการด้านขนส่งภายในประเทศ ในด้านของความสำเร็จของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการขยายการลงทุนเกี่ยวกับธุรกิจการท่องเที่ยวของภาคเอกชน จึงเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ซึ่งสามารถแบ่งแยกธุรกิจเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวได้ ดังนี้ (ปราโมชน์ รอดจรัส, 2549, หน้า 39-41)

1. การขนส่ง การคมนาคมขนส่งมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว มีความสำคัญต่อการท่องเที่ยว จากการคมนาคมขนส่งจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะจูงใจให้เกิดการท่องเที่ยวในอดีตการเดินทางท่องเที่ยวถูกจำกัดเพราะปัญหาและอุปสรรคด้านการคมนาคม การพัฒนาด้านสถานที่ท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงเรื่องนี้ด้วย ปัจจุบันสถานที่ท่องเที่ยวได้มีการพัฒนาปรับปรุงเส้นทางเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้เดินทางไปท่องเที่ยว และดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปมากขึ้น การขนส่ง แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ

1.1 ทางบก เป็นเส้นทางคมนาคมที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากที่สุด เพราะเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวภายในประเทศมากกว่าการคมนาคมด้านอื่น ๆ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวิถีชีวิตของประชาชน โดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ห่างไกลจากท่าเรือ ท่าอากาศยาน การขนส่งทางบกได้รับการพัฒนาโดยการนำเทคโนโลยีมาใช้ ก่อให้เกิดประสิทธิภาพทางการท่องเที่ยวยิ่งขึ้น

1.2 ทางน้ำ เป็นวิธีการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารที่ค่าขนส่งถูกที่สุด แต่การใช้เส้นทางทางน้ำจะช้า จึงเป็นสาเหตุที่มีผู้ใช้บริการน้อย เว้นเสียแต่บริเวณสถานที่ท่องเที่ยวไม่อาจใช้การขนส่งวิธีอื่นได้ เช่น สถานที่ท่องเที่ยวที่เป็นเกาะหรือที่อยู่ห่างจากฝั่ง หรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการจะล่องเรือเพื่อชมความงามของทิวทัศน์ที่อยู่สอง ฝั่งคลอง

1.3 ทางอากาศ เป็นการคมนาคมที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะสำหรับนักท่องเที่ยวนานาชาติ ปัจจุบันการคมนาคมทางอากาศได้พัฒนาไปมากขึ้นด้านความเร็ว ความจุผู้โดยสารและความสะดวกสบายด้านอื่น ๆ

2. ที่พัก ภายหลังจากการท่องเที่ยวมาตลอดวัน นักท่องเที่ยวจะหยุดพักผ่อนที่พักรวมเป็นองค์ประกอบสำคัญของการท่องเที่ยว

2.1 จำนวนที่พักต้องพอดีกับความต้องการของนักท่องเที่ยว

2.2 ที่พักจะต้องมีหลายประเภท ให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสเลือกตามความต้องการ

2.3 ที่พักจะต้องมีความสะอาดให้บริการที่ดีตามระดับมาตรฐาน

2.4 สิ่งก่อสร้างควรมีลักษณะกลมกลืน สอดคล้องกับสภาพธรรมชาติ ไม่ขัดต่อวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม

2.5 ที่พักต้องไม่สร้างความเดือดร้อนให้แก่คนในท้องถิ่น เช่น ปล่อยน้ำเสียทิ้งขยะ ตลอดจนส่งเสียงรบกวน

2.6 ที่พักต้องมีความปลอดภัยต่อทรัพย์สินและชีวิตนักท่องเที่ยวและต่อคนในท้องถิ่นด้วย

3. กิจการและร้านอาหาร

การบริการด้านอาหารควรมีลักษณะ ดังนี้

3.1 สะอาดถูกหลักอนามัย ไม่เป็นแหล่งเพาะเชื้อ

3.2 อาหารมีรสอร่อย มีให้เลือกตามความต้องการ

3.3 มีการบริการที่ดี เป็นที่ประทับใจแก่ลูกค้า

3.4 ราคาเหมาะสมกับคุณภาพของอาหาร

3.5 ไม่อยู่ไกลชุมชนเกินไป

3.6 มีบริการอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น ที่จอดรถและห้องน้ำ เป็นต้น

3.7 มีการตกแต่งสถานที่ เช่น มีสวนน้ำ และมีสนามเด็กเล่น เป็นต้น

4. บริษัทนำเที่ยว เป็นธุรกิจที่ประกอบขึ้นเพื่อให้บริการนำเที่ยว อาจแบ่งออกได้ดังนี้

4.1 การท่องเที่ยวจากต่างประเทศ (inbound) เป็นบริษัทนำเที่ยวที่จัดและรับนักท่องเที่ยวเฉพาะนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ เพื่อเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศ

4.2 การท่องเที่ยวออกนอกประเทศ (out bound) คือ บริษัทนำเที่ยวที่นำนักท่องเที่ยวภายในประเทศไปท่องเที่ยวต่างประเทศ

4.3 การท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic) คือ บริษัทนำเที่ยวที่จัดส่งเสริมการนำเที่ยวให้ประชาชนเดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศของตนเอง ส่วนใหญ่บริษัทนำเที่ยวจะให้บริการในด้านการจองตั๋วเครื่องบิน จองที่พัก จัดหายานพาหนะ ช่วยดำเนินการเพื่อขอหนังสือเดินทาง (passport) การตรวจลงตรา (visa) การแลกเปลี่ยนเงินตรา

5. สิ่งดึงดูดใจเพื่อการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่แล้วเป็นสิ่งที่มียู่ตามธรรมชาติ เช่น ภูเขา แม่น้ำ ทะเล หรืออาจเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรม และโบราณสถาน เป็นต้น

6. ของที่ระลึกและสินค้าพื้นเมือง เป็นธุรกิจที่ทำรายได้สูงเมื่อเทียบกับธุรกิจอื่นในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เพราะนักท่องเที่ยวจะใช้จ่ายเงินงบประมาณ 1/3 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมดเป็นค่าของที่ระลึก

7. ความปลอดภัย เป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการท่องเที่ยว เพราะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินอาจเป็นเรื่องก่อให้เกิดความเสียหายและส่งผลกระทบต่อองค์ประกอบอื่นในการท่องเที่ยว การดำเนินการด้านการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว ควรกระทำในลักษณะของ “การป้องกัน” เพราะความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยวก็นับว่าเป็นแรงจูงใจในการท่องเที่ยว

8. การเผยแพร่และโฆษณา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยเสริมให้นักท่องเที่ยวรู้จักสถานที่ท่องเที่ยวมากขึ้น และจะช่วยจูงใจให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจ (ปราโมชน์ รอดจรัส, 2549, หน้า 73-76)

การท่องเที่ยวจัดได้ว่าเป็นการพักผ่อนอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งจะประกอบไปด้วย

1. สินค้าและบริการในตลาดท่องเที่ยว

1.1 สินค้าที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรท่องเที่ยวธรรมชาติต่าง ๆ เช่น น้ำตก ภูเขา ทะเล เขตรักษาพันธุ์พืช และสัตว์ป่า ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ

1.2 สินค้าที่มนุษย์สร้างขึ้น แบ่งออกเป็นหลายชนิด

1.2.1 สิ่งก่อสร้างที่สำคัญ เช่น อนุสาวรีย์ทางประวัติศาสตร์ วัด โบสถ์ และสถานที่สำคัญทางศาสนา ศิลปะ สถาปัตยกรรม พิพิธภัณฑ์ สวนสาธารณะ สวนสนุก ท่าเรือ สิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านคมนาคมขนส่ง

1.2.2 สิ่งดึงดูดใจทางด้านวัฒนธรรมและสังคม ทั้งรูปธรรมและนามธรรม เช่น ศาสนา ภาษา เทศกาล ประเพณี ศิลปหัตถกรรม สิ่งบันเทิงต่าง ๆ วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในสังคม อาหาร การแต่งกาย ทักษะคติ ความเชื่อ

1.2.3 สินค้าและบริการที่อำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ได้แก่ สายการบิน การขนส่ง ที่พักแรม อาหารและเครื่องดื่ม การจาดนำเที่ยว สินค้าของที่ระลึก กิจกรรมการท่องเที่ยว บ้านพัก และพักผ่อน

ส่วนประสมทางการตลาด (marketing mix)

ส่วนประสมทางการตลาดในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว หมายถึง องค์ประกอบหลาย ๆ อย่าง ที่ผู้ประกอบการใช้เป็นเครื่องมือหรือกลยุทธ์ทางการตลาดที่สามารถควบคุมหรือพัฒนาได้ (4Ps) และปัจจัยทางการตลาดที่ควบคุมได้ยากหรือควบคุมไม่ได้ (นอกเหนือจาก 4Ps) เพื่อให้ธุรกิจการท่องเที่ยวประสบความสำเร็จ ซึ่งมีองค์ประกอบเหล่านี้ ได้แก่ (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2550, หน้า 59-60)

1. ผลิตภัณฑ์ (product) หมายถึง สินค้าและบริการทุกอย่างที่ผู้ประกอบการธุรกิจเสนอขาย เช่น รายการทัวร์เหมาและเรือสำราญ เป็นต้น
2. ราคา (price) หมายถึง ราคาสินค้าและบริการ และการกำหนดราคา เช่น ราคาทัวร์ยุโรป 9 วัน 3 ประเทศจำนวน 46,900 บาท
3. ช่องทางจัดจำหน่าย (place/process of delivery) หมายถึง กระบวนการหรือช่องทางจำหน่ายสินค้าและบริการ ไปให้ถึงลูกค้า โดยเร็วและสะดวกที่สุด เช่น จัดจำหน่ายโดยบริษัทตัวแทนจำหน่าย

4. การส่งเสริมการตลาด (promotion) หมายถึง วิธีการที่จะกระตุ้นให้ลูกค้าต้องการซื้อสินค้าและบริการเร็วขึ้น ซื้อจำนวนมากขึ้น เช่น การโฆษณา การส่งเสริมการขาย
5. สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ (physical environment) หมายถึง บรรยากาศขณะซื้อขายสินค้าและบริการ และขณะที่ลูกค้าบริโภคสินค้าซึ่งจะสามารถสร้างความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจได้ในทันที เช่น การขายทัวร์ที่เคาน์เตอร์ของพนักงานขายกับลูกค้าการพักในห้องพักของโรงแรม
6. กระบวนการซื้อ (purchasing process) หมายถึง การศึกษาข้อมูลทางการตลาด เพื่อให้ทราบถึงกระบวนการซื้อของนักท่องเที่ยว และการเลือกสรรผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยว
7. การจัดรวมผลิตภัณฑ์ (packaging) หมายถึง การจัดรวมสินค้าและบริการท่องเที่ยวหลาย ๆ อย่างที่เหมาะสมเข้าด้วยกันเพื่อตอบสนองกลุ่มตลาดเป้าหมายธุรกิจรายการนำเที่ยวแบบเบ็ดเสร็จ
8. ความร่วมมือทางธุรกิจ (partnership/participation) หมายถึง การประสานงานร่วมมือกันทางธุรกิจระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายในธุรกิจท่องเที่ยว การร่วมมือกันเสนอขายสินค้าและบริการการท่องเที่ยวที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และได้รับความพอใจสูงสุด โดยรักษาคุณภาพมาตรฐานการบริการ และระดับราคาที่เหมาะสม

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ศักดิ์ชัย เอ่งฉ้วน (2545) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาถึงพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศในจังหวัดกระบี่ และเพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยว ชาวต่างประเทศในจังหวัดกระบี่ ขอบเขตในการศึกษาใช้วิธีเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยและนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม 2545 ถึงธันวาคม 2545 เป็น

ระยะเวลา 6 เดือน โดยแบ่งวิธีการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) จากแบบสอบถาม โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างประชากรเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) ส่วนที่สอง เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (descriptive method) เป็นการนำข้อมูลที่ได้จากข้อมูลปฐมภูมิ และทฤษฎีภูมิมาบรรยายพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจและสังคมสภาพทั่วไปของจังหวัดกระบี่ พฤติกรรมนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่และการวิเคราะห์เชิงปริมาณ (quantitative method) เป็นการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว หาค่าทางสถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ โดยใช้ค่า ไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับความมีนัยสำคัญ 0.05 มีระดับความเชื่อมั่น 95%

ผลจากการศึกษาส่วนแรก พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา รายได้ และอาชีพ มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวชาวไทยประทับใจในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ ธรรมชาติที่สวยงาม อากาศดี และกิจกรรมต่าง ๆ ได้แก่ ปีนเขา ดำน้ำ พายเรือคายัก ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อสิ่งที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ค่าครองชีพราคาแพง การคมนาคมและการขนส่งภายในจังหวัด และข้อมูลไม่เพียงพอ ผลจากการศึกษาส่วนที่สอง พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา และรายได้มีผลต่อพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ความคิดเห็นต่อสิ่งที่นักท่องเที่ยวต่างประเทศประทับใจในจังหวัดกระบี่ ได้แก่ ธรรมชาติที่สวยงาม ความเป็นมิตรของคนไทยในท้องถิ่นและอากาศดี ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่างประเทศต่อสิ่งที่ควรปรับปรุง ได้แก่ ปัญหาด้านสาธารณูปโภค ปัญหาด้านภาษา ปัญหาด้านการเอาต์เอาเปรียบนักท่องเที่ยว

ทัศนวรรณ วิบุรุษมานนท์ (2545) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนของผู้เยี่ยมชม โดยมีวัตถุประสงค์ของการศึกษา เพื่อทำการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยว ความต้องการของผู้เยี่ยมชม และ

ปัญหาที่ ผู้เยี่ยมเยือนประสบในการท่องเที่ยวชายหาดบางแสน โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิจากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญบริเวณชายหาดบางแสนในช่วงเดือนมกราคม พ.ศ. 2545 ด้วยวิธีการใช้แบบสอบถาม จำนวน 400 ชุด โดยใช้สถิติพรรณนาและค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือนพบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิงอายุ 20-29 ปี เป็นโสด มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อาชีพ พนักงานหรือลูกจ้างบริษัทเอกชน มีรายได้ 5,000-9,999 บาทต่อเดือน และพักอาศัยในภาคกลาง ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือน พบว่า ส่วนมากเคยเดินทางมาท่องเที่ยวชายหาดบางแสน เพื่อนเป็นผู้แนะนำมาท่องเที่ยว ทราบข้อมูลจากหนังสือหรือนิตยสาร เดินทางมาท่องเที่ยวหรือพักผ่อนในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์โดยมากกับเพื่อนด้วยรถส่วนตัว ส่วนมากไม่ค้างคืน ค่าใช้จ่ายครั้งละ 500-999 บาท โดยเสียค่าใช้จ่ายในหมวดอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว พบว่า ปัจจัยความสะดวกในการเดินทางมีความสำคัญมากที่สุด ส่วนที่ 4 ความต้องการและปัญหาที่ประสบ พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนต้องการมาเที่ยวชายหาดบางแสนอีกชอบที่พักแบบบังกะโลหรือรีสอร์ท โดยค่าที่พักต่อคืนควรมีราคาต่ำกว่า 500 บาท สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุด คือ เรื่องความสะดวกของชายหาด ผู้เยี่ยมเยือนได้รับความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในระดับมาก และปัญหาที่ประสบมากที่สุด คือ ความไม่เหมาะสมของราคาอาหาร ที่พักและสิ่งอำนวยความสะดวก ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า อาชีพมีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการท่องเที่ยว อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้ มีความสัมพันธ์กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เพศ มีความสัมพันธ์กับการค้างคืน เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อการครั้งของการท่องเที่ยว

ปิยวดี หิริกมล (2545) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย และเพื่อหาเหตุผลเหตุจูงใจ ที่ทำให้นักท่องเที่ยวชาวไทย ตัดสินใจไปเที่ยวที่จังหวัดสุโขทัย ขอบเขตในการศึกษาใช้วิธีเก็บแบบสอบถามจากนักท่องเที่ยวชาวไทยที่ไปเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย

ในระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2546 โดยจะใช้วิธีเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีไค-สแควร์ (Chi-square)

ผลการศึกษาพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างเพศหญิง และเพศชายมีสัดส่วนใกล้เคียงกัน มีอายุระหว่าง 23-30 ปี ส่วนใหญ่เป็น โสด การศึกษาระดับมัธยมศึกษา และอาชีวศึกษา มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาท ทำงานในบริษัทเอกชน (2) เดินทางไปจังหวัด สุโขทัยเพื่อศึกษาหาความรู้ทางประวัติศาสตร์ ส่วนใหญ่ไม่พักค้างคืน ประทับใจในความสวยงาม แต่ต้องการให้ปรับปรุงเรื่องความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยว และจะกลับไปเที่ยวอีกแน่นอน และ (3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของประชากร กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวพบว่า อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลพื้นฐานของประชากรกับมูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจไปท่องเที่ยวที่จังหวัดสุโขทัยพบว่า อายุ และสถานภาพสมรส มีความสัมพันธ์กับมูลเหตุจูงใจอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างมูลเหตุจูงใจในการตัดสินใจไปท่องเที่ยวจังหวัดสุโขทัยกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวนั้นพบว่า มูลเหตุจูงใจด้านผลิตภัณฑ์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นงกรณ์ชัย จันทร์จรัส และสุรัชย์ จันทร์จรัส (2546) ศึกษาเรื่อง รายงานการวิจัย เรื่องพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของคนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา คือ เพื่อศึกษาประเภทของคนที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น เพื่อศึกษาประเภทของค่าใช้จ่ายของคนที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น และเพื่อศึกษาทัศนคติของคนไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบสอบถาม โดยเลือกศึกษาเฉพาะคนที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปี ขึ้นไป จำนวนประชากรอ้างอิงตามข้อมูลในรายงานโครงการสำรวจสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศปี พ.ศ. 2544 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพบว่า สถิติคนไทยเดินทางมาเยี่ยมเยือนจังหวัดขอนแก่นในปี พ.ศ. 2544 จำนวนทั้งสิ้น 1,757,048 คน การคัดเลือกตัวอย่างใช้วิธีคัดเลือกตัวอย่างแบบโควตา (quota sampling) จำนวน 500 ตัวอย่าง โดยแบ่งประเภทของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ (natural attractions)
2. แหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (manufactured attractions)
3. แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและวิถีชีวิต

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา (descriptive statistics) ซึ่งข้อมูล จะแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ

1. ข้อมูลส่วนบุคคล โดยวิเคราะห์ความถี่ร้อยละ
2. ข้อมูลประเภทของคนที่มาท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ความถี่ร้อยละ
3. ข้อมูลประเภทของค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว โดยวิเคราะห์ความถี่ร้อยละ
4. ทศนคติของคนที่มาท่องเที่ยว โดยหาค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน (standard deviation)

ผลจากการวิจัยจากข้อมูลที่ 4 ส่วนสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคล ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุระหว่าง 15-25 ปี โดยมีสถานภาพโสด สำหรับผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีอาชีพนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 32.4 และมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท

2. ข้อมูลลักษณะการมาท่องเที่ยวของผู้ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่ได้เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นเป็นครั้งแรก ส่วนใหญ่เป็นนักทัศนอาจร และนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น ประมาณ 2-5 วัน โดยเป็นการมาท่องเที่ยวกับเพื่อน ซึ่งมีวัตถุประสงค์หลักของการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดขอนแก่นคือ เพื่อต้องการพักผ่อน

3. ข้อมูลพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินของผู้ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น ข้อมูลจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มาเที่ยวจังหวัดขอนแก่นส่วนใหญ่ใช้รถยนต์ส่วนตัว มีค่าใช้จ่ายในการเดินทางจำนวน 101-500 บาท และส่วนใหญ่ไม่เสียค่าที่พักเพราะพักค้างคืนบ้านญาติ ส่วนใหญ่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าอาหารและเครื่องดื่มระหว่างการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวชอบไป คือ เขื่อนอุบลรัตน์ ในด้านการซื้อของที่ระลึก จะซื้อของกินเป็นของฝากมากที่สุดและนักท่องเที่ยวจะไม่ใช้บริการนำเที่ยวของมัคคุเทศก์ เพราะมีความเห็นว่าไม่สะดวกและไม่เป็นส่วนตัว สำหรับนักท่องเที่ยวที่ใช้บริการความบันเทิงในระหว่างการเดินทางจะเป็นการดูหนัง ฟังเพลง

และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดจะเป็นการใช้จ่ายเกี่ยวกับของใช้ประจำวันมากที่สุด และรองลงมา คือ การทำบุญ การบริจาค

4. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติของผู้ที่มาท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่นจากการตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จะกลับมาเที่ยวอีก เหตุผลคือประทับใจอากาศดี เหมาะแก่การพักผ่อน ในด้านของความพึงพอใจมากเกี่ยวกับการเดินทางมาท่องเที่ยว คือ บริการอาหารและเครื่องดื่ม ค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยวและสินค้าของที่ระลึก

พุมพิงศ์ เปานิล (2546) ศึกษาเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิของผู้เยี่ยมเยือน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทำการศึกษาพฤติกรรม และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิของผู้มาเยี่ยมเยือน ปัจจัยส่วนบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของชาวไทยในจังหวัดชัยภูมิ ความต้องการของผู้มาเยี่ยมเยือนและปัญหาที่ผู้เยี่ยมเยือนประสบในการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิและข้อมูลทุติยภูมิจากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทย ได้ทำการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ บริเวณภายในจังหวัดชัยภูมิในช่วงเดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2546 จำนวน 400 ชุด ด้วยการใช้สถิติพรรณนาและค่าไค-สแควร์ (Chi-square) ในการวิเคราะห์

ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือนพบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง อายุ 40-49 ปี สมรสแล้ว การศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ มีรายได้ 10,000-14,999 บาท ต่อเดือน พักอาศัยในภาคกลาง ส่วนที่ 2 เป็นพฤติกรรมกรท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน พบว่าส่วนมากไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิ เพื่อนเป็นผู้แนะนำให้มาเที่ยว ทราบข้อมูลจากหนังสือ เดินทางมาท่องเที่ยวหรือพักผ่อน ในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ โดยมากับครอบครัวหรือญาติ ด้วยรถยนต์ส่วนตัว เพื่อชมทุ่งดอกกระเจียวและป่าหินงาม ส่วนมากจะค้างคืน ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง 1,000-1,499 บาท เป็นค่าบริการในการเดินทาง มากที่สุด ส่วนที่ 3 เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยว คือ ความสวยงามและความเป็นธรรมชาติของป่าเขา ส่วนที่ 4 เป็นความต้องการและปัญหาที่ผู้เยี่ยมเยือนประสบ พบว่าผู้เยี่ยมเยือนต้องการมาท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิอีก ชอบที่พักอาศัยแบบบังกะโลหรือ

รีสอร์ท ค่าที่พักต่อคืนควรมีราคาต่ำกว่า 500 บาท สิ่งที่ต้องปรับปรุงมากที่สุดคือ จำนวนที่พักอาศัย

ผู้เยี่ยมชมได้รับความพึงพอใจในการท่องเที่ยวในระดับมาก ปัญหาที่ประสบมากที่สุดคือ ความไม่สะอาดและความไม่เพียงพอของห้องสุขา ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หลักในการเดินทาง เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษาและรายได้ มีความสัมพันธ์กับช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยว เพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้ มีความสัมพันธ์กับจำนวนวันเดินทางมาท่องเที่ยว เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการท่องเที่ยว

บทที่ 3

แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพ โดยทั่วไปและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะทำให้ผู้ศึกษาและผู้สนใจ มีความเข้าใจที่ตรงกันและเห็นภาพรวมของการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมชัดเจน มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะกล่าวถึงประวัติความเป็นมาของจังหวัด ลักษณะภูมิประเทศ ภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจและแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ประวัติความเป็นมา

นครปฐมเป็นอู่อารยธรรมสำคัญที่มีประวัติความเป็นมายาวนานในแผ่นดินสุวรรณภูมิ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวว่า เมืองนครปฐมแต่เดิมนั้นตั้งอยู่ริมทะเล เป็นเมืองเก่าแก่ มีความเจริญรุ่งเรืองมานับตั้งแต่สมัยสุวรรณภูมิ และเป็นราชธานีสำคัญในสมัยทวารวดี ในยุคนั้นนครปฐม เป็นแหล่งเผยแพร่ อารยธรรมที่มาจากประเทศอินเดีย ซึ่งรวมทั้งพุทธศาสนา นครปฐมจึงเป็นศูนย์กลางของความเจริญมีชนชาติต่าง ๆ อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่เป็นจำนวนมาก ต่อมาได้เกิดความแห้งแล้งขึ้นในเมืองนครปฐม เพราะกระแสน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองเปลี่ยนเส้นทาง ประชาชนจึงอพยพไปตั้งหลักแหล่งอยู่ริมน้ำ และสร้างเมืองใหม่ขึ้นชื่อ “นครชัยศรี” หรือ “ศรีวิชัย” นครปฐมจึงกลายเป็นเมืองร้างมาเป็นเวลาหลายร้อยปีจนกระทั่ง พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวขณะที่ยังทรงผนวชอยู่ได้ทรงค้ำไปพบพระปฐมเจดีย์และทรงเห็นว่า เป็นเจดีย์องค์ใหญ่ ไม่มีที่ไหนเทียบเท่าครั้งเมื่อพระองค์ได้ทรงครองราชย์ จึงโปรดฯ ให้ก่อเจดีย์แบบลังกาครอบเจดีย์เดิมไว้ ทรงปฏิสังขรณ์สิ่งต่าง ๆ ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ ให้มีสภาพดีและโปรดฯ ให้ขุดคลองเจดีย์บูชา เพื่อให้การคมนาคมสะดวกขึ้น และ

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 ได้เริ่มก่อสร้างทางรถไฟสายใต้ไปยังเมืองนครปฐม แต่ตอนนั้นเมืองนครปฐมยังเป็นป่ารกอยู่ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองจากตำบลท่านา อำเภอนครชัยศรี มาตั้งที่บริเวณพระปฐมเจดีย์เหมือนเช่นครั้งสมัยโบราณ ต่อมาในรัชสมัย ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้โปรดฯ ให้สร้างพระราชวังสนามจันทร์เป็นที่เสด็จแปรพระราชฐานและโปรดฯ ให้ตัดถนนเพิ่มขึ้นอีกหลายสายรวมทั้งสร้างสะพานใหญ่ข้ามคลองเจดีย์บูชาและได้โปรดให้เปลี่ยนชื่อจากเมือง “นครชัยศรี” เป็น “นครปฐม” สืบต่อมาจนตราบเท่าทุกวันนี้ (สถานี-อุดมวิทยานครปฐม, 2552)

ที่ตั้งและสภาพทั่วไป

จังหวัดนครปฐม เป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางด้านตะวันตก ตั้งอยู่บริเวณลุ่มแม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นพื้นที่บริเวณที่ราบลุ่มภาคกลาง โดยอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 45 ลิปดา 10 ฟลิปดา เส้นแวง ที่ 100 องศา 4 ลิปดา 28 ฟลิปดา มีพื้นที่ 1,979.650 ตารางกิโลเมตร และมีพื้นที่เป็นอันดับที่ 62 ของประเทศ อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ไปตามเส้นทางถนน เพชรเกษม 56 กิโลเมตร หรือตามเส้นทางถนนบรมราชชนนี (ถนนปิ่นเกล้า-นครชัยศรี) 51 กิโลเมตร และตามเส้นทางรถไฟ 62 กิโลเมตร และมีอาณาเขตติดต่อดังนี้ (สถานีอุดมวิทยานครปฐม, 2552)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอกระทุ่มแบน อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร และอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอไทรน้อย อำเภอบางใหญ่ อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเขตคลังชั้น เขตหนองแขม กรุงเทพมหานคร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม จังหวัดราชบุรี และอำเภท่ามะกา อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ภาพ 5 แผนที่ตั้งและอาณาเขตจังหวัดนครปฐม

ที่มา. จาก ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม, โดย สถาบันอุดมศึกษานครปฐม, 2552, ค้น-
เมื่อ 13 มกราคม 2552, จาก http://www.mor.go.th/Province_data/nokhon_pathop.pdf

สภาพภูมิอากาศ

สถาบันอุดมศึกษานครปฐม (2552) ได้กล่าวถึง สภาพภูมิอากาศของพื้นที่ส่วน
ใหญ่ของจังหวัดนครปฐมเป็นที่ราบ ไม่มีภูเขาและป่าไม้ มีแม่น้ำท่าจีนไหลผ่านจากทิศ-
เหนือไปสู่ทิศใต้ พื้นที่ทางตอนเหนือและทางตะวันออกเฉียงเหนือส่วนใหญ่เป็นที่ดอนมี
ที่ราบลุ่มทำนาได้เพียงบางส่วน พื้นที่ทางตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มมีที่ดอนและ
แหล่งน้ำกระจายเป็นแห่ง ๆ ส่วนพื้นที่ด้านตะวันออก และด้านใต้ เป็นที่ราบลุ่มริมฝั่งแม่
น้ำท่าจีน มีคลองธรรมชาติและคลองขุดที่ขุดขึ้นอยู่มาก

ภูมิอากาศโดยทั่วไปตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของลมมรสุม มีฝนตกชุกในฤดูฝน ในฤดูหนาวอากาศไม่หนาวจัด ส่วนในฤดูร้อนอากาศค่อนข้างร้อน จากสถิติของสถานี อุดุณิยมหาวิทยาลัยนครปฐม กรมอุตุนิยมวิทยา ในปี พ.ศ. 2550 มีฝนตกประมาณ 107 วัน ปริมาณน้ำฝนวัดได้ 1,192.9 มิลลิเมตร อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดทั้งปี 33.1 องศาเซลเซียส ทรัพยากรธรรมชาติ

ดิน ลักษณะดินในพื้นที่จังหวัดนครปฐม เป็นดินที่เกิดใหม่ในที่ราบลุ่ม เนื่องจากการตกตะกอน ประกอบด้วยดินสำคัญ 5 ชุด ได้แก่ ดินชุดบางเลน ดินชุดเสนา ดินชุดสระบุรี และดินชุดกำแพงแสน การจัดสมรรถนะและคุณภาพของดินอย่างกว้าง ๆ พบว่า ดินส่วนใหญ่มีความเหมาะสมสำหรับการทำนา และมีพื้นที่ส่วนน้อยด้านตะวันตกเฉียงเหนือ (อ. กำแพงแสน) เหมาะสำหรับปลูกพืชไร่ ในด้านความอุดมสมบูรณ์ของดิน พื้นที่ส่วนใหญ่ยังมีความสมบูรณ์ แต่ส่วนน้อยที่สมบูรณ์ปานกลาง ปัญหาข้อจำกัดของบางพื้นที่มีอยู่บ้าง เช่น อ. บางเลน ดินมีสภาพเป็นกรด และอ. ดอนตูม มีปัญหาดินเค็ม ในบางส่วน จังหวัดนครปฐม มีเนื้อที่ทั้งหมด 1,355,204.00 ไร่ แบ่งเป็นเนื้อที่ถือครองเพื่อการเกษตร 847,535.00 ไร่ เนื้อที่อื่น ๆ 507,669.00 ไร่

แหล่งน้ำ จังหวัดนครปฐม มีแหล่งน้ำค่อนข้างอุดมสมบูรณ์ เนื่องจากตั้งอยู่ระหว่างลุ่มน้ำสำคัญของประเทศ 2 ลุ่มน้ำ ได้แก่ ลุ่มน้ำแม่กลอง และลุ่มน้ำเจ้าพระยา จึงได้รับประโยชน์จากโครงการชลประทานแม่กลองใหญ่ จากลุ่มน้ำแม่กลอง และโครงการเจ้าพระยาใหญ่ จากลุ่มน้ำเจ้าพระยาและแหล่งน้ำธรรมชาติมีแม่น้ำสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำท่าจีน ซึ่งเป็นแม่น้ำสำคัญสายหนึ่งในพื้นที่ภาคกลางของประเทศ แยกจากแม่น้ำเจ้าพระยาที่บ้านปากคลองมะขามเฒ่า อำเภอวัดสิงห์ จังหวัดชัยนาท ไหลผ่านจังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม ลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสาคร มีความยาวตลอดลำน้ำ 325 กิโลเมตร ในส่วนของจังหวัดนครปฐม ไหลผ่านอำเภอบางเลน อำเภอนครชัยศรี และอำเภอสามปราชญ์ ความยาวประมาณ 97 กิโลเมตร มีคลองแยกจากแม่น้ำท่าจีนที่สำคัญ คือ คลองบางเลน คลองพระพิมล คลองบางหลวง คลองโยง คลองมหาสวัสดิ์ คลองจินดา คลองนกกระทุง คลองอ้อมใหญ่ และคลองเจดีย์บูชา

มีโครงการชลประทาน เป็นโครงการขนาดใหญ่และขนาดกลาง จำนวน 8 โครงการ พื้นที่ชลประทานได้รับประโยชน์ 1,036,626 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 76.49 ของพื้นที่จังหวัด

การเมือง

จังหวัดนครปฐม แบ่งเขตการเลือกตั้งออกเป็น 5 เขต มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ได้ 5 คน (เขตละ 1 คน) ดังนี้ (สถานีอุตุวิทยามหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2552)

เขตการเลือกตั้งที่ 1 ประกอบด้วย อำเภอเมือง

ในเขตเทศบาล ได้แก่ ตำบลพระปฐมเจดีย์ บางแขม พระประโทน สนามจันทร์ บ่อพลับ นครปฐม หนองปากโลง บ่อพลับ ลำพญา และห้วยจรเข้ม

อำเภอเมืองนอกเขตเทศบาล ได้แก่ ตำบลนครปฐม โพรงมะเดื่อ พระประโทน สนามจันทร์ หนองปากโลง บ่อพลับ ลำพญา ห้วยจรเข้ม และวังตะกู

เขตการเลือกตั้งที่ 2 ประกอบด้วย อำเภอกำแพงแสนทั้งอำเภอ และอำเภอเมืองบางส่วน ได้แก่ ตำบลหนองงูเหลือม ตาก้อง ทัพหลวง และบ้านยาง

เขตเลือกตั้งที่ 3 ประกอบด้วย อำเภอดอนตูมทั้งอำเภอ อำเภอบางเลนทั้งอำเภอ และอำเภอเมืองบางส่วน ได้แก่ ตำบลมาบแค ทุ่งน้อย และสามควายเผือก

เขตเลือกตั้งที่ 4 ประกอบด้วย อำเภอนครชัยศรีทั้งอำเภอ และอำเภอเมืองบางส่วน ได้แก่ ตำบลหนองดินแดง ดอนยายหอม วังเย็น สระกะเทียม ถนนชาติธรรมศาลา สวนป่า และบางแขม (นอกเขตเทศบาล)

เขตเลือกตั้งที่ 5 ประกอบด้วย อำเภอสามพรานทั้งอำเภอ และอำเภอพุทธมณฑลทั้งอำเภอ

การปกครอง

จังหวัดนครปฐม มีขนาดพื้นที่ 1,979.650 ตร.ก.ม. ประกอบด้วย 7 อำเภอ 106 ตำบล 930 หมู่บ้าน 16 เทศบาล 101 อบต. (สถานีอุตุวิทยามหาวิทยาลัยราชภัฏ, 2552)

ตาราง 3

ขนาดพื้นที่การปกครอง

อำเภอ	พื้นที่ (ตร.ก.ม.)	ตำบล (แห่ง)	หมู่บ้าน (แห่ง)	ชุมชน (แห่ง)	เทศบาล (แห่ง)	อบต. (แห่ง)
เมืองนครปฐม	365.710	25	214	0	4	24
กำแพงแสน	398.910	15	204	0	1	14
นครชัยศรี	219.110	24	108	0	2	24
ดอนตูม	161.250	8	69	0	1	7
บางเลน	575.020	15	180	0	4	14
สามพราน	199.944	16	137	0	2	15
พุทธมณฑล	59.7100	3	18	0	2	3
รวม	1,979.650	106	930	0	16	101

ที่มา. จาก ระบบฐานข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด, โดย ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนครปฐม, 2552, ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2552, จาก http://www.61.19.85.101/nokhonpathom_poc/report/sar/ /report/report.php?id=sm010200&headName=หน่วยการปกครอง

ประชากร

จำนวนประชากรตามหลักฐานการทะเบียนราษฎร ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2550 รวมทั้งสิ้น 830,970 คน เป็นชาย 401,245 คน หญิง 429,725 คน คร่าวเรือนทั้งสิ้น 293,401 ครัวเรือน สำหรับอำเภอที่มีประชากรมากที่สุด ได้แก่ อำเภอเมืองนครปฐม มีจำนวน 183,739 คน รองลงมาได้แก่ อำเภอสามพราน มีจำนวน 168,280 คน และ อำเภอกำแพงแสน มีจำนวน 112,418 คน จากการสำรวจภาวะการดำเนินงานของจังหวัด (เมษายน-มิถุนายน 2550) ประชากรผู้ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ที่อยู่ในกำลังแรงงานรวม 589,566 คน คิดเป็นร้อยละ 60.61 ของประชากรทั้งหมด โดยแยกเป็นชาย 311,044 คน คิดเป็นร้อยละ 52.76 เป็นหญิง 278,522 คน คิดเป็นร้อยละ 47.24 แยกออก ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

ผู้มีงานทำ จำนวน 582,517 คน คิดเป็นร้อยละ 98.80 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน ผู้ว่างงาน คือ ผู้ไม่มีงานทำและพร้อมที่จะทำงาน จำนวน 7,049 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.20 ของผู้ที่อยู่ในกำลังแรงงาน

การเกษตรกรรม

การเกษตรกรรมของพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม ประกอบไปด้วย ดังนี้ (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

1. ข้าว จังหวัดนครปฐม มีการทำนา ทั้งข้าวนาปี และข้าวนาปรัง โดยข้าวนาปี เป็นข้าวที่เพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม และจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนสิงหาคม-มกราคม ส่วนข้าวนาปรังเป็นข้าวที่เพาะปลูกในช่วงเดือนพฤศจิกายน และจะเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-สิงหาคม แต่เนื่องจากจังหวัดนครปฐม มีระบบชลประทานที่สมบูรณ์บางพื้นที่ในเขตชลประทานจึงสามารถปลูกข้าวได้ต่อเนื่องเกือบตลอดปี คือสามารถปลูกได้ 2 ปี 5 ครั้ง
2. อ้อยโรงงาน พืชไร่ที่สำคัญของจังหวัด คือ อ้อยโรงงานที่ใช้ผลิตน้ำตาลทราย จังหวัดนครปฐม มีผลผลิตอ้อยโรงงาน 584,670 ตัน อ้อยเป็นพืชที่เพาะปลูกในช่วงเดือนพฤษภาคม-สิงหาคม และเก็บเกี่ยวในช่วงเดือนมกราคม-เมษายน ปลูกมากในเขตอำเภอ กำแพงแสน
3. ผลไม้ การทำสวนผลไม้ นับเป็นอาชีพที่ราษฎรทำการเพาะปลูกมาก ประกอบด้วย ส้มโอ มะม่วง ชมพู่ มะพร้าว น้ำหอม มะนาว กัลยน้ำว่า ขนุน องุ่น กระท้อน กัลยหอม ลำไย และส้มเขียวหวาน เป็นต้น สำหรับผลไม้ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนครปฐมเป็นที่รู้จัก ทั่วไปของผู้บริโภค ได้แก่ ส้มโอนครชัยศรี และมะพร้าว น้ำหอมสามพราน
4. พืชผัก มีการปลูกกันทั่วไป นอกจากจะใช้บริโภคภายในจังหวัดแล้วยังส่งไปจำหน่ายยัง จังหวัดข้างเคียงและกรุงเทพฯ และบางชนิด เช่น หน่อไม้ฝรั่ง สามารถส่งไปจำหน่ายต่างประเทศด้วย พืชผักที่ปลูกกันมาก ได้แก่ ข้าวโพดฝักอ่อน ข้าวโพดหวาน ผักคะน้า แดงกวา ถั่วฝักยาว ผักกวางตุ้ง ผักคื่นไช้ ผักชี ผักบุ้งจีน ผักบุ้งน้ำ พริกขี้หนูสวน พริกใหญ่ มะเขือเทศ ชะอม ผักกระเฉด กระชาย และต้นหอม
5. ไม้ดอกไม้ประดับ จังหวัดนครปฐม เป็นแหล่งเพาะปลูกกล้วยไม้ที่สำคัญและมีไม้ดอกไม้ประดับอื่น ๆ เช่น กุหลาบ มะลิ บัวฉัตร และดาวเรือง เป็นต้น ซึ่งได้รับความนิยมทั้งตลาดในประเทศและตลาดต่างประเทศ พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่ในเขตอำเภอ สามพราน นครชัยศรี พุทธมณฑล และอำเภอบางเลน

การอุตสาหกรรม

การอุตสาหกรรม เป็นสาขาที่ทำรายได้เข้าสู่จังหวัดนครปฐมมากที่สุด มีการขยายตัวทางอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง เพราะเป็นเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร ห่างจากกรุงเทพฯ เพียง 56 กิโลเมตร โดยภาพรวมแล้วอุตสาหกรรมในจังหวัดนครปฐม มีการประกอบกิจการหลากหลายประเภทปะปนกันไป ไม่กระจุกตัวอยู่ในอุตสาหกรรมหนึ่งเป็นพิเศษ และอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการลงทุนมากที่สุด คือ อุตสาหกรรมการบริการ รองลงมาคือ อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม อุตสาหกรรมสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม และอุตสาหกรรมเคมีและพลาสติก ตามลำดับ ส่วนอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนการลงทุนน้อยที่สุด คือ อุตสาหกรรมแปรรูปไม้ และอุตสาหกรรมก่อสร้างตามลำดับ ในปี 2550 จังหวัดนครปฐม มีโรงงานทั้งสิ้น 2,668 แห่ง จำนวนเงินลงทุนประมาณ 232,533,859,778 บาท เกิดการจ้างงาน 139,074 คน เป็นชาย 64,343 คน เป็นหญิง 74,731 คน กำลังการผลิตทั้งสิ้น 2,851,735.40 แรงแม้ (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

การพาณิชย์กรรม

จังหวัดนครปฐม เป็นศูนย์กลางทางการค้าของภูมิภาคตะวันตกและเป็น ชุมทางการขนส่ง การขนถ่ายสินค้ามายาวนาน โดยทางรถไฟ รถยนต์ และการขนส่งสินค้าเกษตรทางน้ำเพื่อเข้าสู่ตลาดกรุงเทพฯ รวมทั้งมีความได้เปรียบทางด้านทำเลที่ตั้ง ประกอบกับโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดมีการพัฒนา การเกษตรในทุกด้าน จึงก่อให้เกิดการลงทุนอุตสาหกรรมต่อเนื่องจากการเกษตร ได้เป็นอย่างดีและรวดเร็ว ทำให้โครงสร้างทางเศรษฐกิจของจังหวัดกระจายไปสู่สาขาต่าง ๆ และมีความมั่นคงจนกลายเป็นศูนย์กลางทางพาณิชย์กรรมขนาดใหญ่ ทั้งนี้ ในปี พ.ศ. 2550 มีผู้ประกอบการธุรกิจซึ่งจดทะเบียนธุรกิจใหม่ จนถึงสิ้นปีรวม 455 ราย จำนวนทุนจดทะเบียนรวม 1,020,685,000 บาท (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

การคมนาคมขนส่งและการสื่อสาร

รถยนต์ ถนนสายสำคัญที่เชื่อมระหว่างจังหวัดนครปฐม และจังหวัดใกล้เคียง มีดังนี้ (สถานีอุตุนิยมวิทยา นครปฐม, 2552)

1. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 (เพชรเกษม) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 338 ติดต่อกับกรุงเทพมหานคร
 2. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 321 ติดต่อกับจังหวัดสุพรรณบุรี
 3. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 323 ติดต่อกับจังหวัดกาญจนบุรี
 4. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4 ติดต่อกับจังหวัดราชบุรี
 5. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 325 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสงคราม
 6. ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3097 และ 35 ติดต่อกับจังหวัดสมุทรสาคร
- เครื่องบิน จังหวัดนครปฐม มีสนามบินกำแพงแสน ตั้งอยู่บริเวณตำบลทุ่งลูกนก อำเภอกำแพงแสน เป็นสนามบินที่อยู่ในความดูแลของกองทัพอากาศ รถมไฟ จังหวัดนครปฐม มีเส้นทางรถไฟผ่านสี่อำเภอ คือ อำเภอพุทธมณฑล อำเภอนครชัยศรี อำเภอเมืองนครปฐม และอำเภอกำแพงแสน เส้นทางรถไฟที่ตัดผ่านจังหวัดนครปฐม เชื่อมต่อกับกรุงเทพมหานครกับจังหวัดราชบุรี และจังหวัดอื่นทางภาคใต้สายหนึ่ง อีกสายหนึ่งเป็นเส้นทางที่เชื่อมกับจังหวัดกาญจนบุรี ระยะทางจากกรุงเทพฯ ถึงอำเภอเมืองนครปฐมยาว 64 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 1.30 ชั่วโมง

การสาธารณสุข

ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนครัวเรือนที่มีไฟฟ้า 104,797 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีไฟฟ้า 1,701 ครัวเรือน

ในปี พ.ศ. 2550 มีจำนวนครัวเรือนที่มีน้ำประปาใช้ 97,000 ครัวเรือน จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีน้ำประปาใช้จำนวน 9,498 ครัวเรือน (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

การศึกษา

จังหวัดนครปฐม ถือได้ว่าเป็นความพร้อมทางการจัดการศึกษา กล่าวคือ มีสถานศึกษาทุกระดับที่จะให้บริการทางการศึกษาแก่เด็ก เยาวชน และประชาชน

ในจังหวัดอย่างพอเพียงตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา นอกจากนี้ยังมีสถาบันอุดมศึกษาอีกหลายแห่ง ประกอบด้วย มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มหาวิทยาลัยคริสเตียน วิทยาเขตของมหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และโรงเรียนนายร้อยตำรวจในด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน จังหวัดนครปฐมมีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐมเขต 1 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในพื้นที่ อำเภอเมือง อำเภอกำแพงแสน และอำเภอดอนตูม ส่วนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในพื้นที่ อำเภอนครชัยศรี อำเภอบางเลน อำเภอสามพราน และอำเภอกุสุมาลย์ ในปี 2550 จังหวัดนครปฐมมีสถานศึกษา จำนวน 362 แห่ง ครู/อาจารย์ 10,851 คน และนักเรียน นิสิต นักศึกษา 217,032 คน (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

การสาธารณสุข

ในปี พ.ศ. 2550 จังหวัดนครปฐมมีจำนวนสถานพยาบาลแผนปัจจุบันที่มีเตียงผู้ป่วย ไว้ค้างคืนทั้งสิ้น 16 แห่ง มีจำนวน 1,607 เตียง ในจำนวนนี้เป็นสถานพยาบาลที่สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 10 แห่งจำนวน 1,042 เตียง สังกัดกระทรวงอื่น 2 แห่งจำนวน 200 เตียง และเป็นสถานพยาบาลเอกชน 4 แห่งจำนวน 365 เตียง นอกจากนี้ยังมีสถานอนามัย จำนวน 133 แห่ง และคลินิกทุกประเภท จำนวน 326 แห่งบุคลากรทางสาธารณสุขที่สำคัญ ได้แก่ แพทย์ มีจำนวน 276 คน คิดเป็นอัตราส่วนแพทย์ต่อประชากร เท่ากับ 1:2,940 ทันตแพทย์ จำนวน 49 คน เภสัชกร จำนวน 89 คน พยาบาล จำนวน 1,189 คน คิดเป็นอัตราส่วนพยาบาลต่อประชากร เท่ากับ 1:682 และ ผู้ช่วยพยาบาล จำนวน 268 คน (สำนักงานจังหวัดนครปฐม, 2552)

สถานที่ท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

จังหวัดนครปฐม มีแหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามมากมายและหลากหลายกระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอภายในจังหวัดและนอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยว และสืบสานวัฒนธรรมประเพณีของไทยอย่างต่อเนื่อง ทำให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการเจริญเติบโตมากขึ้นตามลำดับ แหล่งท่องเที่ยว งานเทศกาลประจำปีและประเพณี วัฒนธรรมที่สำคัญของจังหวัดนครปฐม มีดังนี้ (สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม, 2552)

อำเภอเมืองนครปฐม

พระปฐมเจดีย์ เป็นปูชนียสถานสำคัญทางพระพุทธศาสนา เป็นเจดีย์องค์แรกในแดนสุวรรณภูมิที่ใหญ่ที่สุดในโลก นับเป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทยที่สำคัญ และเก่าแก่มาก จนเป็นที่เชิดหน้าชูตาของชาวไทยทั้งชาติ จนทุกวันนี้มีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ มานมัสการอยู่เสมอ และเป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าทางประวัติศาสตร์ โบราณคดี เนื่องจากรวมโบราณวัตถุไว้มากมาย จากหลักฐานที่ปรากฏชัดว่าเมืองนครปฐมเป็นเมืองที่พระพุทธศาสนามาเผยแผ่เป็นครั้งแรก คือ องค์พุทธเจดีย์ สันนิษฐานว่าสร้างในสมัยเดียวกับครั้งที่พระเจ้าอโศกมหาราช ยังคงครองราชสมบัติอยู่ เพราะลักษณะองค์เจดีย์นั้นเป็นรูปกลม รูปทรงคล้ายบาตรคว่ำ

พระปฐมเจดีย์ได้ชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา จึงได้มีการปฏิสังขรณ์มาหลายสมัย จนกระทั่งเมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้เสด็จพระราชดำเนินมายังวัดพระปฐมเจดีย์และทรงก่อพระปฐมเจดีย์เป็นปฐมฤกษ์ ตามรูปแบบที่ช่างได้จัดทำรูปถวาย โดยจัดทำครอบองค์เดิมไว้ ภายในสร้างเป็นเจดีย์ใหญ่มีพุทธบัลลังก์ฐานสี่เหลี่ยมซ้อนระฆัง มียอดคนกศูล และมีพระมหามงกุฎสวมไว้บนยอดองค์พระปฐมเจดีย์ ประดับด้วยกระเบื้องเคลือบสีเหลืองงดงามแวววาว รอบฐานองค์พระปฐมเจดีย์สร้างเป็นบาตรพนักกลมล้อมรอบ เป็น 2 ชั้น ทั้ง 4 ทิศ มีพระวิหารและพระระเบียงต่อเชื่อมกันรอบพระเจดีย์ พร้อมกับสร้างพระพุทธรูปต่าง ๆ ไว้ที่วิหารทั้ง 4 ทิศ ในปัจจุบัน องค์พระปฐมเจดีย์เป็นแหล่งศึกษา ค้นคว้าทางโบราณคดี เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

องค์พระปฐมเจดีย์มีโบราณวัตถุมากมาย เช่น พระร่วงโรจนฤทธิ์ และพระพุทธรูป
ปางต่าง ๆ อีกเป็นจำนวนมาก

พระร่วงโรจนฤทธิ์ประดิษฐานในซุ้มวิหารทางทิศเหนือหน้าองค์พระปฐมเจดีย์
สร้างในสมัยรัชกาลที่ 6 ซึ่งได้พระเศียร พระหัตถ์ และพระบาทจากเมืองศรีสัชนาลัย
จังหวัดสุโขทัย แล้วโปรดเกล้าฯ ให้ช่างทำรูปปั้นจี๋ผึ้งปฏิสังขรณ์ให้บริบูรณ์เต็มองค์
ทำพิธีหล่อที่วัดพระเชตุพนฯ เมื่อ พ.ศ. 2456 เป็นพระพุทธรูปยืนปางประทานอภัย
เสร็จแล้วอัญเชิญไปประดิษฐานไว้ในซุ้มวิหารด้านเหนือตรงกับบันไดใหญ่ และ
พระราชทานนามว่า พระร่วงโรจนฤทธิ์ ศรีอินทราทิตย์ ธรรมโมภาส มหาวชิราวุธ
ราชูปถัมภ์พิตร และที่ฐานพระพุทธรูปองค์นี้เป็นที่บรรจุพระบรมอัฐิของ
พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

วิหารครอบฐานเจดีย์เคยเป็นพิพิธภัณฑสถานสาขาของพิพิธภัณฑสถาน
แห่งชาติ เป็นที่ รวบรวมโบราณวัตถุต่าง ๆ ที่ขุดได้จากบริเวณพระปฐมเจดีย์ และวัด
ข้างเคียง ตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 คราวย้ายเมืองนครชัยศรี จากตำบลท่านามาตั้งที่บริเวณ
พระปฐมเจดีย์ โบราณวัตถุและศิลปวัตถุส่วนมากมีอายุระหว่างศตวรรษที่ 11-16 นั่นคือ
สมัยทวารวดี เมืองโบราณที่พบในจังหวัดนครปฐม คือ กำแพงแสน วัตถุโบราณที่ค้นพบ
เช่น พระพุทธรูปที่ทำด้วยศิลา พระเศียรพระพุทธรูปที่ทำด้วยปูนปั้นธรรมจักร ทำด้วย
ศิลา และศิลาจำหลักประเภทดินเผา เช่น พระเศียรพระพุทธรูป พระเศียรเทวารูป ใน
พ.ศ. 2511 ได้เริ่มก่อสร้างพิพิธภัณฑสถานหลังใหม่ อยู่ทางทิศใต้ขององค์พระปฐมเจดีย์
เป็นอาคารทรงไทยประยุกต์ 2 ชั้น จึงได้ย้ายวัตถุโบราณและศิลปวัตถุไว้ที่พิพิธภัณฑ
สถานหลังใหม่ มีเจ้าหน้าที่คอยบริการให้ความรู้ ความสะดวกในด้านการให้การศึกษา
พระราชวังสนามจันทร์ พระราชวังสนามจันทร์ อยู่ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ไปทางทิศ
ตะวันตกประมาณ 2 กิโลเมตร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6
โปรดฯ ให้สร้างขึ้นในระหว่างปีพุทธศักราช 2450-2455 มีเนื้อที่ 888 ไร่ 3 งาน 24 ตารางวา
นอกจากใช้สำหรับแปรพระราชฐานเพื่อประทับพักผ่อน อิริยาบถ ด้วยแล้วเห็นว่าเป็น
เมืองที่มีชัยภูมิเหมาะในการต่อต้านข้าศึก หรือในยามที่ประเทศชาติเกิดวิกฤติการณ์
ในบริเวณพระราชวังสนามจันทร์ ประกอบด้วย พระบรมราชานุสาวรีย์ รัชกาลที่ 6
พระที่นั่งพิมานปฐม พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี และพระที่นั่งอภิรมย์ฤดี

พระที่นั่งพิมานปฐม เป็นพระที่นั่งองค์แรกที่โปรดเกล้าฯ ให้สร้างเป็นตึก 2 ชั้น ทรงใช้เป็นที่ประทับ ตั้งแต่ยังไม่ได้ครองราชย์ ห้องต่าง ๆ บนพระที่นั่ง มีห้องบรรทม ห้องทรง ห้องบรรณาคม ห้องงูษา ห้องเสวย ห้องพระเจ้า พระที่นั่งนี้ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของศาลากลางจังหวัดนครปฐม

พระที่นั่งอภิรมย์ฤดี อยู่ห่างจากพระที่นั่งพิมานปฐม ออกไปทางทิศตะวันตก ขณะนี้ใช้เป็นที่ทำการของ สำนักงานอัยการจังหวัด

พระที่นั่งวัชรนิรมยา เป็นพระที่นั่งแฝด คู่กับพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ แต่ทรงสร้างขึ้นใหม่ที่หลัง เมื่อ พ.ศ. 2460 เป็นแบบทรงไทย 2 ชั้น หลังคามุงกระเบื้องเคลือบสีสวยงามมีช่อฟ้าใบระกา มีชานชาลาขึ้นออกไปจรดกับพระที่นั่งพิมานปฐม ซึ่งอยู่ด้านใต้ และตั้งขวางติดต่อกับพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เมื่อพระองค์ทรงครองราชย์แล้ว ส่วนใหญ่ใช้เป็นที่ทรงพระอักษรและประทับเป็นครั้งคราว

พระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ เป็นที่เสด็จออกขุนนางและแสดงโขนตามโอกาส ใช้เป็นที่ประชุมของทางราชการใช้ ประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ ที่สำคัญภายในพระที่นั่ง ตามเสาและเพดานมีลวดลาย เรียกว่า ลายทอง ลอนชาด ประตุน้ำต่างลงรักปิดทองประดับกระจกสี

พระตำหนักทับแก้ว เป็นตึกขนาดเล็ก ทรงใช้เป็นที่ประทับในฤดูหนาว มีภาพเขียนชาว-ดำ ฝัพระหัตถ์ ของ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว บนหินอ่อนสีขาว มีฝาผนัง มีเตาผิงสำหรับทำความอบอุ่นเดิมเป็นที่ตั้งกองบัญชาการของกองเสนาน้อยราบเบารักษาพระองค์

พระตำหนักทับขวัญ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดฯ ให้สร้างขึ้นเพื่อรักษาศิลปะบ้านไทยแบบ โบราณ สร้างด้วยไม้สักล้วน ทรงใช้เมื่อบำเพ็ญพระราชกุศล บางครั้งมีการแสดงละครไทยโบราณ เทวาลัยพระพิฆเนศวร เป็นที่สถิตย์เทพารักษ์องค์รูปปั้นพระพิฆเนศวร อยู่ที่สนามหน้าพระที่นั่งพิมานปฐม เป็นศูนย์กลางของพระราชวังเป็นที่นับถือของประชาชนทั่วไป องค์พระพิฆเนศวรนี้ใช้เป็นตราหรือสัญลักษณ์ของมหาวิทยาลัยศิลปากร

ย่าเหล็ก สุนัขกตัญญูตัวโปรดของรัชกาลที่ 6 อนุสาวรีย์ “ย่าเหล็ก” ตัวย่าเหล็กหล่อด้วยโลหะทองแดง ยืนอยู่บนแท่นประดิษฐานอยู่หน้าพระตำหนักชาลิมงคลอาสน์

ที่ฐานของอนุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์กลอนไว้อาลัยความรู้สึก ในพระราชหฤทัยของพระองค์ที่ทรงสูญเสียสุนัขตัวโปรดในครั้งนี้ จารึกไว้บนแผ่นทองแดง

วัดพระประโทนเจดีย์ ตั้งอยู่ริมถนนเพชรเกษม ตำบลพระประโทน อำเภอเมือง นครปฐม เป็นโบราณสถานที่ใหญ่โต ยังปรากฏซากเนินใหญ่อยู่กลางวัด และมีผู้สร้างปราสาทซ้อนขึ้นบนยอดเนินรอบ ๆ มีบันไดขึ้นไปยังองค์ปราสาท ซึ่งสูงจากพื้นดินประมาณ 20 เมตร รอบเจดีย์มีต้นพิกุลใหญ่ ปลูกห่างกันเป็นระยะร่มรื่นบริเวณเจดีย์ทางด้านตะวันออกมีกุฏิหลังเล็ก มีรูปหญิงโบราณนั่งอุ้มเด็กชายเล็ก ๆ อยู่ข้างใน เรียกว่า “คุณยายหอม” มีผู้นับถือมาก ตามตำนานเล่าสืบกันมาว่าพระยาพาน สร้างพระปฐมเจดีย์เพื่อล้างบาปที่ฆ่ายายหอมผู้เลี้ยงตนมาตั้งแต่เป็นทารก

วัดคอนยายหอม ตั้งอยู่ตำบลคอนยายหอม อำเภอเมืองนครปฐม ชาวบ้านเรียกว่า “วัดโลกยายหอม” เป็นวัดที่มีชื่อเสียงและเป็นທີ່เลื่อมใสของประชาชน ระหว่างวันขึ้น 14 และแรม 1 ค่ำ กลางเดือน 4 จะมีงานประจำปี ปิดทองรูปจำลองหลวงพ่ोजิน วัดคอนยายหอม ซึ่งเป็นที่รู้จักเคารพสักการะบูชาของประชาชนเป็นจำนวนมาก

วัดพระงาม ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองนครปฐม ห่างจากองค์พระปฐมเจดีย์ ไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ สร้างขึ้นเมื่อปลายสมัยรัชกาลที่ 4 ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมาว่า “วัดโสดาพุทธาราม” ชาวบ้านเรียกว่า “วัดพระงาม” เพราะมีพระพุทธรูปที่งดงาม สมัยทราวดี ที่ขุดพบที่วัดนี้ มีซากเจดีย์ขนาดใหญ่สมัยเดียวกับองค์พระปฐมเจดีย์เดิม

อำเภอกำแพงแสน

สวนป่าสมุนไพรวัดปลักไม้ลาย ตั้งอยู่ที่ตำบลทุ่งขวาง ห่างจากตัวเมืองนครปฐม ไปตามถนนสายมาลัยแมนประมาณ 20 กิโลเมตร ทางเข้าวัดจะอยู่ด้านซ้ายมือ เข้าไปประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นสวนป่าที่มีสมุนไพรมากประมาณ 500 ชนิด ในเนื้อที่ประมาณ 92 ไร่ บรรยากาศภายในร่มรื่นเหมาะสำหรับพักผ่อนกับธรรมชาติในป่าสมุนไพรมาก่อนหน้านั้นภายในวัดยังมีการนวดไทยแผนโบราณ การอบสมุนไพรรับประทานอาหารประเภทสมุนไพรรสจืดจนการอบรมจิตและการปฏิบัติธรรม

สวนแสนป่าลัม อยู่บริเวณใกล้กับที่พักแสนป่าลัม เทรนนิ่ง โฮม เป็นสวนป่าลัมที่มีพันธุ์ป่าลัมน่าสนใจหลายชนิด เช่น ป่าลัมหางหมาป่า ป่าลัม สามทาง อีกทั้งมีป่าลัมที่มีลักษณะแปลก คือ ต้นตาลกิ่งเป็นป่าลัมที่แตกกิ่งจากเมล็ดพันธุ์ ซึ่งโดยทั่วไปป่าลัมไม่สามารถแตกกิ่งจากเมล็ดได้และยังมีมะพร้าวทะเล

เมืองเก่ากำแพงแสน ตั้งอยู่หมู่ที่ 5 ตำบลทุ่งขวาง เป็นเมืองโบราณสมัยทวารวดี มีอายุเท่ากับเมืองนครชัยศรีแต่มีขนาดเล็กกว่าอยู่ห่างจากอำเภอเมืองไปทางทิศเหนือประมาณ 24 กิโลเมตร ตามถนนมาลัยแมน ปัจจุบันใช้เป็นค่ายลูกเสือของจังหวัด เมืองเก่ากำแพงแสนสันนิษฐานว่า สร้างขึ้น โดยเมืองนครชัยศรีเพื่อควบคุมเส้นทางการค้าตามคูคลอง เพื่อส่งเสริมการเป็นเมืองท่าศูนย์กลางการค้าทางทะเลของเมือง นครชัยศรี ดังนั้นความเจริญและความเลื่อมใสของเมืองกำแพงแสนจึงน่าจะเข้าไปพร้อม ๆ กับเมืองนครชัยศรี การเที่ยวชมโบราณสถานแห่งนี้จะเน้นไปในลักษณะของ คูน้ำและคันดินที่ยังคงสภาพเดิมไว้อย่างชัดเจนโดยไม่มีซากโบราณสถานใด ๆ สภาพภายในตัวเมืองมีเนินดิน สระน้ำ ต้นไม้ใหญ่ และเป็นที่อยู่อาศัยของนกนานาพันธุ์

โรงเรียนการบินกำแพงแสน กองบัญชาการยุทธทางอากาศ ตั้งอยู่ที่ตำบลกระต๊อบ ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร เป็นสถาบันผลิตนักบินประจำการ กองทัพอากาศ ซึ่งได้พัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวสำหรับพักผ่อนและผจญภัยมีสนามกอล์ฟขนาดมาตรฐาน 72 หลุม พร้อมสนามฝึกซ้อมและที่พักรับรอง นอกจากนี้ยังมีสวนน้ำธรรมชาติสำหรับกีฬาเจ็ตสกีและสามารถนั่งพักผ่อนหย่อนใจเล่นเรือถีบ ริมสระน้ำ สนามบินเล็กซึ่งอยู่ตรงข้ามสวนน้ำ สวนสัตว์ สถานที่ปฏิบัติธรรมและ สวนสุขภาพ

อำเภอนครชัยศรี

ดินแดนแห่ง ส้มโอหวาน ข้าวสารขาว ลูกสาวสวย เอกลักษณ์เหล่านี้แม้จะมีมานานแต่ก็ยังคงความเด่นอันเป็นลักษณะเฉพาะไว้ได้ที่นครชัยศรี นอกจากจะมีส้มโอและข้าวสารแล้ว ปัจจุบันยังมีไร่องุ่น และ โรงงานทำเหล้าองุ่น

นอกจากนั้น กิจกรรมการท่องเที่ยวที่น่าสนใจในเขตอำเภอ นครชัยศรี ได้แก่ การล่องเรือเที่ยวในแม่น้ำนครชัยศรี (แม่น้ำท่าจีน) โดยมีเรือออกจากท่าเรือหน้าอำเภอ-

นครชัยศรี เป็นเรือเช่า เรือรับจ้าง และตามร้านอาหารยังมีเรือเช่า หรือเรือบริการ เช่น ไปชมฟาร์มกุ้ง สวนผลไม้ ใช้เวลาในการล่องเรือประมาณ 1-2 ชั่วโมง

พิพิธภัณฑน์หุ่นขี้ผึ้งไทย ตั้งอยู่เลขที่ 43/2 หมู่ 1 ถนนบรมราชชนนี (เป็นเกล้า-นครชัยศรี) กิโลเมตรที่ 31 ตำบลขุนแก้ว เป็นสถานที่จัดแสดงหุ่นขี้ผึ้งไฟเบอร์กลาสซึ่งมีความสวยงามและเหมือนจริงให้ความรู้สึกรุ่นนวนล ซึ่งเป็นผลงานสร้างสรรค์ของคุณดวงแก้ว พิทยากรศิลป์และกลุ่มศิลปินไทยซึ่งใช้เวลาค้นคว้าทดลองกว่า 10 ปี โดยมีวัตถุประสงค์ในอันที่จะส่งเสริม เผยแพร่และอนุรักษ์ไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมและประเพณีของไทย ก่อตั้งโครงการเมื่อปี พ.ศ. 2525 เปิดเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2532 ภายในอาคารแบ่งออกเป็น 2 ชั้น ชั้นล่าง จัดเป็นห้องแสดงถาวรจำนวน 7 ห้องประกอบด้วยหุ่นชุดต่าง ๆ ได้แก่ ชุดพระอริยสงฆ์ ชุดพระบรมรูปอดีตพระมหากษัตริย์ราชวงศ์จักรีและชุดมุมหนึ่งของชีวิตเป็นการแสดงชุดหมากruk ไทย ชุดครอบครัวไทย ชุดเลิกทาส เป็นต้น ชั้นบน จัดเป็นห้องแสดงนิทรรศการชั่วคราวชุดต่าง ๆ หมุนเวียนตามความเหมาะสม เช่น ชุดครูเพลงไทย ชุดบุคลากรสำคัญของโลก ชุดวรรณคดีไทย พระอภัยมณีของสุนทรภู่ ชุดการเล่นของเด็กไทย และ ชุดประวัติศาสตร์ไทย เป็นต้น

วัดกลางบางแก้ว เป็นวัดโบราณริมแม่น้ำท่าจีน แต่เดิมชื่อวัดคงคาราม ตั้งอยู่ที่ตำบลนครชัยศรี ภายในมีโบสถ์วิหาร และพระประธานเก่าแก่ ซึ่งนักโบราณคดีสันนิษฐานว่า สร้างขึ้นตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา ภายในมีพิพิธภัณฑน์พระพุทธรูปจำนวนมาก ก่อตั้งขึ้น โดยพระครูสิทธิชัยคณาภิรักษ์ เจ้าคณะอำเภอ นครชัยศรีและเจ้าอาวาสวัดกลางบางแก้ว เพื่อเก็บรักษาโบราณวัตถุและศิลปวัตถุล้ำค่าต่าง ๆ รวมทั้งข้าวของเครื่องใช้ของอดีตเจ้าอาวาส 2 รูป คือ หลวงปู่บุญ หรือท่านเจ้าคุณพุทธรูปวิธินายก (บุญ ชันช โชติ) ซึ่งปกครองวัดตั้งแต่ปี พ.ศ. 2429-2478 และหลวงปู่เพิ่ม พระพุทธรูปวิธินายก (เพิ่ม ปุณฺณวสโน) ซึ่งเป็นลูกศิษย์ของหลวงปู่บุญและสืบตำแหน่งเป็นเจ้าอาวาสวัดต่อมา ภายในแบ่งออกเป็น 3 ชั้น ชั้นหนึ่งจัดแสดงประวัติและข้าวของเครื่องใช้ของหลวงปู่บุญ และหลวงปู่เพิ่ม เครื่องรางของขลัง วัตถุมงคลและพระบูชาของหลวงปู่ อีกส่วนหนึ่งจัดเป็นเรือนตัวอย่างไทย สมุนไพร ยารักษาโรค ปฏิทินโหราศาสตร์เขียนด้วยลายมือหลวงปู่ รูปปั้นและรูปถ่ายของหลวงปู่ นอกจากนี้ยังมีคัมภีร์โหราศาสตร์ สมุดข่อย ตำราโหราศาสตร์ ตำรายาไทย สมุดภาพพระมาลัย ชั้นสองจัดแสดงเครื่องถ้วยชามของใช้

แก้วเจียรไน เครื่องทองเหลือง ธรรมาสันมุกของหลวงปู่บุญ ซึ่งพระวรวงศ์เธอพระองค์-
เจ้าอาทิตย์ทิพอาภา ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ในรัชกาลที่ 8 สร้างถวาย ชั้นสาม
จัดแสดงพระพุทธรูป และพระบูชาไม้แกะ ธรรมาสันมุกเก่าสลักไม้ลงรัก ปิดทอง และ
กุฏิเก่าของหลวงปู่ที่นำมาประกอบในลักษณะเดิม เพื่อประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งของหลวงปู่
เหมือนกับสมัยที่ท่านยังมีชีวิตอยู่

วัดบางพระ ตั้งอยู่ที่ตำบลบางแก้วฟ้า ไปตามทางหลวงหมายเลข 3233 กิโลเมตร
ที่ 10-11 ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดปากคลองบางพระสร้างขึ้นสมัยอยุธยา ประมาณ พ.ศ.
2220 ไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าใครเป็นผู้สร้าง พระอุโบสถหลังเก่ายาวประมาณ 8 วา
กว้าง 4 วา ก่ออิฐถือปูน หลังคาลดสองชั้นหลังคามุงด้วยกระเบื้อง ดินธรรมดา ภายใน
พระอุโบสถหลังเดิมประดิษฐานพระพุทธรูปปฏิมากรหินทรายแดงประทับนั่งปางมารวิชัย
ลงรักปิดทอง หน้าตักกว้าง 30 นิ้ว ชาวบ้านเรียกว่า “หลวงพ่อสิทธิมงคล” ภายในมีภาพ
จิตรกรรมฝาผนังเก่าแก่สมัยอยุธยาตอนกลาง สีในภาพใช้เพียงสีขาว ดำ แดง และเขียว-
ใบแค มีรูปเทพชุมนุม สลับกับอดีตขององค์พระพุทธรูปเจ้ามีการปฏิสังขรณ์ในสมัยรัชกาลที่
5 และมีภาพ “มารผจญ” เป็นภาพพระพุทธรูปเจ้าทรงจักรแดงประทับนั่งบนดอกบัวแก้ว
แม่ธรณีบีบมวยผม “เสมาหินครก” สมัยพระเจ้าทรงธรรมกว้าง 37 เซนติเมตร สูง 60
เซนติเมตร หนา 5 เซนติเมตร นอกจากนี้ยังเป็นທີ່ประดิษฐานพระพุทธรูปบาทจำลองทำด้วย
โลหะสร้างเมื่อพ.ศ. 2496 ขนาดกว้าง 1.10 เมตร ยาว 4.20 เมตร

อุทยานปลา ตั้งอยู่หมู่ที่ 1 ตำบลห้วยพลู อำเภอนครชัยศรีบริเวณ หน้าวัดห้วย
เป็นแหล่งรวมของปลาที่อาศัยอยู่ในแม่น้ำธรรมชาติ ได้แก่ ปลาสร้อย ปลาเทโพ
ปลาตะเพียน ปลาหางแดง ซึ่งมีอยู่ตามแม่น้ำท่าจีน และมีเรือแพไว้สำหรับนักท่องเที่ยว
ได้ชมด้วย พร้อมทั้งมีอาหารปลาไว้จำหน่าย

สวนศิลปะมีเซียม ยิบอินซอย ตั้งอยู่ที่เลขที่ 38/9 ถนนพุทธมณฑลสาย 7 เป็นที่
รวมประติมากรรมของคุณมีเซียมมาไว้ที่สวนนี้เป็นจำนวนมาก เพื่อประโยชน์ในการ
ค้นคว้าแก่นักเรียน นักศึกษา และผู้สนใจการจัดสร้างสวนนิทรรศการชั่วคราวในรูปแบบ
หอศิลป์ และสวนศิลปะกลางแจ้ง เพื่อให้มีการสนับสนุนศิลปิน ซึ่งต้องการเผยแพร่งาน
ศิลป์ของตนออกสู่สายตาประชาชน นอกจากนี้ยังมีห้องหนังสือ ซึ่งรวบรวมวารสาร
และเอกสารด้านศิลปะต่าง ๆ ของคุณมีเซียม เพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าอีกด้วย

วัดศรีษะทอง ตั้งอยู่ที่ตำบลห้วยตะโก สร้างจากการร่วมแรงร่วมใจของชาวบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวลาวที่อพยพมาจากเวียงจันทร์ในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ในขณะที่มีการขุดดินสำหรับสร้างวัด ได้พบเศียรพระทองจมอยู่ในดินจึงถือเป็นนิมิตที่ดี เลยได้ตั้งชื่อวัดนี้ว่า “วัดหัวทอง” ตั้งแต่นั้นมา เจ้าอาวาสองค์แรกคือ หลวงพ่อโต เป็นชาวลาว ที่มาจากเวียงจันทร์ จากวัดเล็ก ๆ กลายมาเป็นวัดใหญ่ สืบทอดเจ้าอาวาสมาอีก 6 รุ่น จนมาถึงสมัยหลวงพ่อน้อย นาสวารัตน์ ซึ่งได้สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่วัดและ หมู่บ้านเป็นอย่างมาก ต่อมาทางการได้ขุดคลองเจดีย์บูชา แยกจากแม่น้ำนครชัยศรี ไปยัง องค์พระปฐมเจดีย์เพื่อสะดวกในการเสด็จพระราชดำเนิน ไปนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ คลองนี้ผ่านพื้นที่ทางตอนใต้ของวัดหัวทองและหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงอพยพมาอยู่ใกล้ คลองเพราะสะดวกในการคมนาคม วัดนี้จึงย้ายจากที่เดิมมาอยู่ใกล้คลองเจดีย์บูชาและ เปลี่ยนชื่อเป็น “วัดศรีษะทอง” ต่อมาทางราชการได้ยกขึ้นเป็นตำบลศรีษะทองสืบมา จนถึงทุกวันนี้ ที่วัดแห่งนี้ประชาชนจำนวนมากนิยมมานมัสการพระราหูเพื่อความ เป็นสิริมงคล

อำเภอบางเลน

ตลาดน้ำวัดลำพญา ตั้งอยู่บริเวณหน้าวัดลำพญา ริมแม่น้ำนครชัยศรี (ท่าจีน) ลำพญา เดิมเป็นชื่อของหมู่บ้านในสมัยที่ยังเป็นอำเภอบางปลา มณฑลนครชัยศรี มี ประวัติเล่าว่า ในสมัยรัชการที่ 5 พระยากรมท่า ขุดคลองบริเวณท้ายตลาดในปัจจุบันเพื่อ การจับจองที่นา ชุมชนชาวบ้านสองกลุ่ม คือชาวมอญอพยพมาจากสามโคกในปลายสมัย รัชกาลที่ 3 ตั้งบ้านเรือนอยู่ทางฝั่งตะวันตกของแม่น้ำทำอาชีพการเกษตร และชาวจีน ซึ่งตั้งบ้านเรือนอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำทำการค้าขาย บริเวณนี้จึงกลายเป็นตลาด ริมน้ำ วัดนี้ถือกำเนิดราวปี พ.ศ. 2400 อยู่คู่ชุมชนแห่งนี้มานานนับ 100 ปี ได้รับการบูรณะ และพัฒนาให้สวยงาม สงบร่มเย็น เป็นที่ประดิษฐานของหลวงพ่อมงคลมาลानीมิต พระพุทธรูปปางมารวิชัย สร้างด้วยศิลาแลง ปอกปูนและปิดทองทับมีงานนมัสการใน วันแรม 14 ค่ำเดือน 4 ถึงวันขึ้น 1 ค่ำ เดือน 5 รวม 3 วัน

ตลาดน้ำวัดลำพญาแห่งนี้ริเริ่มโดย สภาวัฒนธรรมตำบลลำพญา ร่วมกับวัด ลำพญา เป็นแหล่งรวมพืชผักผลไม้ผลิตผลทางการเกษตร เช่นเครื่องจักสาน ผ้าทอ

ผ้าข้อม และอาหารราคาถูก มีอาหารไทยจำหน่าย อาทิ ก๋วยเตี๋ยวเรือ ขนมหวาน
ขนมเปียะ ห่อหมก ผัก และผลไม้ บริเวณหน้าวัดมีปลานานาชนิด เช่น ปลาสร้อย
ปลากระแห ปลาแรด ปลาเทโพ นอกจากนี้ทางวัดมีบริการจักรยานน้ำ เรือล่อง แม่น้ำท่า-
จีน โดยมีเรือบริการหลายประเภทดังนี้

เรือแจวโบราณ ล่องลำน้ำท่าจีน ออกจากหน้าวัดลำพญาไปนมัสการศาล เจ้าแม่-
ทับทิมซึ่งเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์ประจำตำบลลำพญา ใช้เวลาประมาณ 30 นาที

เรือลาก ล่องแม่น้ำท่าจีน ไป-กลับ ออกจากหน้าวัดลำพญาไปวัดสุขวัฒนาราม
ที่บริเวณหน้าวัดลำพญามีวังปลาชุกชุมสามารถให้อาหารปลาได้

เรือกระแซง ออกจากหน้าวัดลำพญาไปวัดบางพระ (วัดหลวงพ่อบึง) ใช้เวลา
ประมาณ 2 ชั่วโมงครึ่ง ตลาดน้ำแห่งนี้มีเฉพาะวันเสาร์-อาทิตย์ ตั้งแต่เวลาประมาณ
06.00-15.00 น.

หมู่บ้านไทยโซ่ง ตั้งอยู่ที่บ้านเกาะแรด ตำบลบางปลา อยู่ห่างจากอำเภอบางเลน
มาทางทิศใต้ ตามเส้นทางสายบางเลน-ดอนตูม ประมาณ 9 กิโลเมตร หรือ ทางหลวง
หมายเลข 3296 กิโลเมตรที่ 5 เป็นหมู่บ้านของชาวไทยเชื้อสายโซ่ง (หรือไทยทรงดำหรือ
ไทดำ) ซึ่งอพยพเข้าเมืองไทยในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรี เมื่อปีพ.ศ. 2311 เข้ามาอยู่ที่บ้าน
หนองปรังอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี ต่อมาได้ขยับขยายที่ทำกินไปตามจังหวัดต่าง ๆ
เช่น นครปฐม ราชบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี สุโขทัย เลย พิจิตร และพิษณุโลก เป็นต้น
วัฒนธรรม วิถีชีวิตและประเพณีของชาวไทยทรงดำเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง การแต่งกาย
ชาวไทยโซ่งชอบใช้เครื่องแต่งกายสีดำ หรือสีครามเข้มจนเกือบดำ ผู้หญิง ใ้ผมยาว
เกือบ 1 เมตร เพื่อทำทรงผม เรียกว่าปั้นเกล้า ไว้กลางศรีษะและสัปปิ่นไว้ เสื้อผ้ามีเสื้อก้อม
เสื้อฮี ผ้าเปียว ผ้าซิ่นสีครามแก้มลายทางสีฟ้า เรียกว่าลายแดงโม ผู้ชายสวมเสื้อก้อมหรือ
เสื้อไทแขนยาว กางเกงขายาวเรียกว่า “ส้วงขาสีหรือ ส้วงก้อม” มีสีดำ และ “เสื้อฮี”
เป็นเสื้อประจำตัวในการประกอบพิธีกรรมต่าง ๆ บ้านของชาวไทยทรงดำเป็นแบบ
ดั้งเดิมโบราณ เป็นบ้านแบบเครื่องผูกวัสดุที่ใช้ส่วนใหญ่เป็นไม้ไผ่ เช่น ฝาบ้าน พื้นบ้าน
โครงสร้างหลังคาสูงชัน มุงด้วยหญ้าแฝก ใต้ถุน อุบนิสัชชาวไทยทรงดำ รักสงบ ซื่อสัตย์
อดทน ขยันขันแข็ง มีความรักและสามัคคีในหมู่คณะ รักความสนุกสนานเพลิดเพลิน
นอกจากนั้นภายในหมู่บ้านมีหัตถกรรมที่น่าสนใจได้แก่ การทอผ้า และเครื่องจักสาน

ต่าง ๆ ชาวไทยทรงค้ำยั้งคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีทุกปีในวันที่ 14 เมษายน จะมีงานประจำปีของหมู่บ้านคือ ประเพณีสงกรานต์ และมีสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เช่น เสื้อผ้า ข้าวซ้อมมือ ทองม้วน และกล้วยฉาบ เป็นต้น

อำเภอสามพราน

ตลาดดอนหวาย ตั้งอยู่ที่ตำบลบางกระทิก หลังวัดดอนหวาย เป็นตลาดที่ยังเหลือสภาพตลาดเก่าในอดีตสมัยรัชการที่ 6 ให้เห็น ลักษณะตัวอาคารเป็นไม้เก่า ๆ ที่อยู่ติดริมแม่น้ำท่าจีน มีพ่อค้า แม่ค้า พายเรื่อนำสินค้า และอาหารมาจำหน่ายในบริเวณวัดดอนหวาย มีตลาดนัดสินค้าทางการเกษตรที่วัดดอนหวายทุกวัน ตั้งแต่เวลา 07.00-18.00 น. และมีเรือบริการนำเที่ยวชมทิวทัศน์ของสองฝั่งแม่น้ำท่าจีน นอกจากนี้ที่ตลาดดอนหวายมีบริการล่องเรือแม่น้ำท่าจีนด้วยเรืออ้อมซัน และเรือกระแซง โดยแบ่งออกเป็น 2 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางแรก จากวัดดอนหวายผ่านวัดท่าพูด วัดไร่จิง และ วังปลา ใช้เวลา 1 ชั่วโมง 15 นาที เส้นทางที่สอง จากวัดดอนหวาย ผ่านวัดไร่จิง วังปลา ลอดใต้สะพานโพธิ์แก้ว ร.ร. ภปร. ราชวิทยาลัย วัดสรรเพชร วัดเขษานุสรณ์และ สวนสามพราน ใช้เวลา 2 ชั่วโมง

วัดไร่จิง ตั้งอยู่ที่ตำบลไร่จิง บนฝั่งแม่น้ำท่าจีนหรือแม่น้ำนครชัยศรี ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 32 กิโลเมตร วัดไร่จิงนี้ สมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศวิหาร กรุงเทพฯ ทรงพระราชทานนามว่า วัดมงคลจินดาราม (วัดไร่จิง) แต่ชาวบ้านเรียกกันเต็ม ๆ วัดมงคลจินดารามไร่จิง จนกระทั่งเหลือแต่ชื่อวัดไร่จิง อาณาเขตวัดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เขตศาสนสถานและ เขตสาธารณสถาน ซึ่งเป็นพื้นที่ของโรงเรียนและโรงพยาบาลมีถนนตัดผ่านกลาง วัดนี้เป็นวัดราษฎร์ยังไม่มีหลักฐานแน่ชัดว่าสร้างเมื่อใด อาศัยจากคำบอกเล่าว่า สร้างตั้งแต่พ.ศ. 2394 สมัยสมเด็จพระพุทธเจ้าจารย์ (พุก) ในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นต้นมา เมื่อสร้างวัดเสร็จได้อัญเชิญ

พระพุทธรูปมาจากวัดศาลาปูน (ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นฝีมือช่างสมัยไทยล้านนา และ ล้านช้าง ตามตำนานเล่าว่าลอยนำมาและอัญเชิญขึ้นไว้ที่วัดศาลาปูน) ตำบลหอรด้น ไชยอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยามาประดิษฐานไว้เป็น พระประธาน วัด ชาวบ้านเรียกว่า “หลวงพ่อวัดไร่จิง” เป็นพระพุทธรูปเนื้อทองสัมฤทธิ์ ปางมารวิชัย

แบบประยุกต์ หน้าตักกว้าง 4 ศอก 2 นิ้ว สูง 4 ศอก 16 นิ้วเศษ ลักษณะ ผึ่งผายคล้าย สมัยเชียงแสน พระหัตถ์เรียวยาวตามแบบสุโขทัย พระพักตร์คล้ายรัตนโกสินทร์ ประดิษฐานเหนือฐานชุกชีพระอุโบสถ เป็นทรงโรง ศิลปะสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ฝาผนังก่ออิฐ ถูปูน หน้าบันเป็นลายพุดตาล ศิลปะช่อฟ้าใบระกาหางหงส์ หลังคามุงด้วย กระเบื้องเคลือบสลับสี ชุ่มประตูปูนปั้นเครื่องเคลือบ บานประตูด้านนอกเป็นลายรดน้ำรูปท้าวจตุโลกบาล ด้านในเป็นภาพสีรูปอสูรยักษ์ เชี่ยวกาง บานหน้าต่างเป็นลายรดน้ำรูปต้นไม้พร้อมด้วยสิ่งสารพัด ด้านในเป็นภาพเขียนสีรูปดอกไม้ ส่วนชุ่ม หน้าต่าง เป็นรูปปูนปั้นเครื่องเคลือบ รอบพระอุโบสถมีวิหารประจำทิศทั้งสี่ทิศ หน้าบันใช้ปูนปั้นเป็น ลายเทพพนม ไม่มีชุ่มประตูปูนปั้นต่าง ศาลาจตุรมุข ตั้งอยู่ด้านหน้าและด้านหลังของ อุโบสถเป็นศาลาทรงไทย 4 มุข หน้าบัน ทั้งสี่ด้านมีภาพปูนปั้นเป็นเรื่องราวพุทธประวัติ ตั้งแต่ประสูติจนถึงปรินิพพานและ การแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ ขอบล่างเป็นรูปปั้นราหู อมจันทร์ ปลายเสาทุกต้นมีบัวหงาย มณฑปกลางสระน้ำเป็นที่ประดิษฐานรอยพระพุทธรูปบาทจำลองตั้งอยู่ด้านทิศตะวันตกของอุโบสถ วัดไร่จึงเป็นวัดที่พุทธศาสนิกชนรู้จักกันดี นิยมเดินทางไปนมัสการหลวงพ่อวัดไร่จึงกันอยู่เสมอ ทุกวันอาทิตย์จะมีตลาดนัดอาหาร และผลไม้จำหน่าย ที่บริเวณ ริมแม่น้ำ หน้าวัดเป็นเขตอภัยทาน รมรื่นมีปลาสวยตัวโต นับพันอาศัยอยู่ นักท่องเที่ยวสามารถซื้อขนมปังเลี้ยงอาหารปลาได้อีกด้วย

สวนสามพราน อยู่ห่างจากจังหวัดประมาณ 30 กิโลเมตร ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 32 กิโลเมตร ตามถนนเพชรเกษม เป็นสถานที่ท่องเที่ยว และสถานพักผ่อน หย่อนใจที่มีบรรยากาศร่มรื่น เงียบสงบตกแต่งไว้อย่างงดงามด้วยสวนกุหลาบและ ไม้ดอกนานาชนิด ในมุมหนึ่งของสวนสามพรานมีหมู่บ้านไทยที่สร้างขึ้นเป็นลักษณะ ของหมู่บ้านไทยในชนบท จัดให้มีการสาธิต การทำผ้า ทำร่ม ปั่นหม้อ ร้อยมาลัย และ ลงรักปิดทอง ซึ่งเป็นงานฝีมือที่มีชื่อเสียงของประเทศไทยไว้ให้ได้ชม นอกจากนี้ยังได้มี การแสดงทางด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ประกอบด้วย การฟ้อนรำ ฟันดาบ การแสดง มวยไทย ตลอดจนพิธีบวงสรวง และแต่งงาน ตามแบบประเพณีไทยเดิม และยังสามารถ จัดบ้านพักแบบชนบท ที่เรียบง่าย และสะดวกมากมาย รวมทั้งมีห้องพักในโรงแรมที่ จัดสร้างขึ้นอย่างทันสมัยในทุกรูปแบบ

ลานแสดงช้าง และฟาร์มจระเข้สามพราน สัมผัสความยิ่งใหญ่ตระการตาในการแสดงช้าง ประกอบเสียงแห่งแรกแห่งเดียวในโลก ย้อนอดีตรำลึกความกล้าหาญ และความเสียสละขององค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช คราวทำสงครามยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา ชมประเพณีคล้องช้างของชาวส่วยที่หาได้ยากยิ่งในปัจจุบัน แล้วชมความสามารถพิเศษของเจ้าช้างน้อยในลีลาที่แตกต่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการเตะฟุตบอล วิ่งแข่งหรือการเดินรำในจังหวะที่เร้าใจในระบบเสียงรอบทิศทางที่สมบูรณ์แบบ การแสดงการจับจระเข้ด้วยมือเปล่าของหมोजระเข้ผู้มีความสามารถศึกษาชีวิต ความเป็นอยู่ของจระเข้นานาชนิดนับหมื่นตัว รื่นรมย์กับบรรยากาศของสวนน้ำ ตามธรรมชาติ สวนน้ำตก อุทยานปลาน้ำจืดนับแสนตัว กล้วยไม้ ในเรือนกล้วยไม้ ขนาดใหญ่

อำเภอพุทธมณฑล

พุทธมณฑลเป็นพุทธสถานที่รัฐบาล และประชาชนชาวไทยได้ร่วมกันสร้างขึ้นเนื่องในโอกาสที่ พระบรมพุทธศาสนาเจริญรุ่งเรืองมาได้ถึง 2,500 ปี อยู่ในเขตตำบลศาลายา อำเภอพุทธมณฑล และตำบลบางระทึก อำเภอสามพราน เนื้อที่ 2,500 ไร่ เพื่อให้สอดคล้องกับจำนวนปีของความเจริญรุ่งเรืองทางพระพุทธศาสนา พระประธานของพุทธมณฑลเป็นพระพุทธรูปปางลีลา มีขนาดองค์พระสูง 2,500 กระเบื้อง 16.5 เมตร มีพระนามว่า พระศรีศากยทศพลญาณ ประธานพุทธมณฑลสุทรรศน์ ภายในบริเวณพุทธมณฑล ได้จัดสร้างสถานที่จำลองของสังเวชนียสถาน 4 ตำบล คือ ตำบลอันเป็นสถานที่ประสูติ ตรัสรู้ แสดงปฐมเทศนา และปรินิพพาน ด้านหน้าขององค์พระประธานเป็นสระน้ำขนาดใหญ่ และวิหารพุทธมณฑลซึ่งดูสง่าและงดงามตามแบบสถาปัตยกรรมของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ มุมขวาขององค์พระประธานเป็นที่ตั้งของตำหนักสมเด็จพระสังฆราช และที่พำนักสงฆ์ อาคันตุกะ ด้านซ้ายเป็นหอสมุด และพิพิธภัณฑ์ พุทธศาสนา หอกลาง และสำนักงานพุทธมณฑล ภายในบริเวณประกอบด้วย สวน ไม้พรรณไม้มงคลในพุทธประวัติ วรรณคดี ที่สวยงามและให้ความร่มรื่นและในปัจจุบันใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีในวันสำคัญทางศาสนา อาทิ วันวิสาขบูชา และวันมาฆบูชา วันอาสาฬหบูชา

งานเทศกาลประจำปี

เทศกาลนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ ได้กำหนดจัดให้มีงานเทศกาลนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ขึ้นปีละ 1 ครั้ง ประชาชนต่าง นัดหมายกันมากราบไหว้บูชา ด้วยดอกไม้ธูปเทียน ของหอม และแก้วแหวนเงินทอง เพื่อได้บูชาพระบรมสารีริกธาตุ ประหนึ่งมาเฝ้าอยู่เบื้องพระยุคลบาทพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงนับว่าเป็นบุญลาภ อันประเสริฐสุด และอีกประการหนึ่ง เพื่อจะได้ช่วยกันบริจาคเงินสมทบทุนไว้ถวายบูรณะปฏิสังขรณ์องค์พระปฐมเจดีย์ ให้ยืนยงตลอดไป กำหนดเริ่มงานในวันขึ้น 12 ค่ำ ถึงแรม 5 ค่ำ เดือน 12 ของทุกปี รวม 9 วัน 9 คืน จัดภายในกำแพงแก้วองค์พระปฐมเจดีย์ ทั้งชั้นบนและชั้นล่างโดยรอบ ให้ประชาชนโดยทั่วไป ได้มีโอกาสร่วมบำเพ็ญกุศลของชาวพุทธ ชมการออกร้านสินค้า และ มหรสพการแสดงต่าง ๆ ในงาน เช่น ดนตรี นาฏดนตรี และลำตัด เป็นต้น เพื่อความสนุกสนานตลอดงาน

งานนมัสการหลวงพ่อดำ ไร่ชิง จะมีการจัดงานเทศกาลนมัสการหลวงพ่อดำไร่ชิง ระหว่างวันขึ้น 13 ค่ำ ถึงแรม 4 ค่ำ เดือน 5 ของทุกปี เป็นโอกาสให้ประชาชนได้มาร่วมบำเพ็ญกุศล เช่น ปิดทององค์หลวงพ่อดำ ถวายสิ่งของเพื่อแก้บน ที่ได้ประสบผลสำเร็จตามที่ขอไว้ ชมมหรสพและซื้อสินค้าพื้นเมือง ได้ตลอดงาน

งานเทศกาลอาหารและของดีนครปฐม จัดขึ้นในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปี เป็นเวลา 7 วัน ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ โดยความร่วมมือระหว่างจังหวัดนครปฐม และหอการค้าจังหวัดนครปฐม ซึ่งภายในงานประกอบด้วยกิจกรรมทั้งภาคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม เช่น การประกวด และชิมผลไม้ การแสดงนิทรรศการการเกษตร การแสดง และจำหน่ายสินค้าจากโรงงานในจังหวัดและหอการค้าจังหวัดต่าง ๆ

งานประเพณีสงกรานต์ เป็นงานประเพณีทำบุญวันปีใหม่ของไทยจัดขึ้นในวันที่ 13 เมษายนของทุกปี ในบริเวณองค์พระปฐมเจดีย์ มีกิจกรรมต่าง ๆ จัดตกแต่งรถพระร่วงน้อย รถนางสงกรานต์ และขบวนแห่ประเพณีพิธีสงฆ์พระร่วงน้อย พระสงฆ์ และจัดพิธีรดน้ำคำหัวผู้สูงอายุ เป็นต้น

งานประเพณีลอยกระทง จัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในวันเพ็ญขึ้น 15 ค่ำ เดือน 12 ซึ่งอยู่ในช่วงงานนมัสการองค์พระปฐมเจดีย์ โดยจัดที่บริเวณพระราชวังสนามจันทร์ การจัดงานดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟู และอนุรักษ์ประเพณีไทย ภายในงานจัดให้

มีการประกวดกระทง ขบวนแห่กระทง โคมแขวน และ นางนพมาศ นอกจากนี้ได้จัดให้มีมหรสพต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ ดนตรี ลำตัด เพลงเรือ การจุดพุดดอกไม้ไฟ ตะไล และการแสดงดนตรีไทย เพื่อให้เป็นงานรื่นเริงประจำปีของจังหวัดงานหนึ่งด้วย

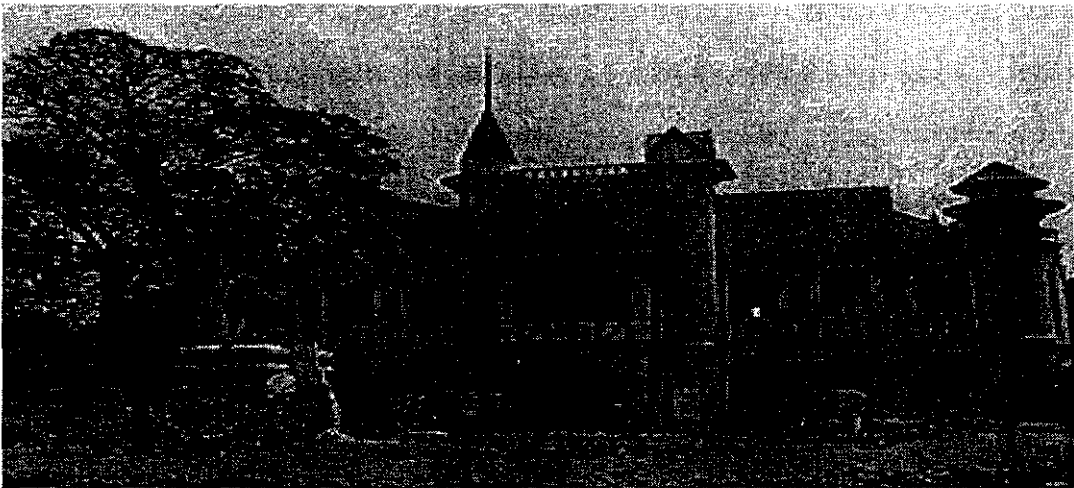
ประเพณีตักบาตรเทโว การตักบาตรเทโวจะกระทำในวันแรม 1 ค่ำ เดือน 11 คือหลังจากวันออกพรรษาแล้ว 1 วัน การตักบาตรเทโวในสมัยพุทธกาล เมื่อพระพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมแล้วและเสด็จขึ้นไปโปรดพระพุทธมารดา โดยจำพรรษาอยู่ ณ สวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เป็นเวลา 1 พรรษา และเมื่อออกพรรษาแล้วพระองค์ได้เสด็จกลับมายัง โลกมนุษย์ ณ เมืองสังกัสสนคร การที่พระพุทธเจ้าเสด็จลงมาจากสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ เรียกตามภาษาบาลีว่า “เทโวโรหณะ” ในครั้งนั้นบรรดาพุทธศาสนิกชนผู้มีความศรัทธาเลื่อมใสเมื่อทราบข่าวต่างพร้อมใจกันไปตักบาตรรอรับเสด็จกันอย่างเนืองแน่นจนถือเป็นประเพณีสืบทอดกันมาจน ถึงปัจจุบัน

ประเพณีเล่นว่าวไทย ฤดูกาลเล่นว่าวของคนไทยจะมีขึ้นระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน เพราะจะมีลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ หรือลมตะเภา พัดมาจากอ่าวไทย คนไทยรู้จักการเล่นว่าวมาตั้งแต่สมัยกรุงสุโขทัย และถือว่าว่าวเป็นส่วนหนึ่งที่เป็นเอกลักษณ์ของชาติที่ยืนมาจนถึงปัจจุบัน ส่วนการเล่นว่าวเพื่อแข่งขัน นิยมใช้ว่าวจุฬา และว่าวปักเป้าคู่ปรับตลอดกาลของการต่อสู้กลางเวหาของไทย และเป็นว่าวที่มีชื่อเสียงที่สุดของชาติไทย วัดสำโรง ตำบลวัดสำโรง อำเภอนครชัยศรี จังหวัดนครปฐม ได้อนุรักษ์และฟื้นฟูการเล่นว่าวไทย โดยจะจัดสารทการท้าวว่าวแบบต่าง ๆ การแข่งขันการเล่นว่าว การประกวดว่าวไทย และจัดนิทรรศการเกี่ยวกับว่าวไทย ประมาณเดือนเมษายน

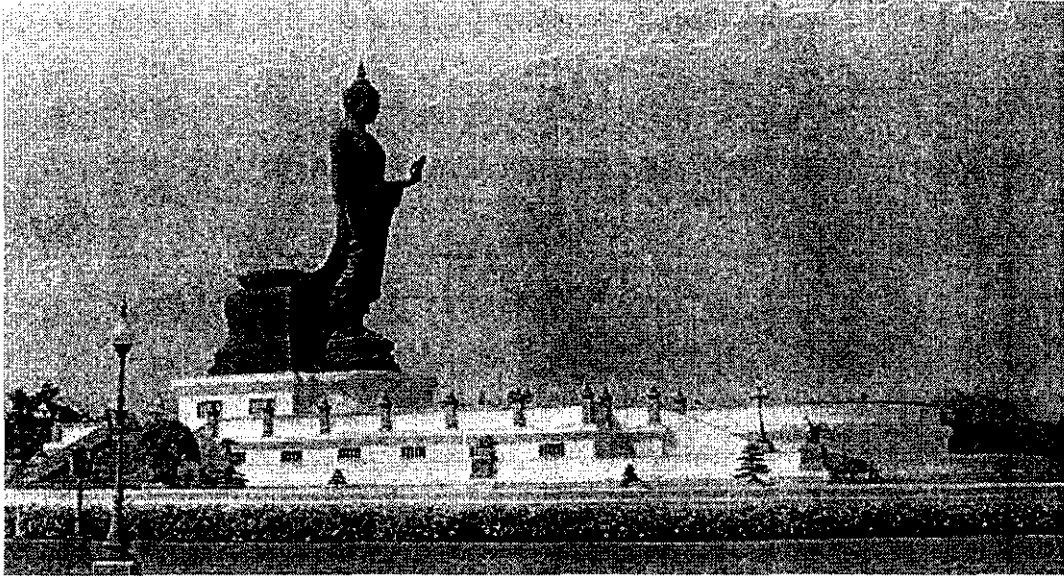
ภาพ 6 องค์พระปฐมเจดีย์

ที่มา. จาก ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม, โดย สถาบันอุดมศึกษา นครปฐม, 2552, ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552, จาก http://www.mor.go.th/Province_data/nokhon_pathop.pdf

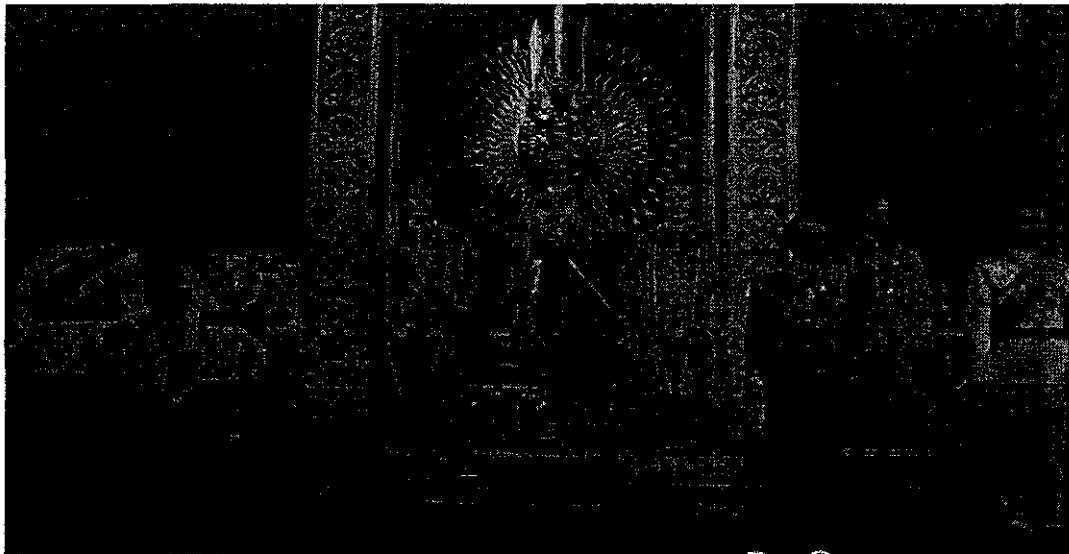
ภาพ 7 พระราชวังสนามจันทร์

ที่มา. จาก ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม, โดย สถาบันอุดมศึกษา นครปฐม, 2552, ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552, จาก http://www.mor.go.th/Province_data/nokhon_pathop.pdf

ภาพ 8 พุทธมณฑล

ที่มา. จาก *ความเป็นมานครปฐม*, โดย หมูหิ้น. คอม, 2552, ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552,
จาก <http://www.Moohin.com>

ภาพ 9 พิพิธภัณฑน์หุ่นขี้ผึ้งไทย

ที่มา. จาก *ความเป็นมานครปฐม*, โดย หมูหิ้น. คอม, 2552, ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552,
จาก <http://www.Moohin.com>

บทที่ 4

วิธีการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐมและทัศนคติของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ที่กรอกแบบสอบถามจำนวนทั้งหมด 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (accidental sampling) เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งผู้ศึกษาได้อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ ในการวิเคราะห์และได้ทำการนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งการวิเคราะห์ดังกล่าวนี้ สามารถแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือน

ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือน

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยในจังหวัดนครปฐมจำนวน 400 ตัวอย่าง พบว่า ผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีที่พักอาศัยอยู่ในภาคกลาง คิดเป็นร้อยละ 67.5 ผู้เยี่ยม-

เขื่อนที่เดินทางมาท่องเที่ยวจะมีอายุระหว่าง 20-29 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาจะเป็น ผู้เยี่ยมเขื่อนที่มีอายุ ตั้งแต่ 30-39 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 36.5 และเมื่อพิจารณาถึงสถานภาพการสมรสของมาผู้เยี่ยมเขื่อนชาวไทยพบว่า มีสถานภาพสมรสแล้วมากที่สุด คิดเป็น ร้อยละ 50.2 รองลงมาจะเป็นผู้เยี่ยมเขื่อนชาวไทยที่มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 48.8 เมื่อพิจารณาทางด้านการศึกษาพบว่า ผู้เยี่ยมเขื่อนชาวไทยจบการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 69.0 ในด้านของการประกอบอาชีพจะพบว่า ผู้เยี่ยมเขื่อน ชาวไทยส่วนมากประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท คิดเป็นร้อยละ 52.5 สำหรับทางด้านรายได้ของผู้เยี่ยมเขื่อนชาวไทยจะพบว่า มีรายได้อยู่ในระดับปานกลาง คือตั้งแต่ 10,000-14,900 บาท คิดเป็นร้อยละ 47.2 (ดูตาราง 4)

ตาราง 4

ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเขื่อน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
จังหวัดที่เป็นที่อยู่ปัจจุบันของท่านอยู่ในภาคใด		
ภาคเหนือ	45	11.2
ภาคใต้	34	8.5
ภาคตะวันออก	15	3.8
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	30	7.5
ภาคตะวันตก	6	1.5
ภาคกลาง	270	67.5
รวม	400	100

ตาราง 4 (ต่อ)

	ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ			
	ชาย	138	34.5
	หญิง	262	65.5
	รวม	400	100
อายุ			
	ต่ำกว่า 20 ปี	12	3.0
	20-29 ปี	154	38.5
	30-39 ปี	146	36.5
	40-49 ปี	74	18.5
	50-59 ปี	14	3.5
	60 ปีขึ้นไป	0	0.0
	รวม	400	100
สถานภาพสมรส			
	โสด	195	48.8
	สมรส	201	50.2
	หม้าย/หย่าร้าง	4	1.0
	รวม	400	100
ระดับการศึกษา			
	ประถมศึกษา	1	.2
	มัธยมศึกษา/ปวช.	53	13.2
	อนุปริญญา/ปวส.	55	13.8
	ปริญญาตรี	276	69.0
	สูงกว่าปริญญาตรี	15	3.8
	รวม	400	100

ตาราง 4 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อาชีพปัจจุบัน		
นักเรียน/นักศึกษา	26	6.5
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	61	15.2
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	36	9.0
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	210	52.5
เกษตรกร	12	3.0
รับจ้าง	37	9.2
แม่บ้าน	18	4.5
อื่น ๆ	0	0.0
รวม	400	100
ระดับของรายได้		
ต่ำกว่า 5,000 บาท	18	4.5
5,000-9,999 บาท	52	13.0
10,000-14,999 บาท	189	47.2
15,000-19,999 บาท	82	20.5
20,000-24,999 บาท	36	9.0
25,000 บาท ขึ้นไป	23	5.8
รวม	400	100

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน

จากการศึกษากลุ่มตัวอย่างของผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยว ใน จังหวัดนครปฐม จำนวน 400 ตัวอย่าง จะพบว่า ผู้มาเยี่ยมเยือนชาวไทยส่วนมาก เคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม คิดเป็นร้อยละ 73.8 แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการ

ท่องเที่ยวที่ผู้เยี่ยมชมชาวไทยได้รับทราบข้อมูลส่วนใหญ่ได้รับทราบจากเพื่อนหรือญาติ โดยคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 51.21 สำหรับช่วงเวลาที่ผู้เยี่ยมชมมักจะเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมจะเป็นช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์มีสัดส่วนร้อยละ 65.0 ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ผู้เยี่ยมชมชาวไทยจะเดินทางมากับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 สำหรับพาหนะที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมชมชาวไทยจะเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 74.0

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางของผู้เยี่ยมชมชาวไทย คือ เพื่อท่องเที่ยวหรือพักผ่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 67.5 สำหรับกิจกรรมที่ผู้เยี่ยมชมชาวไทยมักจะกระทำการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้ คือ จะเป็นการรับประทานอาหารที่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 29.39 และผู้เยี่ยมชมเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมส่วนมากจะไม่พักค้างคืน คิดเป็นร้อยละ 68.2 เพราะระยะเวลาในการท่องเที่ยวส่วนมากจะเดินทางเพียง 1 วัน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70.8 ในด้านของสถานที่ท่องเที่ยวที่ผู้เยี่ยมชมชาวไทยชอบมามากที่สุดคือ ตลาดดอนหวาย โดยคิดเป็นร้อยละ 24.07 และรองลงมาจะเป็นองค์พระปฐมเจดีย์ซึ่งมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 23.20 และในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้ผู้เยี่ยมชมมีค่าใช้จ่ายต่อครั้งอยู่ในช่วง 500-999 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.8

ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว ในจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชม

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมโดยมีปัจจัยทั้งหมด 9 ปัจจัย ให้ผู้เยี่ยมชมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 400 คน พิจารณาถึงระดับความสำคัญของปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวในครั้งนี้ ตั้งแต่ระดับที่มีความสำคัญมากที่สุดจนถึงมีความสำคัญน้อยที่สุด

จากผลการศึกษาในแต่ละปัจจัย พบว่า ผู้เยี่ยมชมเชื่อมกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านระยะทาง/ระยะเวลาการเดินทางและความสะดวกในการเดินทางมากที่สุด โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.68 รองลงมาเป็นเรื่องของความปลอดภัยในการท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 สำหรับปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ คือ ความหลากหลายของสถานที่ซื้อของฝาก/ของที่ระลึก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 ความสวยงามและเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.47 ความสะดวกสบายของที่พักร/แหล่งท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 เทศกาลประจำปีและความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และปัจจัยทางด้านข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจัดเป็นปัจจัยที่มีระดับคะแนนเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย คือ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 (ดูตาราง 5)

ตาราง 5

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ					รวม	คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง	0	4	38	83	275	400	1,829	4.57
ระยะทาง/ระยะเวลาการเดินทาง	(0.00)	(1.00)	(9.50)	(20.80)	(68.80)	(100.00)	1,870	4.68
ความสะดวกในการเดินทาง	0	2	15	94	289	400	1,870	4.68
ความหลากหลายของสถานที่ซื้อของฝาก/ของที่ระลึก	(0.00)	(0.50)	(3.80)	(23.50)	(72.20)	(100.00)	1,870	4.68
ความสวยงามและเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว	0	2	16	92	290	400	1,870	4.68
ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว	(0.00)	(1.80)	(16.20)	(33.80)	(48.20)	(100.00)	1,714	4.29
เทศกาลประจำปีและความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	0	0	44	123	233	400	1,789	4.47

ตาราง 5 (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความสำคัญ					รวม	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ความสะดวกสบาย								
ของที่พัก/แหล่ง	17	5	21	113	244	400		
ท่องเที่ยว	(4.20)	(1.20)	(5.20)	(28.20)	(61.00)	(100.00)	1,762	4.41
ความปลอดภัยในการ	0	1	21	107	271	400		
ท่องเที่ยว	(0.00)	(0.20)	(5.20)	(26.80)	(67.80)	(100.00)	1,848	4.62
เทศกาลประจำปีและ								
ความมีชื่อเสียงของ	1	3	56	130	210	400		
แหล่งท่องเที่ยว	(0.20)	(0.80)	(14.00)	(32.50)	(52.50)	(100.00)	1,745	4.36
ความหลากหลายของ	0	0	16	138	246	400		
สถานที่ซื้อของฝาก	(0.00)	(0.00)	(4.00)	(34.50)	(61.50)	(100.00)	1,830	4.58

หมายเหตุ: ระดับความสำคัญมากที่สุด มีคะแนน = 5 ระดับความสำคัญมาก มีคะแนน = 4 ระดับความสำคัญปานกลาง มีคะแนน = 3 ระดับความสำคัญน้อย มีคะแนน = 2 ระดับความสำคัญน้อยที่สุด มีคะแนน = 1

ส่วนที่ 4 ทักษะคิดต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมชม

จากการสำรวจระดับความพึงพอใจของผู้เยี่ยมชมจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 400 คน ที่ได้รับจากผู้เยี่ยมชมที่เดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งมีระดับความพึงพอใจ ตั้งแต่มากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด โดยจะใช้มาตรประเมินค่า (rating scale) มากำหนดเกณฑ์ ในการแปลผลของแต่ละช่วงคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ ซึ่งสามารถคำนวณได้จากสูตร ดังนี้

$$\text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} = \frac{\text{ค่าสูงสุด} - \text{ค่าต่ำสุด}}{\text{จำนวนอันตรภาคชั้น}}$$

จากสูตรจะได้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนนเฉลี่ย} &= \frac{5-1}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

จากการคำนวณตามสูตรดังกล่าวข้างต้น สามารถแบ่งช่วงการแปลผลคะแนนเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจ ได้ดังนี้

1.00-1.80	หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด
1.81-2.60	หมายถึง พึงพอใจน้อย
2.61-3.40	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
3.41-4.20	หมายถึง พึงพอใจมาก
4.21-5.00	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

จากผลการศึกษาความพึงพอใจในแต่ละด้าน พบว่า ผู้เยี่ยมชมในกลุ่มตัวอย่าง ได้รับความพึงพอใจทางด้านการเดินทางในระดับมากที่สุด กล่าวคือมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 ซึ่งอยู่ในช่วง 4.21-5.00 รองลงมาเป็นความพึงพอใจในระดับมากที่สุดของการให้บริการอาหารและเครื่องดื่ม มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 สำหรับความพึงพอใจด้านต่าง ๆ มีระดับความพึงพอใจลดหลั่นกันลงมาตามลำดับ คือ เรื่องของที่พักร ผู้เยี่ยมชมในกลุ่มตัวอย่าง ได้รับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ซึ่งอยู่ในช่วง 3.41-4.20 ส่วนร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก/ของฝากผู้เยี่ยมชมก็ได้รับความพึงพอใจมากเช่นกัน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 รองลงมาเป็นเรื่องของราคาค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 การบริการของบริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ตามลำดับ (ดูตาราง 7)

การกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมในอนาคต

จากการสำรวจข้อมูลผู้เยี่ยมชมเยือนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากที่สุด คิดว่าจะกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกครั้งในครั้งนี้อีกจำนวน 333 คน คิดเป็นร้อยละ 83.2 สำหรับผู้เยี่ยมชมที่ไม่แน่ใจว่าจะกลับมาอีกครั้งหรือไม่ นั้น มีจำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 16.2 ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา อยู่ไกล มาเที่ยวหลายครั้งแล้ว ถ้ามีโอกาสก็จะแวะมาไหว้พระทำบุญอีก เป็นต้นส่วนผู้เยี่ยมชมที่คิดว่าจะไม่กลับมาเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกมีจำนวนไม่มากนัก คือ มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 0.5 โดยผู้เยี่ยมชมให้เหตุผลว่าอยากไปเที่ยวสถานที่อื่นบ้าง (ดูตาราง 6)

ตาราง 6

การกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมในอนาคต

การกลับมาท่องเที่ยว	จำนวน(คน)	ร้อยละ
มา	333	83.2
ไม่มา	2	.5
ไม่แน่ใจ	65	16.2
รวม	400	100.0

ตาราง 7

ความพึงพอใจที่ได้จากการท่องเที่ยว

ความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ					รวม	คะแนน รวม	คะแนน เฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
การเดินทาง	0 (0.00)	0 (0.00)	23 (5.80)	129 (32.20)	248 (62.00)	400 (100.00)	1,825	4.56
ที่พัก	18 (4.50)	10 (2.50)	51 (12.80)	121 (30.20)	200 (50.00)	400 (100.00)	1,675	4.19
บริการอาหารและ เครื่องดื่ม	2 (0.50)	7 (1.80)	55 (13.80)	145 (36.20)	191 (47.80)	400 (100.00)	1,716	4.29
ราคาค่าเข้าชม สถานที่ท่องเที่ยว	0 (0.00)	15 (3.80)	104 (26.00)	150 (37.50)	131 (32.80)	400 (100.00)	1,597	3.99
ร้านจำหน่ายสินค้าที่ ระลึก/ของฝาก	1 (0.20)	32 (8.00)	75 (18.80)	150 (37.50)	142 (35.50)	400 (100.00)	1,600	4.00
การบริการของบริษัท นำเที่ยว/มัคคุเทศก์	33 (8.20)	62 (15.50)	78 (19.50)	131 (32.80)	96 (24.00)	400 (100.00)	1,395	3.49
สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกมีเพียงพอ	1 (0.20)	46 (11.50)	85 (21.20)	135 (33.80)	133 (33.20)	400 (100.00)	1,553	3.88

หมายเหตุ: ระดับความพึงพอใจมากที่สุด มีคะแนน = 5 ระดับความพึงพอใจมาก มี
คะแนน = 4 ระดับความพึงพอใจปานกลาง มีคะแนน = 3 ระดับความพึงพอใจน้อย มี
คะแนน = 2 ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด มีคะแนน = 1

ส่วนที่ 5 ผลการทดสอบสมมติฐาน

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในครั้งนี ได้ทำการทดสอบสมมติฐาน โดยการใช้สถิติ
ไค-สแควร์ (Chi-square) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 โดยได้ทำการทดสอบ
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ซึ่ง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับ
การศึกษา อาชีพปัจจุบัน และระดับของรายได้ กับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมชม
ดังต่อไปนี้

1. การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม
2. วันที่เดินทางมาท่องเที่ยว
3. พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง
4. วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง
5. ค่าใช้จ่ายต่อการครั้งของการมาท่องเที่ยว

ตาราง 8

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว

พฤติกรรมการท่องเที่ยว	ปัจจัยส่วนบุคคล					
	เพศ	อายุ	สถานภาพสมรส	การศึกษา	อาชีพ	รายได้
การเคยเดินทางมาท่องเที่ยว						
จังหวัดนครปฐม	2.623	17.527*	4.033	13.020*	25.215*	30.044*
วันที่เดินทางมาท่องเที่ยว	2.993	32.179*	2.636	20.914	68.695*	36.068*
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	15.375*	154.969*	15.691*	72.993*	124.618*	137.748*
วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						
เดินทาง	13.443*	48.677*	27.581*	69.954*	146.976*	99.710*
ค่าใช้จ่ายต่อการครั้งของการมาท่องเที่ยว	19.983*	117.049*	10.252	64.064*	117.015*	261.932*

หมายเหตุ: *หมายถึงมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน

การศึกษาในส่วนนี้เป็นการศึกษาถึงผลของปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ รายได้ ของผู้เยี่ยมเยือนชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ที่มีผลพฤติกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่ การเคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐม ประเภทของวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ค่าใช้จ่ายต่อการครั้งของการมาท่องเที่ยว โดยทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ผลจากการศึกษาพบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ได้แก่ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับประเภทของวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว ได้แก่ อายุ อาชีพ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส การศึกษา อาชีพ และรายได้

ปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ (ดูตาราง 8)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

จากการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม เนื่องจากจังหวัดนครปฐมเป็นจังหวัดเล็ก ๆ ตั้งอยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานครมากนัก มีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีความสวยงามหลากหลาย กระจายอยู่ทั่วทุกอำเภอของจังหวัดและยังเป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว จากการที่มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม จึงก่อให้เกิดการกระตุ้นเศรษฐกิจ และกระจายรายได้ภายในท้องถิ่น เกิดการหมุนเวียนเงินตราภายในประเทศ เกิดการลงทุนหรือขยายกิจการ มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ช่วยลดการโยกย้ายถิ่นที่อยู่ และจากการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมชมคนไทยในจังหวัดนครปฐม และเพื่อศึกษาทัศนคติของผู้เยี่ยมชมชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมเพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษามาเป็นข้อมูลให้กับหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ เอกชน และผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประกอบการวางแผน การส่งเสริม การพัฒนา และปรับปรุงการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีประสิทธิภาพสูงสุดและเหมาะสมกับสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ และ ตรงกับความ ต้องการของผู้เยี่ยมชมและประยุกต์ใช้ควบคู่กับแผนยุทธศาสตร์ พัฒนาจังหวัด ด้านการท่องเที่ยวต่อไป

การศึกษาและวิเคราะห์ผลในครั้งนี้ ได้ทำการเก็บแบบสอบถามจากผู้มาเยี่ยมชมคนไทยในสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมจำนวน 9 แห่ง คือ องค์พระปฐมเจดีย์ พระราชวังสนามจันทร์ พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย วัดบางพระ ตลาดน้ำอัมพวา ตลาดคอนหวาย วัดไร่จิง สวนสามพราน พุทธมณฑล ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ จำนวนทั้งสิ้น 400 คน ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้ศึกษาได้อาศัยการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่อง

คอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ SPSS/PC+ ในการวิเคราะห์เชิงพรรณนาโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม และได้ทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square) ในระดับนัยสำคัญที่ 0.05 จากการศึกษาในครั้งนี้ ได้ผลการจากการศึกษา ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้เยี่ยมเยือน

ผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มตัวอย่างจำนวนมากมีที่พักอาศัยปัจจุบันอยู่ภาคกลาง เป็นเพศหญิงมีอายุระหว่าง 20-29 ปี โดยส่วนมากมีสถานภาพสมรสแล้ว มีการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 10,000-14,999 บาท

พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้เยี่ยมเยือน

ผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มตัวอย่างส่วนมากนั้นเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ผู้เยี่ยมเยือนได้รับทราบแหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวจากเพื่อนหรือญาติ และจะเดินทางมาท่องเที่ยวในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์ ส่วนมากจะร่วมเดินทางมาเที่ยวกับเพื่อน โดยรถยนต์ส่วนตัว และมีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางคือเพื่อท่องเที่ยวหรือพักผ่อน ส่วนกิจกรรมที่ผู้เยี่ยมเยือนมักกระทำในการท่องเที่ยวจะเป็นการรับประทานอาหารที่บ้าน ผู้เยี่ยมเยือนส่วนมากไม่พักค้างคืน ใช้เวลาในการเดินทางท่องเที่ยวเพียง 1 วัน สถานที่ที่ผู้เยี่ยมเยือนชอบเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดคือ ตลาดดอนหวาย ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจะเสียค่าใช้จ่ายต่อครั้งประมาณ 500-999 บาท

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

ผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านระยะทาง ระยะเวลาการเดินทางและความสะดวกในการเดินทางมากที่สุด รองลงมาเป็นเรื่องของความปลอดภัยในการท่องเที่ยวสำหรับปัจจัยต่าง ๆ มีความสำคัญลดหลั่นกันมาตามลำดับ คือ ความหลากหลายของสถานที่ซื้อของฝากของที่ระลึก ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว ความสวยงาม

และเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกสบายของที่พัก แหล่งท่องเที่ยว เทศกาลประจำปีและความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด และปัจจัยทางด้าน ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์ของจังหวัด

ทัศนคติต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของผู้เยี่ยมเยือน

ผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มตัวอย่างได้รับความพึงพอใจในด้านการเดินทาง การให้บริการ อาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด สำหรับความพึงพอใจที่อยู่ในระดับมากคือ ที่พัก ร้านอาหารจำหน่ายของฝาก/ของที่ระลึก ราคาค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอ การบริการของบริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์ และจากผู้เยี่ยมเยือนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนมากที่สุดต้องการเดินทางกลับมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกครั้ง โดยให้เหตุผลว่าชอบชมความเป็นธรรมชาติ สถานที่ท่องเที่ยวมีความหลากหลายน่าสนใจ ต้องการไหว้พระ ทำบุญ การเดินทางสะดวก

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

1. กลุ่มตัวอย่างที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ในครั้งนี้ และเป็นผู้ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวแล้วส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทและมีรายได้ระหว่าง 10,000-14,999 บาท
2. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกเดินทางมาท่องเที่ยวในวันหยุดสัปดาห์ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีอายุระหว่าง 20-29 ปี ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ระหว่าง 10,000-14,999 บาท
3. กลุ่มตัวอย่างที่เลือกใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิง อายุระหว่าง 30-39 ปี สมรสแล้ว จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพเป็นพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ระหว่าง 10,000-14,999 บาท

4. กลุ่มตัวอย่างที่มีวัตถุประสงค์ประสงค์ในการเดินทางมาจังหวัดนครปฐมเพื่อพักผ่อน ส่วนใหญ่จะเป็นผู้หญิงมีอายุระหว่าง 20-29 ปี ทั้งที่เป็น โสดและสมรส ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ระหว่าง 10,000-14,999 บาท

5. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม จะเสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 500-999 บาท จะเป็นผู้หญิงมีอายุระหว่าง 20-29 ปี จบการศึกษาระดับ ปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัท และมีรายได้ระหว่าง 10,000-14,999 บาท

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้ ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะจากการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้นการที่จะส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นที่ประทับใจแก่ผู้เยี่ยมชมและมีความต้องการที่จะกลับมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐมอีกครั้งในอนาคต ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน ที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบโดยตรงควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง และต่อเนื่องรวมทั้งต้องร่วมมือกันในการวางแผน ปรับปรุง พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดให้เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยวในสื่อต่าง ๆ อาทิเช่น อินเทอร์เน็ต นิตสาร การท่องเที่ยว และโทรทัศน์ ให้มากขึ้น พร้อมทั้งวางแผนจัดกิจกรรมท่องเที่ยวแต่ละแห่งเป็นรายเดือน ให้หมุนเวียนไปยังแหล่งท่องเที่ยวของแต่ละอำเภอ ภายในจังหวัดเพื่อเป็นการกระตุ้นให้เกิดการท่องเที่ยว

2. ด้านสถานที่ท่องเที่ยวหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการวางแผน ระเบียบแบบแผน พร้อมทั้งจัดวางผังสถานที่ท่องเที่ยวให้ดูเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ไม่ควรสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือจัดตั้งร้านค้าให้บดบังทัศนียภาพของสถานที่สำคัญภายในแหล่งท่องเที่ยว เพราะเมื่อนักท่องเที่ยวต้องการถ่ายภาพโดยรวมจะทำให้ความสวยงามบางส่วนถูกบดบังและขาดหายไป

ภาพที่สวยงามที่นักท่องเที่ยวนำไปดูในหมู่เพื่อนฝูงซึ่งยังไม่เคยเดินทางมาท่องเที่ยว จังหวัดนครปฐมมาก่อน เมื่อได้เห็นภาพที่สวยงามของสถานที่ท่องเที่ยวที่นั่น ก็เป็นการช่วยประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวได้อีกทางหนึ่งและอาจเกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวตามมา

3. ควรมีการอำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่ผู้มาเยี่ยมชม ด้วยการติดป้ายบอกระยะทางให้เห็นเด่นชัด เป็นระยะ ๆ และแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งควรมีป้ายหรือสัญลักษณ์ขนาดใหญ่ที่มองเห็นในระยะไกล

4. ควรมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพของอาหารให้ได้มาตรฐานอยู่เสมอและมีการอนุรักษ์ พร้อมทั้งสาธิตการประกอบอาหาร โดยรักษารสชาติของอาหารแบบดั้งเดิมไว้ และเพิ่มความหลากหลายของอาหารพื้นบ้านให้เป็นที่รู้จักในหมู่นักท่องเที่ยว

5. ควรจัดให้มีบริเวณที่นั่งพักผ่อนภายในแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น อาจเป็นซุ้มที่นั่ง หรือสนามหญ้า พร้อมทั้งปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงาที่ร่มรื่นและความเป็นธรรมชาติ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวควรมีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยให้แก่นักท่องเที่ยวตามจุดต่าง ๆ

6. ควรรักษาความสวยงาม ความเป็นธรรมชาติ และความสะอาดบริเวณแหล่งท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยจัดตั้งภาชนะที่ทิ้งขยะเป็นจุด ๆ และมีสัญลักษณ์ที่นักท่องเที่ยวมองเห็นได้เด่นชัดและมีพนักงานผู้รับผิดชอบอยู่ประจำในแต่ละจุด และที่สำคัญควรมีการรณรงค์ปลูกจิตสำนึกการมีส่วนร่วมในการรักษาความสวยงาม ความเป็นธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับคนในท้องถิ่นด้วย

7. ควรมีการจัดระเบียบของร้านค้าให้เหมาะสมกับแหล่งท่องเที่ยว และสร้างความเข้าใจให้แก่แม่ค้าซึ่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในเรื่องของความประทับใจเมื่อได้รับบริการ เช่น ควรใช้วาจาที่สุภาพ ไม่ควรแสดงกริยาที่ไม่สุภาพเมื่อนักท่องเที่ยวสอบถามเกี่ยวกับราคาสินค้าหรือราคาอาหารแล้วเดินไปโดยไม่ซื้อ

8. ควรจัดให้มีสินค้าที่ระลึกที่เป็นสัญลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวในแต่ละอำเภอ นั้น ๆ ของจังหวัด

ภาคผนวก ก
พฤติกรรมกรทอองเทียวของผูัเยี่ยมเขื่อน

ตาราง 9

ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้เป็นครั้งแรกใช่หรือไม่

การเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ใช่/ไม่เคยมา	105	26.2
ไม่ใช่/เคยมาแล้ว	295	73.8
รวม	400	100.0

ตาราง 10

ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมจากสื่อใด

แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
หนังสือ/นิตยสาร	55	8.89
วิทยุ/โทรทัศน์	142	22.94
อินเทอร์เน็ต	70	11.31
เพื่อน/ญาติ	317	51.21
บริษัทนำเที่ยว	26	4.20
หน่วยงานราชการ	9	1.45
รวม	619	100.00

ตาราง 11

ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมท่านคิดว่าจะเดินทางในช่วงใด

ช่วงเวลาที่มาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
วันธรรมดา	43	10.8
วันหยุดสุดสัปดาห์	260	65.0
วันหยุดตามเทศกาล	84	21.0
วันหยุดพักผ่อน	13	3.2
รวม	400	100.0

ตาราง 12

ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้กับใคร

ผู้ร่วมเดินทางมากับผู้เยี่ยมชมเยือน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ครอบครัวหรือญาติ	159	39.8
เพื่อน	213	53.2
คนเดียว	3	.8
บริษัทนำเที่ยว	25	6.2
รวม	400	100.0

ตาราง 13

ท่านเดินทางมาจังหวัดนครปฐมด้วยพาหนะใด

พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รถยนต์ส่วนตัว	296	74.0
รถโดยสารประจำทาง	46	11.5
รถนำเที่ยว	40	10.0
รถจักรยานยนต์	16	4.0
รถไฟ	2	.5
อื่น ๆ	0	0.0
รวม	400	100.0

ตาราง 14

วัตถุประสงค์ในการมาจังหวัดนครปฐม

วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ท่องเที่ยวหรือพักผ่อน	270	67.5
เยี่ยมญาติหรือเพื่อน	61	15.2
ประชุมหรือสัมมนา	10	2.5
การศึกษาหรือการกีฬา	5	1.2
ปฏิบัติงานหรือติดต่อธุรกิจ	15	3.8
เป็นทางผ่านในการเดินทาง	39	9.8
รวม	400	100.0

ตาราง 15

กิจกรรมที่ท่านชอบกระทำในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

กิจกรรมที่มักจะทำในการมาท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
เข้าชมการแสดง	126	12.51
ซื้อของฝากหรือของที่ระลึก	152	15.09
กิจกรรมทางน้ำ	109	10.82
กิจกรรมเชิงสุขภาพ	50	4.97
ทำบุญหรือบริจาค	274	27.21
รับประทานอาหารพื้นบ้าน	296	29.39
รวม	1,007	100.00

ตาราง 16

ในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านพักค้างคืนที่ใด

การพักค้างคืนในการมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
บ้านญาติหรือบ้านเพื่อน	68	17.0
โรงแรม	58	14.5
บังกะโลหรือรีสอร์ท	0	0.0
เกสต์เฮาส์	0	0.0
ไม่พักค้างคืน	273	68.2
อื่น ๆ	1	.2
รวม	400	100.0

ตาราง 17

ระยะเวลาที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

ระยะเวลาที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยว	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1 วัน	283	70.8
2 วัน	104	26.0
3 วัน	11	2.8
4 วัน	0	0.0
5 วัน	1	.2
6 วัน	0	0.0
7 วัน	0	0.0
มากกว่า 7 วัน	1	.2
รวม	400	100.0

ตาราง 18

สถานที่ใดบ้างที่ท่านมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

สถานที่ที่ผู้เยี่ยมชมมาท่องเที่ยว	ความถี่	ร้อยละ
ตลาดดอนหวาย	251	24.07
องค์พระปฐมเจดีย์	242	23.20
สวนสามพราน	99	9.49
วัดไร่จิง	164	15.72
พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย	55	5.27
พุทธมณฑล	16	1.53
ตลาดน้ำอัมพวา	83	7.96
พระราชวังสนามจันทร์	31	2.97
วังปลา	13	1.25
วัดบางพระ	45	4.31
วัดศิริระทอง	15	1.44
วัดไผ่ล้อม	29	2.78
รวม	1,043	100.00

ตาราง 19

ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

ค่าใช้จ่ายต่อครั้ง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500 บาท	35	8.8
500-999 บาท	147	36.8
1,000-1,499 บาท	74	18.5
1,500-1,999 บาท	67	16.8
2,000-2,499 บาท	25	6.2
2,500 ขึ้นไป	52	13.0
รวม	400	100.0

ภาคผนวก ข
ผลการวิเคราะห์ค่าไค-สแควร์

ตาราง 20

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

อายุ	การเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม		
	ไม่เคย	เคย	รวม
ต่ำกว่า 20 ปี	1	11	12
20-29 ปี	46	108	154
30-39 ปี	48	98	146
40-49 ปี	10	64	74
50-59 ปี	0	14	14
รวม	105	295	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	17.527	4	0.001
Likelihood Ratio	22.297	4	0.000
Linear-by-Linear Association	5.286	1	0.021
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 21

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

ระดับการศึกษา	การเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม		
	ไม่เคย	เคย	รวม
ประถมศึกษา	0	1	1
มัธยมศึกษา/ปวช.	11	42	53
อนุปริญญา/ปวส.	9	46	55
ปริญญาตรี	76	200	276
สูงกว่าปริญญาตรี	9	6	15
รวม	105	295	400
Chi-square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	13.020	4	0.011
Likelihood Ratio	12.316	4	0.015
Linear-by-Linear Association	6.407	1	0.011
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 22

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

อาชีพ	การเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม		
	ไม่เคย	เคย	รวม
นักเรียน/นักศึกษา	4	22	26
ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	21	40	61
ธุรกิจส่วนตัว	19	17	36
พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท	53	157	210
เกษตรกร	0	12	12
รับจ้าง	6	31	37
แม่บ้าน	2	16	18
รวม	105	295	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	25.215	6	0.000
Likelihood Ratio	27.227	6	0.000
Linear-by-Linear Association	5.628	1	0.017
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 23

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับการเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

ระดับรายได้	การเคยเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม		
	ไม่เคย	เคย	รวม
ต่ำกว่า 5,000 บาท	1	17	18
5,000-9,999 บาท	7	45	52
10,000-14,999 บาท	45	144	189
15,000-19,999 บาท	21	61	82
20,000-24,999 บาท	19	17	36
25,000 บาท ขึ้นไป	12	11	23
รวม	105	295	400
Chi-square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	30.044	5	0.000
Likelihood Ratio	29.296	5	0.000
Linear-by-Linear Association	25.756	1	0.000
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 24

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว

อายุ	วันที่เดินทางมาท่องเที่ยว				รวม
	วัน	วันหยุดสุด	วันหยุดตาม	วันหยุด	
	ธรรมดา	สัปดาห์	เทศกาล	พักผ่อน	
ต่ำกว่า 20 ปี	6	4	2	0	12
20-29 ปี	16	107	26	5	154
30-39 ปี	16	98	29	3	146
40-49 ปี	5	41	24	4	74
50-59 ปี	0	10	3	1	14
รวม	43	260	84	13	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	32.179	12	0.001
Likelihood Ratio	25.707	12	0.012
Linear-by-Linear Association	10.661	1	0.001
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 25

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว

อาชีพ	วันที่เดินทางมาท่องเที่ยว				รวม
	วัน ธรรมดา	วันหยุดสุด สัปดาห์	วันหยุดตาม เทศกาล	วันหยุด พักผ่อน	
นักเรียน/นักศึกษา	8	10	8	0	26
ข้าราชการ/พนักงาน รัฐวิสาหกิจ	8	35	12	6	61
ธุรกิจส่วนตัว	8	15	11	2	36
พนักงาน/ลูกจ้าง บริษัท	16	159	32	3	210
เกษตรกร	2	8	1	1	12
รับจ้าง	0	27	9	1	37
แม่บ้าน	1	6	11	0	18
รวม	43	260	84	13	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	68.695	18	0.000
Likelihood Ratio	64.216	18	0.000
Linear-by-Linear Association	2.646	1	0.103
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 26

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับช่วงวันที่เดินทางมาท่องเที่ยว

ระดับรายได้	วันที่เดินทางมาท่องเที่ยว				รวม
	วัน ธรรมดา	วันหยุดสุด สัปดาห์	วันหยุดตาม เทศกาล	วันหยุด พักผ่อน	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	7	8	3	0	18
5,000-9,999 บาท	3	34	13	2	52
10,000-14,999 บาท	25	123	38	3	189
15,000-19,999 บาท	5	49	22	6	82
20,000-24,999 บาท	1	30	5	0	36
25,000 บาท ขึ้นไป	2	16	3	2	23
รวม	43	260	84	13	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	36.068	15	0.002
Likelihood Ratio	32.543	15	0.005
Linear-by-Linear Association	2.543	1	0.111
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 27

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

เพศ	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
ชาย	110	5	18	5	0	138
หญิง	186	41	22	11	2	262
รวม	296	46	40	16	2	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	15.375	4	0.004
Likelihood Ratio	18.274	4	0.001
Linear-by-Linear Association	0.680	1	0.410
N of Valid Case	400.00		

ตาราง 28

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

อายุ	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
ต่ำกว่า 20 ปี	3	1	0	7	1	12
20-29 ปี	91	34	21	7	1	154
30-39 ปี	126	7	13	0	0	146
40-49 ปี	62	4	6	2	0	74
50-59 ปี	14	0	0	0	0	14
รวม	296	46	40	16	2	400
Chi-square Tests						
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)		
Pearson Chi-square		154.969	16	0.000		
Likelihood Ratio		91.923	16	0.000		
Linear-by-Linear Association		39.042	1	0.000		
N of Valid Case		400.000				

ตาราง 29

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

สถานภาพสมรส	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
โสด	136	27	18	12	2	195
สมรส	157	19	22	3	0	201
หม้าย/หย่าร้าง	3	0	0	1	0	4
รวม	296	46	40	16	2	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	15.691	8	0.047
Likelihood Ratio	15.569	8	0.049
Linear-by-Linear Association	3.615	1	0.057
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 30

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

ระดับการศึกษา	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
ประถมศึกษา	0	0	0	1	0	1
มัธยมศึกษา/ปวช.	32	10	4	6	1	53
อนุปริญญา/ปวส.	35	6	5	9	0	55
ปริญญาตรี	217	28	30	0	1	276
สูงกว่าปริญญาตรี	12	2	1	0	0	15
รวม	296	46	40	16	2	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	72.993	16	0.000
Likelihood Ratio	54.709	16	0.000
Linear-by-Linear Association	20.526	1	0.000
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 31

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

อาชีพ	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
นักเรียน/นักศึกษา	10	5	0	10	1	26
ข้าราชการ/ พนักงาน						
รัฐวิสาหกิจ	41	7	13	0	0	61
ธุรกิจส่วนตัว	32	1	3	0	0	36
พนักงาน/ลูกจ้าง						
บริษัท	156	27	23	3	1	210
เกษตรกร	11	0	0	1	0	12
รับจ้าง	28	6	1	2	0	37
แม่บ้าน	18	0	0	0	0	18
รวม	296	46	40	16	2	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	124.618	24	0.000
Likelihood Ratio	87.072	24	0.000
Linear-by-Linear Association	21.815	1	0.000
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 32

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

ระดับรายได้	พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					รวม
	รถยนต์ส่วนตัว	รถโดยสารประจำทาง	รถนำเที่ยว	รถจักรยานยนต์	รถไฟ	
ต่ำกว่า 5,000 บาท	7	1	1	9	0	18
5,000-9,999 บาท	44	5	0	1	2	52
10,000-14,999 บาท	131	26	26	6	0	189
15,000-19,999 บาท	62	13	7	0	0	82
20,000-24,999 บาท	32	1	3	0	0	36
25,000 บาท ขึ้นไป	20	0	3	0	0	23
รวม	296	46	40	16	2	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	137.748	20	0.000
Likelihood Ratio	81.156	20	0.000
Linear-by-Linear Association	16.037	1	0.000
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 33

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

เพศ	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม/ สัมมนา	การศึกษา/ กีฬา	ปฏิบัติงาน/ ติดต่อธุรกิจ	ทางผ่าน ในการ เดินทาง	
ชาย	87	17	6	1	5	22	138
หญิง	183	44	4	4	10	17	262
	270	61	10	5	15	39	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	13.443	5	0.019
Likelihood Ratio	12.858	5	0.024
Linear-by-Linear Association	7.014	1	0.008
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 34

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

อายุ	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม/ สัมมนา	การศึกษา /กีฬา	ปฏิบัติงาน น/ติดต่อ ธุรกิจ	ทางผ่าน ในการ เดินทาง	
ต่ำกว่า 20 ปี	8	0	0	2	0	2	12
20-29 ปี	107	26	0	3	4	14	154
30-39 ปี	98	20	8	0	8	12	146
40-49 ปี	50	12	2	0	1	9	74
50-59 ปี	7	3	0	0	2	2	14
รวม	270	61	10	5	15	39	400

Chi-square Tests

	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	48.677	20	0.000
Likelihood Ratio	39.227	20	0.006
Linear-by-Linear Association	0.510	1	0.474
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 35

ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพสมรสกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

สถานภาพ สมรส	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง					ทางผ่าน ในการ เดินทาง	รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม สัมมนา	การศึกษา /กีฬา	ปฏิบัติงาน/ ติดต่อธุรกิจ		
โสด	134	27	7	4	5	18	195
สมรส	134	34	3	0	10	20	201
หม้าย/ หย่าร้าง	2	0	0	1	0	1	4
รวม	270	61	10	5	15	39	400
Chi-square Tests							
		Value	<i>df</i>	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		27.581	10	0.002			
Likelihood Ratio		16.598	10	0.083			
Linear-by-Linear Association		0.558	1	0.454			
N of Valid Case		400.000					

ตาราง 36

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

ระดับการศึกษา	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม สัมมนา	การศึกษา/ กีฬา	ปฏิบัติ งาน/ ติดต่อ ธุรกิจ	ทางผ่านใน การ เดินทาง	
ประถม ศึกษา	0	1	0	0	0	0	1
มัธยมศึกษา/ ปวช.	30	15	0	3	0	5	53
อนุปริญญา/ ปวส.	38	12	0	2	0	3	55
ปริญญาตรี	194	33	8	0	11	30	276
สูงกว่า ปริญญาตรี	8	0	2	0	4	1	15
รวม	270	61	10	5	15	39	400
Chi-square Tests							
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		69.954	20	0.000			
Likelihood Ratio		59.378	20	0.000			
Linear-by-Linear Association		0.760	1	0.383			
N of Valid Case		400.00					

ตาราง 37

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

อาชีพ	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม สัมมนา	การศึกษา /กีฬา	ปฏิบัติงาน/ ติดต่อ ธุรกิจ	ทางผ่าน ในการ เดินทาง	
นักเรียน/ นักศึกษา	17	0	0	5	0	4	26
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ ธุรกิจ	40	6	1	0	8	6	61
ส่วนตัว	22	3	3	0	6	2	36
พนักงาน/ ลูกจ้าง	149	31	6	0	0	24	210
เกษตรกร	5	5	0	0	0	2	12
รับจ้าง	25	10	0	0	1	1	37
แม่บ้าน	12	6	0	0	0	0	18
รวม	270	61	10	5	15	39	400
Chi-square Tests							
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		146.976	30	0.000			
Likelihood Ratio		103.293	30	0.000			
Linear-by-Linear Association		8.215	1	0.004			
N of Valid Case		400.00					

ตาราง 38

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับวัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง

ระดับรายได้	วัตถุประสงค์หลักของการเดินทาง						รวม
	ท่องเที่ยว/ พักผ่อน	เยี่ยมญาติ/ เพื่อน	ประชุม/ สัมมนา	การศึกษา /กีฬา	ปฏิบัติ งาน/ ติดต่อ ธุรกิจ	ทางผ่าน ในการ เดินทาง	
ต่ำกว่า 5,000							
บาท	9	2	0	3	0	4	18
5,000-9,999							
บาท	30	18	0	2	0	2	52
10,000-							
14,999 บาท	131	27	3	0	8	20	189
15,000-							
19,999 บาท	55	12	5	0	1	9	82
20,000-							
24,999 บาท	30	2	1	0	1	2	36
25,000 บาท							
ขึ้นไป	15	0	1	0	5	2	23
รวม	270	61	10	5	15	39	400
Chi-square Tests							
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		99.710	25	0.000			
Likelihood Ratio		72.498	25	0.000			
Linear-by-Linear Association		0.097	1	0.755			
N of Valid Case		400.000					

ตาราง 39

ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว

เพศ	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว						รวม
	ต่ำกว่า 500 บาท	500-999 บาท	1,000-1,499 บาท	1,500-1,999 บาท	2,000-2,499 บาท	2,500 บาทขึ้นไป	
ชาย	22	45	18	20	10	23	138
หญิง	13	102	56	47	15	29	262
รวม	35	147	74	67	25	52	400

Chi-square Tests			
	Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)
Pearson Chi-square	19.983	5	0.001
Likelihood Ratio	19.325	5	0.001
Linear-by-Linear Association	0.002	1	0.962
N of Valid Case	400.000		

ตาราง 40

ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว

อายุ	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว						รวม
	ต่ำกว่า 500 บาท	500- 999 บาท	1,000- 1,499 บาท	1,500- 1,999 บาท	2,000- 2,499 บาท	2,500 บาท ขึ้นไป	
ต่ำกว่า 20 ปี	10	1	0	0	0	1	12
20-29 ปี	12	65	27	23	12	15	154
30-39 ปี	9	44	31	24	8	30	146
40-49 ปี	2	34	13	19	4	2	74
50-59 ปี	2	3	3	1	1	4	14
รวม	35	147	74	67	25	52	400
Chi-square Tests							
			Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)		
Pearson Chi-square			117.049	20	0.000		
Likelihood Ratio			76.533	20	0.000		
Linear-by-Linear Association			4.103	1	0.042		
N of Valid Case			400.00				

ตาราง 41

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว

ระดับการศึกษา	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว						รวม
	ต่ำกว่า 500 บาท	500-999 บาท	1,000-1,499 บาท	1,500-1,999 บาท	2,000-2,499 บาท	2,500 บาทขึ้นไป	
ประถมศึกษา	1	0	0	0	0	0	1
มัธยมศึกษา/ปวช.	12	21	6	7	4	3	53
อนุปริญญา/ปวส.	8	20	11	11	4	1	55
ปริญญาตรี	14	104	54	49	14	41	276
สูงกว่าปริญญาตรี	0	2	3	0	3	7	15
รวม	35	147	74	67	25	52	400
Chi-square Tests							
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		64.064	20	0.000			
Likelihood Ratio		56.818	20	0.000			
Linear-by-Linear Association		21.561	1	0.000			
N of Valid Case		400.000					

ตาราง 42

ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพกับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว

อาชีพ	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว						รวม
	ต่ำกว่า 500 บาท	500- 999 บาท	1,000- 1,499 บาท	1,500- 1,999 บาท	2,000- 2,499 บาท	2,500 บาท ขึ้นไป	
นักเรียน/ นักศึกษา	12	11	1	1	0	1	26
ข้าราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2	16	11	22	3	7	61
ธุรกิจ							
ส่วนตัว	1	6	5	7	3	14	36
พนักงาน/ ลูกจ้าง	16	83	42	28	14	27	210
เกษตรกร	3	3	4	1	1	0	12
รับจ้าง	1	22	6	4	2	2	37
แม่บ้าน	0	6	5	4	2	1	18
รวม	35	147	74	67	25	52	400
Chi-square Tests							
		Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)			
Pearson Chi-square		117.015	30	0.000			
Likelihood Ratio		95.527	30	0.000			
Linear-by-Linear Association		0.049	1	0.824			
N of Valid Case		400.000					

ตาราง 43

ความสัมพันธ์ระหว่างระดับรายได้กับค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว

ระดับ รายได้	ค่าใช้จ่ายต่อครั้งของการมาท่องเที่ยว						รวม
	ต่ำกว่า 500 บาท	500-999 บาท	1,000- 1,499 บาท	1,500- 1,999 บาท	2,000- 2,499 บาท	2,500 บาท ขึ้นไป	
ต่ำกว่า							
5,000 บาท	13	2	2	0	0	1	18
5,000-9,999 บาท	5	27	10	6	4	0	52
10,000- 14,999 บาท	14	93	35	33	3	11	189
15,000- 19,999 บาท	3	18	22	22	10	7	82
20,000- 24,999 บาท	0	5	5	4	5	17	36
25,000 บาท ขึ้นไป	0	2	0	2	3	16	23
รวม	35	147	74	67	25	52	400
Chi-square Tests							
			Value	df	Asymp. Sig. (2-sided)		
Pearson Chi-square			261.932	25	0.000		
Likelihood Ratio			196.901	25	0.000		
Linear-by-Linear Association			120.074	1	0.000		
N of Valid Case			400.000				

ภาคผนวก ค
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

แบบสอบถามชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย ของ นักศึกษาปริญญาโท คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง โดยข้อมูลที่ได้รับจะ นำไปใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษาเท่านั้น

จึงใคร่ขอความกรุณาตอบแบบสอบถามที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณ

ทุกท่านเป็นอย่างสูงที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถามในครั้งนี้ (ให้กาเครื่องหมาย (✓) ในข้อความที่ตรงตามความคิดเห็นของท่านมากที่สุด)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. จังหวัดที่เป็นที่อยู่ปัจจุบันของท่านอยู่ภาคใด

(1) ภาคเหนือ	(2) ภาคใต้
(3) ภาคตะวันออก	(4) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
(5) ภาคตะวันตก	(6) ภาคกลาง
2. เพศ

(1) ชาย	(2) หญิง
-----------	------------
3. อายุ

(1) ต่ำกว่า 20 ปี	(2) 20-29 ปี
(3) 30-39 ปี	(4) 40-49 ปี
(5) 50-59 ปี	(6) 60 ปี ขึ้นไป
4. สถานภาพการสมรส

(1) โสด	(2) สมรส
(3) หม้าย/หย่าร้าง	

5. ระดับการศึกษา
- (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษา/ปวช.
 (3) อนุปริญญา/ปวส. (4) ปริญญาตรี
 (5) สูงกว่าปริญญาตรี
6. อาชีพปัจจุบัน
- (1) นักเรียน/นักศึกษา (2) ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 (3) ประกอบธุรกิจส่วนตัว (4) พนักงาน/ลูกจ้างบริษัท
 (5) เกษตรกร (6) รับจ้าง
 (7) แม่บ้าน (8) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
7. ระดับของรายได้
- (1) ต่ำกว่า 5,000 บาท (2) 5,000-9,999 บาท
 (3) 10,000-14,999 บาท (4) 15,000-19,999 บาท
 (5) 20,000-24,999 บาท (6) 25,000 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยว

8. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้เป็นครั้งแรกใช่หรือไม่
- (1) ใช่ (2) ไม่ใช่ (โปรดระบุ).....ครั้ง
9. ท่านได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมจากสื่อใด
- (เรียงหมายเลขจากสื่อที่ท่านได้รับเริ่มจากหมายเลข 1)
- () หนังสือ/นิตยสาร () วิทยุ/โทรทัศน์
 () อินเทอร์เน็ต () เพื่อน/ญาติ
 () บริษัทนำเที่ยว () หน่วยงานราชการ
10. การเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม ท่านคิดว่าจะเดินทางในช่วงใด
- (1) วันธรรมดา (2) วันหยุดสุดสัปดาห์
 (3) วันหยุดตามเทศกาล (4) วันหยุดพักผ่อน

11. ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้กับใคร
- (1) ครอบครัว/ญาติ (2) เพื่อน
(3) คนเดียว (4) บริษัทนำเที่ยว
12. ท่านเดินทางมาจังหวัดนครปฐมด้วยพาหนะใด
- (1) รถยนต์ส่วนตัว (2) รถโดยสารประจำทาง
(3) รถนำเที่ยว (4) รถจักรยานยนต์
(5) รถไฟ (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
13. วัตถุประสงค์ในการมาจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้
- (1) ท่องเที่ยว/พักผ่อน (2) เยี่ยมญาติ/เพื่อน
(3) ประชุม/สัมมนา (4) การศึกษา/การกีฬา
(5) ปฏิบัติงาน/ติดต่อธุรกิจ (6) เป็นทางผ่านในการเดินทาง
14. กิจกรรมที่ท่านชอบกระทำในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม(เรียงหมายเลขจากกิจกรรมที่ท่านชอบมากที่สุดเริ่มจากหมายเลข 1)
- () เข้าชมการแสดง () ชื้อของฝาก/ของที่ระลึก
() กิจกรรมทางน้ำ () กิจกรรมเชิงสุขภาพ
() ทำบุญ/บริจาค () รับประทานอาหารพื้นบ้าน
15. ในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ท่านพักค้างคืนที่ใด
- (1) บ้านญาติ/เพื่อน (2) โรงแรม
(3) บังกะโล/รีสอร์ท (4) เกสต์เฮาส์
(5) ไม่พักค้างคืน (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
16. ระยะเวลาที่ท่านเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมครั้งนี้
- (1) 1 วัน (2) 2 วัน
(3) 3 วัน (4) 4 วัน
(5) 5 วัน (6) 6 วัน
(7) 7 วัน (8) มากกว่า 7 วัน

17. สถานที่ใดบ้างที่ท่านมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม (เรียงหมายเลขตามลำดับความสำคัญของสถานที่เริ่มจากหมายเลข 1)

() ตลาดดอนหวาย	() องค์พระปฐมเจดีย์
() สวนสามพราน	() วัดไร่ขิง
() พิพิธภัณฑ์หุ่นขี้ผึ้งไทย	() พุทธมณฑล
() ตลาดน้ำลำพญา	() พระราชวังสนามจันทร์
() วังปลา	() วัดบางพระ
() วัดศรีษะทอง	() วัดไผ่ล้อม

18. ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมในครั้งนี้

(1) ต่ำกว่า 500 บาท	(2) 500-999 บาท
(3) 1,000-1,499 บาท	(4) 1,500-1,999 บาท
(5) 2,000-2,499 บาท	(6) 2,500 บาท ขึ้นไป

ส่วนที่ 3 ข้อมูลที่มีอิทธิพลต่อการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัดนครปฐม

19. ผลต่อการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมของท่านในครั้งนี้มากน้อยเพียงใด (ขอความกรุณาตอบทุกข้อ)

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวต่อครั้ง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ระยะทาง/ระยะเวลาการเดินทาง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ความสะดวกในการเดินทาง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ข้อมูลข่าวสารและการประชาสัมพันธ์						
การท่องเที่ยว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ความสวยงามและเป็นธรรมชาติ						
ของแหล่งท่องเที่ยว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ความสะดวกสบายของที่พักร/ แหล่งท่องเที่ยว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ความปลอดภัยในการท่องเที่ยว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
เทศกาลประจำปีและความมีชื่อเสียง						

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
ของแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ความหลากหลายของสถานที่ซื้อ ของฝาก/ของที่ระลึก	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐

ส่วนที่ 4. ทักษะติดต่อการท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐม

20. ความพึงพอใจในเรื่องต่อไปนี้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอยู่ในระดับใด

	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
การเดินทาง	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ที่พัก	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
บริการอาหารและเครื่องดื่ม	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ราคาค่าเข้าชมสถานที่ท่องเที่ยว	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
ร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึก/ของฝาก	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
การบริการของบริษัทนำเที่ยว/มัคคุเทศก์	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐
สิ่งอำนวยความสะดวกมีเพียงพอ	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	☐

21. ท่านคิดว่าในอนาคตจะมาท่องเที่ยวจังหวัดนครปฐมอีกหรือไม่

- () มาเพราะ.....
- () ไม่มาเพราะ.....
- () ไม่แน่ใจเพราะ.....

22. ข้อเสนอแนะ/ข้อคิดเห็นเพิ่มเติมเพื่อนำไปพัฒนาและปรับปรุง

1. ด้านสถานที่ท่องเที่ยว ถนนหนทาง และการคมนาคม.....

.....

2. ด้านที่พัก และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

.....

3. ความปลอดภัย และความสะอาดในแหล่งท่องเที่ยว.....

.....

บรรณานุกรม

- กมล รัตนวิระกุล. (2548). *บทความปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง: มหาวิทยาลัยราชภัฏราช-
นครินทร์*. ค้นเมื่อ 26 กันยายน 2551, จาก [http://computer.ru.ac.th/secontor/
news/articles/index.php?datestamp=20070113](http://computer.ru.ac.th/secontor/
news/articles/index.php?datestamp=20070113)
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2551). *รายงานสถิติการท่องเที่ยว*. ค้นเมื่อ 23
พฤศจิกายน 2551, จาก [http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/700
/Nakhonphom_Book2007.xls](http://www2.tat.or.th/stat/download/tst/700
/Nakhonphom_Book2007.xls)
- ฉลองศรี พิมลสมพงศ์. (2550). *การวางแผนและพัฒนาตลาดการท่องเที่ยว (พิมพ์ครั้งที่
7)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทิพวรรณ พุ่มมณี. (2546). *อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทัศนัวรรณ วิบุรุษมานนท์. (2545). *พฤติกรรมกรท่องเที่ยวและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์
กับการท่องเที่ยวชายหาดบางแสนของผู้เยี่ยมเยือน*. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตร-
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นงคัณิษฐ์ จันทร์จรัส และสุรัชย์ จันทร์จรัส. (2546). *รายงานการวิจัยเรื่องพฤติกรรมกร-
ใช้จ่ายเงินของคนไทยที่มาท่องเที่ยวในจังหวัดขอนแก่น*. ขอนแก่น:
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิคม จารุมณี. (2535). *การท่องเที่ยวและการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว*. กรุงเทพ-
มหานคร: กรมการฝึกหัดครู, หน่วยศึกษานิเทศก์.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. (2542). *เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับ
การวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5)*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ B & B Publishing.
- บุศรา เกิดแก้ว. (2550). *พฤติกรรมและความพึงพอใจของผู้เข้ามาท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่ง
ท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี*. ภาคนิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต,
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- ปราโมชน์ รอดจำรัส. (2549). *พฤติกรรมนักท่องเที่ยว*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ปิยวดี หิริกมล. (2545). *พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดสุโขทัย*. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พุดพิงศ์ เปานิล. (2546). *การศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการท่องเที่ยวจังหวัดชัยภูมิของผู้เยี่ยมเยือน*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. (2551). *หลักเศรษฐศาสตร์จุลภาค* (พิมพ์ครั้งที่ 19). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ศักดิ์ชัย เอ่งฉ้วน. (2545). *การศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในจังหวัดกระบี่*. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศูนย์ปฏิบัติการจังหวัดนครปฐม. (2552). *ระบบฐานข้อมูลศูนย์ปฏิบัติการจังหวัด*. ค้นเมื่อ 10 มกราคม 2552, จาก http://www.61.19.85.101/nokhonpathom_poc/report/sar/report/report.php?id=sm010200&headName=หน่วยการปกครอง
- สถานีอุตุนิยมวิทยานครปฐม. (2552). *ข้อมูลพื้นฐานจังหวัดนครปฐม*. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552, จาก http://www.mor.go.th/Province_data/nokhon_pathop.pdf
- สำนักงานจังหวัดนครปฐม. (2552). *บรรยายสรุปจังหวัด*. ค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2552, จาก <http://61.19.85.103/npt2008/start/call1.html>
- หมูหิ้น. คอม. (2552). *ความเป็นมานครปฐม*. ค้นเมื่อ 13 มกราคม 2552, จาก <http://www.Moohin.com>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวมิ่งขวัญ เสืองามเอี่ยม
วัน เดือน ปี	11 กุมภาพันธ์ 2505
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
วุฒิการศึกษา	สำเร็จการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) จาก โรงเรียนเกษม โปลีเทคนิค ปีการศึกษา 2531 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ จังหวัดฉะเชิงเทรา ปีการศึกษา 2539
ตำแหน่งหน้าที่ การงานปัจจุบัน	บุคลากร 6 และหัวหน้าหน่วยการเจ้าหน้าที่ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง